

Välkomsthälsning

Anf. 1 TALMANNEN:

Låt mig fästa kammarens uppmärksamhet på att vi bland gästerna i dagens debatt har en delegation från det tyska Bundestag under ledning av dess talman professor Norbert Lammert.

I would like to greet the delegation from the German Bundestag under the leadership of its president Professor Norbert Lammert warmly welcome to the Swedish Parliament.

1 § Partiledardebatt

Partiledardebatt

Anf. 2 HÅKAN JUHOLT (S):

Herr talman! För ett år sedan gick svenska folket till val. 6 028 682 svenskar gav mandat till oss 349 män och kvinnor i denna kammare. Uppmaningen var: Ta ett ansvar för Sverige! Bygg vårt land starkt! Bygg vårt land varmt för oss som bor i landet! Valutslaget gav ett komplicerat parlamentariskt läge och en svag minoritetsregering. Det i sig är ingenting nytt. Det har vi haft i Sverige tidigare. Dessa regeringar har varit angelägna om att finna breda lösningar i riksdagen. Det kommer att behövas också i framtiden.

Ingen av oss vet i dag hur fortsättningen på den finanskris som vi är mitt uppe i kan se ut, vilka dominoeffekter som kan uppstå och drabba också vår ekonomi. Våra offentliga finanser är på så sätt sårbara. Det kan bli mycket allvarigare, och då ska regeringen veta att det alltid finns en öppen linje till socialdemokratin. Det vore bra för Sverige om statsministern här och nu kunde bekräfta regeringens vilja till samarbete i ett sådant läge. Ett komplicerat parlamentariskt läge i riksdagen ska aldrig förhindra att nödvändiga beslut fattas som garanterar jobben och välfärden i landet. Det är det socialdemokratiska partiets besked såväl i regeringsställning som i opposition.

Herr talman! Det utgör dock inget hinder för att vi använder en kammardebatt till att visa på de skillnader som råder i politiken. Det har sagts många gånger förut att politik är både att vilja och att välja. Nu när vi sett hur svallvågorna från de internationella finansmarknaderna kan slå rakt in i vårt land, hur en ansiktslös konjunktur kan ta ifrån en människa hennes trygghet, hennes arbete, hennes framtidstro, då måste det finnas kraft

att välja det riktiga för morgondagen. När man står vid en sådan horisont är beslutet enkelt för oss socialdemokrater. Vi måste bygga Sverige starkt. Vi har därför presenterat en budget med endast detta mål, att bygga Sverige till en stark kunskapsbaserad ekonomi. Sverige ska vara starkt i morgon, och det ska vara starkt i dag.

Vi har hört många ord om vargavinter och en annalkande storm, och visst känns rönnbären lite extra röda just i år. Väldigt lite har dock blivit sagt om värmen i vinter, om stormskyddet runt människor och hur vi bygger vallarna mot krisens flodvågor. Framför allt har väldigt lite blivit sagt om vilket samhälle vi vill ska stå kvar efter krisen – bilden av morgondagen, samhället som idé.

Om man studerar kriser genom historien ser man att verktygen för att bygga starka länder är desamma. Byggstenarna i den socialdemokratiska budgetmotionen för 2011 är investeringar i arbete, utbildning och infrastruktur. Vi står i dag åter inför ett vägskäl, i valet mellan att putsa Sverige lite i dag eller att rusta landet starkt för morgondagen.

Herr talman! Därför har vi socialdemokrater valt att i stället för att planera för nästa jobbskatteavdrag börja projektera för de stora infrastrukturprojekt som ska hålla ihop landet – en ny förbindelse mellan Sverige och Danmark i söder, en utbyggnad av tunnelbanan i Stockholm, en början på Norrbottenbanan i norr. Detta bygger Sverige starkt. Det är viktigare än skattesänkningar.

(Applåder)

Herr talman! Vi har valt att i stället för att tvinga ned ungdomars löner genom en lönesänkarpolitik låta våra ungdomar växa genom mer än 57 000 platser på högskola, komvux och i form av traineejobb. I stället för att ha arbetsökande som tävlar mot varandra i att försämra sina löner och arbetsvillkor ska våra ungdomar stå redo att möta de arbetsgivare som redan i dag ropar på utbildad arbetskraft. Kunskap är vägen framåt, inte sänkta löner. Det bygger Sverige starkt.

(Applåder)

Vi väljer, herr talman, en mångmiljardsatsning på nybyggnation av bostäder och börjar en klimatsmart upprustning av 60 000 bostäder. Vi återupprättar förtroendet för vår gemensamma välfärd och motar bort varje del av det gamla Fattigsverige som vi nu ser komma tillbaka. Det är det val vi gör. Det bygger Sverige starkt, för oss som lever i Sverige i dag och för dem som kommer att leva här i morgon.

Det viktigaste valet av alla är emellertid att vi väljer att inte satsa reformutrymmet på Sveriges krogar. Vi satsar i stället på Sveriges skolor. Regeringens förslag att i kristider halvera krogmomsen är en sorgesam läsning. För att låna ord av Tranströmer: Hjärtat blåser som ett papper genom de ogästvänliga passagerna. Det man sörjer är inte endast kostnaden, 1,5 miljoner kronor per jobb och år, eller det faktum att samma reform misslyckats både i Finland och i Frankrike, utan även att den borgerliga regeringen väljer att i samma andetag som den lägger mer än 5 miljarder kronor på sänkt restaurangmoms också sänka resurserna till gymnasieskolan – som ett svep med handen.

Det är ett hugg rakt in i den redan hårt ansatta skolan som ska förbereda våra ungdomar för studier och arbete för livet. I ett läge när var fjärde ung pojke inte fullföljer sin gymnasieutbildning väljer regeringen krogen framför skolan. Det gör inte vi socialdemokrater.
(Applåder)

Herr talman! Det här är vårt val: Vi tänker inte låta gymnasieskolan bli nästa havererade projekt. Vi bygger Sverige starkt inte bara genom att i vår budget tillföra de 675 miljoner som regeringen skär ned utan också genom att avsätta 2,4 miljarder under de kommande åren för kompetensutveckling och karriärmöjligheter för den svenska lärarkåren. Målet för vår politik är tydligt. Alla ska före 25 års ålder ha en fullständig gymnasieutbildning. Endast så kan man bygga en kunskapsbaserad ekonomi. Här är faktiskt högre ambitioner inte bara ett alternativ utan ett måste.

Skulle vi, herr talman, ha riksdagsval i dag vore det också ett val mellan 5 miljarder på Sveriges krogar eller 5 miljarder till Sveriges skolor. Fredrik Reinfeldt! Låt mitt besked till dig vara: Jag räds inte folkets dom i den frågan.

(Applåder)

Sverige behöver en näringspolitik med samverkan mellan företagande, stat och akademi där vi kraftsamlar kring morgondagens transportlösningar, miljö- och energiområde, demografisk utveckling, hälso- och livsvetenskaper och Sveriges attraktionskraft som besöksland. Vi avsätter 2 miljarder kronor de kommande fyra åren på en sådan samverkan för att rusta oss starka för morgondagen.

Den nuvarande regeringen tycks ha i det närmaste beröringsångest inför samverkan med näringslivet och har följaktligen medvetet prioriterat bort en aktiv näringspolitik. Det är fel väg att gå och fel val att göra. Tvärtom ser vi socialdemokrater en nära samverkan mellan staten och näringslivet som en grundläggande del av en politik som syftar till att hävda Sveriges konkurrenskraft för ökad tillväxt och nya jobb. Så bygger vi Sverige starkt i en orolig tid. Det är vårt val.

Herr talman! Det är nu mindre än 1 000 dagar kvar till nästa riksdagsval. Även om det just nu i dessa dagar kan kännas osannolikt kommer också det valet att handla om ideologi, politik, vägval och vägen framåt för Sverige. Vi socialdemokrater står upp för idén om att det ska gå bra för Sverige genom att de människor som bor i vårt land också ska må bra och att vi investerar i varandra livet igenom.

Som politisk rörelse är vi vana vid att inte kunna åstadkomma allt vi vill omedelbart. Men det ska aldrig någonsin råda någon tvekan om vår färdriktning. Ingen ska behöva tvivla på vart socialdemokratin vill ta landet. Det handlar om ett bättre samhälle, där människor har arbete, där barnfattigdomen är avskaffad, där ungdomar har en bostad, där kvinnor och män har lika rättigheter, där rasism och främlingsfientlighet är avskaffade, där sjuka och arbetslösa inte ska behöva tvingas att leva i fattigdom och där människovärdet är större än marknadsvärdet. Det är vårt val och vår väg framåt för Sverige.

(Applåder)

Anf. 3 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Håkan Juholt inledde med några ord om samarbete. Men Håkan Juholt är inte vald för att Socialdemokraterna ska samarbeta

mer. Han är vald för att Socialdemokraterna ska samarbeta mindre: slut med gamla kompisar, ökad konfrontation. Då räcker det inte med att säga några ord i inledningen på en debatt och tro att vi ingenting har hört eller sett.

Socialdemokraternas motion väcker två frågor. Den första handlar om att man går tillbaka till traditionen att tala om sina miljoner men dölja sina miljarder. Håkan Juholt pratar länge om det som den socialdemokratiska motionen inte kännetecknas av. Man satsar på det som regeringen redan satsar på men säger inte något om det som är de verkliga satsningarna i budgeten: satsningarna på bidragen. Över 4 kronor av 10 i Socialdemokraternas budget är ökning av bidrag till människor som inte arbetar. Om detta får vi inte höra något. De pratar om miljoner men döljer sina miljarder.

Den andra handlar om den oväntade och oförståeliga skattesmäll som riktas mot landets unga. Om detta fick vi också höra väldigt lite. Här ska vältras över tunga kostnader på dem som är yngst. Man ska dubblera arbetsgivaravgiften för dem som är under 26, ta bort den sänkning av restaurangmomsen som Håkan Juholt nu raljerar över men som hans parti stödde i valet 2010 samt ta ned RUT och ROT så att bara hälften är kvar. Det är över 20 miljarder i ökad belastning på att anställa unga. Min fråga till Håkan Juholt är: Om man lastar över mer än 20 miljarder i kostnader för att anställa unga, hur leder det till att unga människor ska kunna få jobb i Sverige?

(Applåder)

Anf. 4 HÅKAN JUHOLT (S) replik:

Herr talman! Det är tomt, Fredrik Reinfeldt. Denna fråga har du ställt till dina egna experter. Finanspolitiska rådet, Konjunkturinstitutet och en hel del andra har svarat att de 20 miljarder som du delar ut i skattelättnader har mycket marginell effekt på sysselsättningen. Bara restaurangmomsen på 5 miljarder skulle på två år kunna innebära att vi byggde en snabbtågsförbindelse mellan Göteborg och Borås. *Det* skapar tillväxt. Dina experter har svarat på den fråga du ställer till mig: Din politik skapar inte jobb.

Vad vi socialdemokrater gör är att vi sänker arbetsgivaravgiften för den som anställer en ung, inte för den som år efter år har en ung anställd upp till 26 års ålder. Dina experter har givit svar på den fråga du ställer till mig.

Låt mig sedan ta den andra frågan, som är djupt moralisk. Du har nu lett landet en tid. Människor som drabbas av cancersjukdom ska inte bara känna ångesten för vad den sjukdomen innebär, ska inte bara gå igenom den behandling sjukdomen innebär. Du har dessutom med berätt mod valt att kasta ut dem i fattigdom därför att du i stället har valt skattesänkningar för sådana som dig själv. Det är djupt omoraliskt.

Jag säger därför att vi tänker höja ersättningsnivåerna i sjukförsäringen så att sjuka människor inte också ska behöva leva i fattigdom. Det är en klar och tydlig skillnad mellan socialdemokratin och den svenska högern, företrädd av dig.

(Applåder)

Anf. 5 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Jag ska återkomma till behovet av sammanhållning i Sverige.

Förr i tiden hette husgudarna Per Albin Hansson och Karl Marx. Nu är det Finanspolitiska rådet. Nåväl, låt oss då prata om Finanspolitiska rådets experter, som alla socialdemokrater numera hänvisar till i alla sammanhang! Dessa experter tycker att den jobbskapande politik som regeringen har fört framför allt har kännetecknats av framgångsrika jobbskatteavdrag och a-kassereformen. Det är det mest jobbskapande regeringen har gjort. Det är vad dina nya husgudar tycker är så viktigt, Håkan Juholt.

Men min fråga var inte hur den här reformen har fungerat. Frågan till dig var hur man kan föreslå över 20 miljarder i ökade kostnader för att anställa unga. Det är nu ett läge där du ska dubblera arbetsgivaravgiften för att anställa ungdomar under 26 år. Hur kan unga i Sverige ha hopp om att få jobb när socialdemokratin så kraftigt vill öka kostnaderna för att anställa unga? Den frågan kommer du att få många gånger, Håkan Juholt.

(Applåder)

Anf. 6 HÅKAN JUHOLT (S) replik:

Herr talman! Det kommer jag säkert att få. Men du har också ställt den till dina experter, som säger att dessa 20 miljarder påverkar sysselsättningen mycket marginellt. Det är ett bidrag till någon som har någon anställd, inte till någon som anställer någon.

Låt mig ta ett exempel med bostadsbyggandet! Den byggsatsning som vi tänker göra för att bygga bort bostadsbristen kommer omedelbart att skapa 28 000 arbetstillfällen. Är det någon människa som tror att vi långsiktigt kan åstadkomma tillväxt i detta land om vi inte satsar på att bygga ut infrastruktur: Norrbotniabanan, Öresundsförbindelsen, tunnelbana och bostäder. Det är offensivt. Men du står stilla. Du står stilla mitt i steget och lyssnar inte ens på de experter som du har anställt när de säger att din politik inte skapar jobb. Det är det som är din tomhet. Det är du som bär bevisbördan, Fredrik Reinfeldt, inte jag. Socialdemokratin rustar Sverige starkt genom att investera för morgondagen. Du står stilla och trampar.

(Applåder)

Anf. 7 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! En del av de höjda arbetsgivaravgifter för ungdomar som Socialdemokraterna vill införa i storleksordningen 16 miljarder, som statsministern nämnde, slår mot kommunerna. Ungefär 3 ½ miljard ska kommunerna betala i ökade arbetsgivaravgifter. I Socialdemokraternas budget finns ingen som helst kompensation till kommunerna för detta.

De stora och dyra verksamheterna i kommunerna är i huvudsak sjukvården, äldreomsorgen och skolväsendet. Den summa som kommer att ankomma på skolväsendet motsvarar någonstans mellan 1 000 och 2 000 lärare. Detta ska man betala i ökade arbetsgivaravgifter utan att få någon kompensation för detta.

Håkan Juholt stod och talade om satsningar på skolan. Allvarligt talat: Ni bygger ut komvux; där läggs pengarna. Men på grundskolan och

Prot. 2011/12:15

12 oktober

Partiledardebatt

gymnasiet är det en nedskärning som motsvarar mellan 1 000 och 2 000 lärare. Har grundskolan i Sverige för många lärare, Håkan Juholt?
(Applåder)

Anf. 8 HÅKAN JUHOLT (S) replik:

Herr talman! Jag förstår att folkpartiledaren har väldigt mycket att göra, då han inte haft chans, tid och möjlighet att läsa igenom vår budget. Kanske någon av hans medarbetare skulle ha kunnat göra det åt honom, så hade han sluppit utsätta sig för detta nederlag.

Vi kompenserar kommunerna fullt ut. Vi tillför kommunsektorn 7 miljarder kronor. Vi har en nettoförstärkning på 4 miljarder utöver det regeringen har. Det är en kraftig satsning på kommunsektorn, inte minst därför att vi också anslår medel för att bygga ut barnomsorg på obekvämt arbetstid, vilket är direkt nödvändigt för att människor ska kunna bli anställningsbara. För att människor ska kunna ta de jobb som växer fram och få livspusslet att gå ihop måste det finnas förskola också på obekvämt arbetstid.

Vi inför traineejobb, där en ung arbetslös människa kan gå parallellt med någon som jobbar inom omsorgerna i ett år och lära sig det jobbet. Detta kommer vi att betala över statsbudgeten.

Jag förstår din vilja och önskan att tala om att vi inte har denna satsning på kommunsektorn. Men när du då ska försöka dig på denna offensiv är det tråkiga att du själv föreslår en nedskärning av gymnasieskolan i det läge där var fjärde ung pojke slutar gymnasieskolan utan fullgjord gymnasieutbildning. Hur kan du komma fram till slutsatsen att det då är läge att skära i gymnasieskolan? Har du någon gymnasieinspektör med dig? Har du någon gymnasielärare med dig som säger att detta är rätt väg att gå för att möta framtiden?

Det är du som skär bort dessa miljoner på gymnasieskolan. Det är jag som tillför dem. Du gör detta för att du ska ha råd att sänka restaurangmomsen. Det behöver jag inte göra, därför kan jag satsa på skolan.
(Applåder)

Anf. 9 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Den uppmärksamme lyssnaren märkte att Håkan Juholt noggrant undvek att tala om min fråga, alltså om lärarna i grundskolan. Han sade att det ska tillföras pengar för nattis i barnomsorgen och för traineer, men det är väl inte traineerna som ska ersätta dessa lärare?

Jag medger att ni ger nya pengar till kommunerna för en rad olika ändamål, men det handlar då om uppgifter som ni ålägger kommunerna. Det är väl inte de nattispengar som ni tillför som ska gå in i grundskolan och ersätta de lärare som får sparken?

Ni höjer arbetsgivaravgifterna för grundskolan med i storleksordningen 1 miljard, motsvarande ett par tusen lärare. Effekten blir alltså att ett par tusen lärare får sparken i och med de höjda arbetsgivaravgifterna i skolan. Det finns ingen kompensation för detta i er budget. Frågan kvarstår: Anser du att det finns för många lärare i grundskolan, Håkan Juholt?
(Applåder)

Anf. 10 HÅKAN JUHOLT (S) replik:

Herr talman! Jag har i någon intervju sagt att jag är yvig. Men du, Jan Björklund, står här som vice statsminister och vevar och säger att flera tusen lärare kommer att få sluta i och med Socialdemokraternas budget. Det är inte seriöst! Det är långt ifrån seriöst.

Vi tillför mer medel. Det blir inte färre lärare med mer medel. Det blir bara färre lärare med mindre medel.

Låt mig också säga något annat. Jag har varit kommunpolitiker i 24 år. Du har också varit kommunpolitiker. Om staten går in och stöder exempelvis utbyggnad av barnomsorg på obekvämt arbetstid frigör det resurser i den kommunala budgeten som kan användas till skolan.

Alternativet är att kommuner måste säga att man tyvärr inte kan erbjuda barnomsorg på obekvämt arbetstid. Då kan man heller inte ta de jobb som ligger på kvällar och helger. Därmed ökar arbetslösheten.

När vi bygger ut natts- och kvällsverksamheter skapar det jobb och tillväxt, och det frigör dessutom resurser till annan kommunal verksamhet. Så bygger vi samhället som en idé – inte styckevis!

(Applåder)

Anf. 11 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Visst ska man kunna ompröva tidigare ställningstaganden, men det måste också finnas en konsekvens i politiken. Håkan Juholt har ju gett ordet ”dagsaktuell” en helt ny och oförutsägbar dimension.

Därför finner jag det oroande att Socialdemokraterna har gjort gemensam sak med övriga oppositionspartier när det gäller hur man skapar och bevarar förtroendet för Sveriges finanspolitiska ramverk. Centerpartiet och Socialdemokraterna utarbetade det ramverket gemensamt på 1990-talet. Håkan Juholt och jag är säkert överens om att det har tjänat oss väl.

När Håkan Juholt därför i tider av internationell skuld kris och ekonomisk oro i stället för att vara rädd om och hålla hårt i regelverket plötsligt förordar en lättsinnighet och en ansvarslöshet som vi tidigare bara förknippat Vänsterpartiet med hänger inte ens jag med i svängarna. Socialdemokraterna tycks inte ens tveka inför att höja utgiftstaket.

De rödgröna är mer splittrade än någonsin, med två undantag. Ni är överens om att höja skatterna – eller rättare sagt: ni tävlar om att höja skatterna mest – och ni ifrågasätter utgiftstaken och lånefinansierar, trots att det kan ge upphov till ökad osäkerhet om de offentliga finanserna och därmed leda till högre räntor.

Jag vill fråga Håkan Juholt: Vad är det som är så lockande med den väg som Grekland, Portugal och Irland har tagit?

(Applåder)

Anf. 12 HÅKAN JUHOLT (S) replik:

Herr talman! Jag vill hälsa Annie Löf välkommen till partiledardebatterna.

Greklands största problem är det nyliberala tankesättet – att man inte ska ta in skatt av medborgarna, att man inte på något sätt ska kontrollera marknaderna, att banker inte ska ha några regelverk och att politiken inte ska blanda sig i.

Grekländs elände är orsakat av årtionden av misslyckanden. Politiken har ställt sig vid sidan och låtit marknaden sköta landet. Det är precis den politik du själv företräder. Det är det som är det sorgliga. Det är du som för in det tankesättet i svensk politik medan vi socialdemokrater alltid har stått upp för att det ska vara ett regelverk där demokratin och politiken ska reglera finansmarknaden, bankerna och också säkerställa att det finns ett skatteuttag som gör det möjligt att ha ett välfärdsland.

Grekland är ett lågskatteland utan reglering av politiken. Det har ingenting med socialdemokrati att göra, men det har väldigt mycket med nyliberalism att göra.

Låt mig också ta upp det finanspolitiska regelverket, som vi skapade tillsammans. Det skapade våra partier för att kunna garantera välfärden över högkonjunktur och lågkonjunktur. Jag var själv med. Vi gjorde det inte för att man med automatik skulle kunna genomföra gigantiska skattesänkningar som innebär att sjuka människor tvingas till fattigdom – att cancersjuka tvingas lämna sina hem för att de inte har råd att betala hyran. Det var inte motivet. Motivet var att ha ordning och reda i ekonomin.

Nu försvarar du detta regelverk utifrån en högeruppfattning att dess enda uppgift är att sänka skatterna. Då kommer vi fram till den logiska slutsatsen att sänkt restaurangmoms naturligtvis är att ta ansvar medan att bygga bostäder är att inte ta ansvar. Det är en nyliberal hållning. Där står vi väldigt långt från varandra, men jag har förhoppning om att Centern och Socialdemokraterna även framöver kan tala om vad det verkligen innebär att ta ansvar för ett land och för de medborgare som bor i landet.

Anf. 13 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Jag noterar att Håkan Juholt inte svarar på min fråga om varför det är rätt att strunta i utgiftstaken och finansiera statsbudgeten genom att leva på pengar som lånas av kommande generationer. Är det en solidarisk och rättvis politik – solidarisk och rättvis för vem?

När jag läser er budgetmotion och blundar för det faktum att ni saknar skattetabeller efter 2012 kan jag konstatera att det är en återställarpolitik som långtansfullt blickar tillbaka till svunna storhetsdagar. Den klassiska S-märkta bidragslinjen får en ny renässans. 40 procent av era utgifter är återställare, bland annat i a-kassan och i sjukförsäkringen.

Centerpartiet och Alliansen utvecklar Sverige i rätt riktning. Vi gör det tryggare, friare och grönare. Men med vem skulle Håkan Juholt genomföra alla de reformer som han talar om – alla vällovliga reformer som han så varmt och engagerat talar om? Hur är det med de rödgröna? Hur är er relationsstatus?

(Applåder)

Anf. 14 HÅKAN JUHOLT (S) replik:

Herr talman! Det finns alltid en fara med färdigskrivna manus i en partiledardebatt.

Jag skulle välkomna om också Centerpartiet ställde upp bakom vällovliga reformer. Det kan handla om att exempelvis satsa på skolan i stället för att göra det billigare att gå på restauranger, att satsa på en sjukförsäkring som gör det möjligt för sjuka människor att få vara sjuka och få bli friska utan att behöva leva i oro över sin försörjning.

Annie Lööf! Sjuka människor ska inte i vare sig Centerns eller socialdemokratins Sverige tvingas till fattigdom. Nu ingår du i en regering där verkligheten är att de tvingas till fattigdom. Så har det inte varit i vårt land tidigare. Det är för att Centern i dag gör en annan prioritering än man gjorde tidigare.

Vi ska rusta landet för morgondagen, men vi ska göra det genom att de som bor i landet i dag har det bra. Det är en välfärdsmodell. En gång i tiden stod också Centerpartiet bakom den. Nu har ni snurrat så många varv att ni hyllar en nyliberalism som släpper marknaden lös och där skattesänkningar är det enda svaret på alla frågor. Vi har högre ambitioner för Sverige än så. Välkommen också du i detta!
(Applåder)

Anf. 15 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Låt mig först uttrycka min glädje över att Håkan Juholt väljer att delta i debatten. Det är ofta en förutsättning för att vi ska kunna diskutera och även ställa det största oppositionspartiet till svars inte minst för delar i den budgetmotion som man har lagt fram.

Jag tog fasta på en sak som Håkan Juholt lyfte fram i sitt anförande. Kunskap är vägen framåt och inte sänkta löner. Det är naturligtvis alldeles riktigt. Vi har sett de borgerliga föra en väldigt utpräglad utbudspolitik.

Håkan Juholt talar om lönesänkarpolitik med försämrade trygghetssystem, a-kassa och sjukförsäkring. Vi har under förra riksdagsåret påbörjat ett slags återställning av a-kassan, den samlade oppositionen gemensamt. Även inom sjukförsäkringen har vi kunnat göra en del för att komma till rätta med den problematik som regeringen har skapat.

Det finns också andra delar i utbudspolitiken som jag tycker är minst lika viktiga att se till. Något som har diskuterats väldigt mycket inte minst inom den borgerliga alliansen är arbetskraftsinvandring. När jag läser den socialdemokratiska budgetmotionen står det inte särskilt mycket om ämnet, men man berör det.

Man vill satsa 10 miljoner kronor, om jag förstår det rätt, på att utreda eller se över nya regler för arbetskraftsinvandringen som regeringen genomförde för ungefär ett par tre år sedan. Jag tycker inte att det räcker.

Håkan Juholt, som i varje fall säger sig vara löntagarnas försvarare här i landet, inser naturligtvis att arbetskraftsinvandring är en väsentlig del i den utpräglade utbudspolitiken, det jag brukar kalla för lönedumpningspolitik.

Min raka fråga till Håkan Juholt är: Är Håkan Juholt beredd att medverka till att de nya reglerna för arbetskraftsinvandring rivs upp?

Anf. 16 HÅKAN JUHOLT (S) replik:

Herr talman! Jag vill försäkra Jimmie Åkesson och Sverigedemokraterna att jag och vi socialdemokrater i alla sammanhang, där alla partier ingår, kommer att ta debatten med er, utom de sammanhang som bygger på föreställningen att vi tillsammans utgör ett block och att vi fyra håller ihop mot de andra. Så är det inte.

Är det förutsättningen för att få till en debatt blir det ingen debatt. Men jag kommer att debattera mot dig många gånger. Tvivla inte på detta! Det kommer andra socialdemokrater också att göra.

(Applåder)

Jag respekterar dig, ditt parti och dina väljare. Men jag respekterar inte dina åsikter, och jag delar inte dina åsikter. Jag tänker göra allt jag kan för att bekämpa dem och visa att du har fel i sak och att du inte delar min syn på människovärde. Tveka aldrig om att vi kommer att ha många debatter framöver, du och jag. Men det bygger på att vi möts som partier och inte som block.

Den fråga du tar upp är väldigt viktig. Den handlar om att regeringen inte har ordning och reda på arbetsmarknaden. Jag uppmärksammade detta i Almedalen. Det visade sig att 55 av 55 granskade företag på något sätt bröt mot de avtal som Migrationsverket hade tecknat för att få gästarbetare att komma till vårt land och arbeta.

Det var 55 av 55, alltså 100 procent, som bröt mot avtalet. Det handlar om sämre arbetsmiljö, arbetsvillkor, arbetstider men också löner. Det är en aktiv lönedumpning som regeringen låter ske. Det tycker jag är fel.

Jag tycker att de löntagare som är här i Sverige och utför arbete, alldeles oavsett från vilket land de kommer, ska ha de avtalade löner och villkor som gäller i Sverige. Därför har vi avsatt pengar för att få till stånd en sådan förändring av politiken.

Denna lössläpphet som råder i dag där endast marknaden ska husera och där löntagarna lämnas ut ställer vi inte upp på. Därför vill vi återupprätta en arbetsmarknadspolitik som också fungerar för löntagarna.

(Applåder)

Anf. 17 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag är inte säker på att de 10 miljonerna räcker till särskilt stora förändringar i det avseendet. Men det är i varje fall bra att ambitionen finns. Nu ser det inte ut att finnas någon majoritet för det. Vi har en ganska stabil majoritet i riksdagen för de nya reglerna för arbetskraftsinvandringen och den aktiva lönedumpningspolitiken. Men det kan förändras på olika sätt.

Håkan Juholt säger att han i debatter vid varje tillfälle kommer att visa att jag har fel. Tyvärr beskrev han i den korta repliken inte med ett enda ord varför jag har fel.

Det var inte min mening att här dra i gång debatten om debatten och debatten om huruvida man kan stå bredvid den ena eller andra i debatter, hur det uppfattas och så vidare. Jag ville bara uttrycka min glädje över att Håkan Juholt valde att delta i debatten.

En förutsättning för att vi ska kunna diskutera är att vi båda deltar i debatter. Jag har ingen ambition att få med mig Håkan Juholt på min sida vad gäller allting. Men en del är vi ändå överens om, och det kan man framhålla.

Anf. 18 HÅKAN JUHOLT (S) replik:

Herr talman! Det är många som delar din glädje, Jimmie, över dagens debatt. Det är jag helt övertygad om.

Demokratin bygger på att partierna debatterar, låter åsikter mötas, tar strid med varandra och försöker övertyga medborgarna om vad som är

rätt och fel. Det som skiljer ut ditt parti är att ni står på en grund som inte bygger på alla människors lika värde. Det skiljer dig från mig. Därför är det mycket svårare för mig, för att inte säga omöjligt, att inleda ett samarbete med dig.

Sverigedemokraterna är inte ett parti som Socialdemokraterna kommer att samarbeta med. Ni är ett borgerligt parti. I åtta av tio omröstningar i riksdagen stöder ni aktivt regeringen. Fredrik Reinfeldt är direkt beroende av dig i åtta av tio omröstningar för att få vara kvar som Sveriges statsminister, annars skulle han snabbt reduceras till en avgående moderatledare.

Det är du som håller regeringen vid liv. Du är en borgerlig politiker. Försök inte ge sken av att du är en socialdemokrat eller står på löntagarnas sida! Du är borgerlig rakt igenom.
(Applåder)

Anf. 19 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Det är lätt att instämma i mycket av det Håkan Juholt sade från talarstolen. Vi ser en eroderande välfärd. Vi ser hur människor drabbas av vanvård på äldreboenden. Ett boende i Vällingby var ett exempel i går. Vi ser hur det satsas allt mindre på den generella välfärden.

Det är 50 000 som har utförsäkrats från sjukförsäkringen sedan regeringen tillträdde. En tredjedel av alla arbetslösa får numera ersättning från arbetslöshetsförsäkringen. Av dem som är arbetslösa som hade heltid är det 4 procent som numera får 80 procent av tidigare lön.

Detta är förskräckliga siffror. De handlar också om vad regeringen har åstadkommit. Den har använt det utrymme som har skapats till att sänka skatter. De skattesänkningarna kostar, och det vill regeringen glömma bort. Dess värre verkar också Socialdemokraterna glömma bort det.

När ni lägger fram ert alternativ till regeringens ekonomiska politik har jobbskatteavdraget och skattesänkningar kostat 70 miljarder kronor, och av dem återtar ni 2,5 miljarder.

De 2,5 miljarderna drabbar ingen fattig. Det är sant. Det är de som tjänar över 50 000 kronor som får en sakta avtrappning, och den som tjänar över 1 miljon om året blir fråntagen sitt jobbskatteavdrag. Men det räcker inte.

När man gör på det sättet kommer man snart i ett läge där man inte har råd att höja taket i a-kassan och i stället för att satsa på kvalitet i välfärden satsar på RUT-avdrag till dem som har råd.

Det skiljer tolv månader mellan regeringens skattepolitik och Socialdemokraternas. Jag har högre ambitioner för Sverige än så.

Anf. 20 HÅKAN JUHOLT (S) replik:

Herr talman! Tack, Lars, för din beskrivning av ett Sverige där välfärden eroderar! Det är många medborgare i vårt land som dagligen känner i magen: Kommer det att finnas en bra äldreomsorg för mig när jag behöver den? Kommer det att finnas för mor och far? Kommer jag att få komma ut i friska luften? Kommer det att finnas lagad mat där? Kommer vi att ha råd med varandra? Om jag drabbas av arbetslöshet eller sjukdom, vilket kan hända oss alla omedelbart, kommer jag då att tvingas lämna huset, tvingas jag då leva i fattigdom?

Detta är någonting som äter sig in i varje familj. Det gäller även dem som har det bra och dem som har det riktigt bra. De känner att Sverige i grund och botten håller på att ändra kurs och slå in på en väg som inte är prövad i vårt land tidigare men som har prövats i många andra länder.

Det handlar om att återskapa ett förtroende för välfärdsmodellen, att säga till medborgarna: Det finns faktiskt en chans att vi i morgon klarar jämlikheten och välfärdsmodellen.

Men då måste vi investera i varandra. Då måste vi ta ansvar för varandra. Vi är bara nio miljoner invånare som bor i det här landet. Alla måste bidra efter sin förmåga. Därför är det rimligt att de som tjänar mycket också betalar mer i skatt. Sedan kan våra partier ha olika ambitionsnivå med detta. Så länge jag har varit medlem av Socialdemokraterna, sedan 1976, har Vänsterpartiet alltid haft högre ambitioner när det gäller att höja skatterna. Den här debatten är inget undantag.

Anf. 21 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Våra ambitioner handlar inte i första hand om att höja skatter utan om att finansiera välfärd. Det handlar om att inte trampa fel nu och att inte bli ett släpänkare till regeringens skattesänkarpolitik, vilket jag anser att Socialdemokraterna är på väg att bli. Ni försöker bromsa lite grann och halvera RUT-avdraget. Varför ska vi ha ett RUT-avdrag när det finns så stora brister i hemtjänsten, i äldreomsorgen och i den behovsprövade välfärden? Varför inte satsa pengarna där i stället?

Det beror på att ni inte har råd. Ni har inte råd med det därför att ni vägrar att inse att det hänger ihop – skatter och välfärd. Därmed går ni regeringens ärenden, menar jag. Det är inte snyggt. Det är inte vackert. Naturligtvis är regeringens politik än mindre snygg och än mindre vacker. Men det hjälper inte om inte ni står för ett alternativ. Där menar jag att ni har en hemläxa att göra. Välfärd måste betalas – av var och en efter förmåga och åt var och en efter behov.

Anf. 22 HÅKAN JUHOLT (S) replik:

Herr talman! Jag tror att hemläxorna är ganska jämnt fördelade i den här debatten, Lars. Det gäller också mellan våra partier.

Det är viktigt att säga att välfärden ska vara generell. Den ska inte bygga på nådegåvor. Det är ett intellektuellt haveri när det införs skatteavdrag för att ge gåvor. Då går vi från välfärd till välgörenhet. Självfallet ska resurserna användas till att stimulera välfärdstjänsterna – inte till att stimulera dem som av sin nåd vill ge något till någon annan. Det är barmhärtighet.

Vi har högre ambitioner med svensk välfärd, med detta samhällsbygge och med denna idé om ett Sverige än att det ska bygga på barmhärtighet och välgörenhet. Där går en skarp skiljelinje mellan socialdemokratin och den borgerliga regeringen.

(Applåder)

Anf. 23 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Jag tänkte ta upp den tråd som var på tapeten här för en liten stund sedan och som handlar om Socialdemokraternas budgetförslag.

I mina hemtrakter strax söder om Jönköping finns det en ort som heter Vaggeryd. Den har en Icabutik, som nästan varje svensk ort har. Där jobbar ett tiotal unga personer. Med den politik som Håkan Juholt och Socialdemokraterna föreslår kommer denna Icabutik att drabbas av ökade personalkostnader på i storleksordningen 300 000–400 000 kronor per år. Vad kommer det att innebära för de unga personer som jobbar där? Vad kommer det att innebära för detta företag?

Om vi tar upp detta på en annan nivå och pratar om kommun- och landstingssektorn handlar det om 3 miljarder kronor per år. Det är 3 000 miljoner kronor mindre till kommuner och landsting. Detta kommer att spela roll för hur många sjuksköterskor, hur många socialarbetare, hur många brandmän och hur många förskollärare man kan anställa. Denna kostnad på 3 miljarder kronor motsvarar 5 000 personer. Det är 10 000 färre händer i välfärden. Det här var inte ert budskap i valrörelsen, Håkan Juholt. Är det här vad Sverige behöver? Vad blir bättre av att ni tar 3 miljarder från Sveriges kommuner och landsting? Vad blir bättre av att ni tar pengar från välfärden? Vad blir bättre av att ni gör det dyrare att anställa unga personer?

(Applåder)

Anf. 24 HÅKAN JUHOLT (S) replik:

Herr talman! Jag ser det som ett sundhetstecken och ett friskhetsbevis, Göran Hägglund, att det endast är Socialdemokraternas budgetförslag som diskuteras i landet såväl i kammaren som i medierna, bland företagare och skolor och i allmänheten. Ingen kommer ihåg det ni inte föreslog, för ni föreslog ingenting. Det är därför fullt logiskt att det är vår politik som diskuteras och att varje partiledare väljer att tala om Socialdemokraternas politik. Det är sunt i grund och botten.

Låt mig ta ditt exempel och säga att det finns något som din Icahandlare behöver mer än någonting annat: kunder som kan handla. Det behövs kunder som kan komma in och köpa någonting hos handlaren. I vårt land i dag, där du är ansvarig, går var fjärde pojke ut gymnasieskolan utan att ha fullgjort den. 25 procent, var fjärde ung pojke, slutar gymnasieskolan utan att ha fullgjort den. Denna unge pojke blir arbetslös eftersom ingen anställer någon som inte har gymnasieutbildning. Då kan han inte försörja sig. Då har han inte pengar så att han kan gå in till din Icahandlare och köpa en tidning eller en falukorv. Så hänger ekonomin ihop.

Du väljer att stimulera det sista ledet – handlaren. Det är en kortsiktig lösning som inte kommer att bygga Sverige starkt långsiktigt. Jag stimulerar det första ledet. Jag gör den unge pojken anställningsbar så att han kan ta ett jobb och försörja sig och därmed handla hos Icahandlaren. Det är ett ekonomiskt kretslopp som är en välfärdsmodell. Detta har inte tänkts ut av några kristdemokrater. Det är socialdemokratisk politik som bygger på detta. Vi är så få i landet att vi måste investera i varje människa. Då måste man också se unga människor på detta sätt.

Låt mig avslutningsvis säga att ett läge där Kristdemokraterna tycker att det är viktigare att sänka momsen på restaurangerna än att investera i gymnasieskolan så att ungdomarna blir anställningsbara inte är någonting annat än ett politiskt haveri, Göran Hägglund.

(Applåder)

Anf. 25 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Anledningen till att det är Socialdemokraternas motion som diskuteras är att där finns uppenbara blottor. Man har inte tänkt hela vägen. Vi har lagt fram en budget som innebär ett ansvarstagande för Sverige också i den mycket allvarliga ekonomiska situation som vi nu befinner oss i där 98 procent av de resurser som går till hushållen går till de 30 procent av människorna som har det sämst ställt.

Detta är en budget för människor som behöver hjälp och stöd. Det är en budget som tar ansvar för framtiden, till skillnad från Socialdemokraternas budget. Socialdemokraterna är ansvariga för den skola som inte fungerar så bra som den borde. Det är det som är skälet till att vi på område efter område reformerar skolan för att den ska fungera bättre – för att denna unga person inte bara ska kunna köpa falukorv utan för att han eller hon också ska kunna få det här jobbet.

När Håkan Juholt presenterar sin politik kvarstår faktum: Kostnaderna blir högre för Icabutiken i Vaggeryd. Det blir dyrare för landstingen och kommunerna. Pengarna räcker inte till.

(Applåder)

Anf. 26 HÅKAN JUHOLT (S) replik:

Herr talman! Ni får koordinera er i regeringen, Göran Hägglund. I ett tidigare replikskifte redde jag ut med Björklund hur mycket vi kompenserar kommunerna. Det kan du ta med honom sedan.

Den andra frågan gällde Icahandlaren i Vaggeryd. Jag återkommer gärna dit; det är en fantastiskt fin del av landet och en vacker del av Sverige. Men det är inte bara så att där går ungdomar som inte får jobb och inte kan handla. Du har dessutom ordnat det så att du har tvingat ut dem som bor i denna ort och som har blivit sjuka, kanske cancersjuka, i fattigdom. Det ökar inte köpkraften. Det gör det inte lättare för Icahandlaren att det i bygden bor ungdomar som inte får en gymnasieskola så att de blir anställningsbara och kan försörja sig och sjuka människor som Göran Hägglund har tvingat till fattigdom därför att han har prioriterat skattesänkningar för dem som tjänar allra mest.

Det är en totalt felaktig bild av hur samhället ska organiseras. Ni står för en blåkopia av Moderaterna. Ni slåss om vem som är längst till höger om Moderaterna. Fortsätt gärna den interna fajten i borgerligheten! Sverige behöver ett alternativ.

(Applåder)

Anf. 27 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Europa håller andan. Europa håller andan därför att de politiska och ekonomiska frågorna om hur den kris som finns i delar av vår kontinent ska lösas ännu inte har fått sina svar. Europa håller andan därför att många av Europas befolkningar är oroliga i ett läge där statsfinanser inte håller ihop, där arbetslöshet växer och där stora sparprogram nu rullar ut över Europas befolkningar.

Det är en följd av den skuldkris som följer på den finanskris som Europa och stora delar av världen har upplevt sedan 2008. Det leder i sin tur till avmattning. I nervösa tider håller vi hårdare i våra sparpengar. Vi konsumerar mindre. Det är en avmattning som tyngst drabbar de länder som redan är drabbade, men det får också konsekvenser för andra länder.

Sverige påverkas i hög utsträckning. Också här ser vi en avmattning. Också här ser vi hur det hotar jobb och våra offentliga finanser. Det ska vi ödmjukt erkänna. Så fungerar vår värld. Vi är påverkade av vad som sker runt omkring oss. Det är än tydligare i ett land som har hälften av sin ekonomi i exporthandeln. Om det inte ser bra ut i vår omvärld kommer det också att påverka jobb och efterfrågan i Sverige. Det är viktigt att påpeka det. Det förs väldigt ofta en politisk debatt i det här landet där det ställs frågor som om Sverige var ett slutet kärl där svensk ekonomi är helt opåverkad av allt som sker i vår omvärld och där Sveriges riksdag kan fatta beslut om vad arbetslöshet och räntor ska landa någonstans. Det är bara att fatta beslutet så rättar verkligheten in sig, men så ser det inte ut. Vi är i hög grad beroende av vad som sker i vår omvärld. Det är viktigt att vi har det som en utgångspunkt.

Regeringen ger tre viktiga besked i det läget. Det första är att det bästa sättet att bygga skyddsvallar mot oro i omvärlden är att ta bättre ansvar för den egna ekonomin och inte köra ned Sverige i de diken där andra befinner sig. I de länder där man inte bara har låtit som oppositionen i Sverige har låtit de senaste åren utan också har genomfört deras politik har man tappat greppet om de offentliga finanserna. Det leder till breda besparingar, sänkta löner och höjda skatter. Vi ser nu att det drabbar Europas folk och snart sagt varje europeiskt land, inklusive länder som Danmark och Finland. Det kommer precis till gränsen mot Sverige. Sverige är nästan det enda utstående undantaget. Vi pratar om satsningar, reformer och en ordnad ekonomi. Vi tar ansvar för ekonomin. Vi ser till att ha balans i de offentliga finanserna när alla andra försöker hantera stora skulder. Vi har minskat våra samlade skulder.

År 2006 när jag tillträdde som statsminister kunde vi mäta hur stor andel av vår samlade ekonomiska kraft som utgjordes av skulder. Det var ungefär 45 procent när vi tillträdde. Det intressanta är att då låg Storbritannien på samma nivå. Nu har Storbritannien fördubblat sina skulder och passerat 90 procent. I Sverige sjunker våra skulder. För år 2012 presenterar regeringen att vi går ned under 40 procent.

(Applåder)

Vad får detta för konsekvenser? Dagens Industri berättar i dag om hur man över hela världen söker sig till säkra svenska statspapper. Man är så angelägen att få komma in i tryggheten hos en välskött ekonomi att Sverige nu handlar statspapper som i realiteten ligger under realräntan. Det är i princip gratis för Sverige att låna. Jag vill påpeka att det inte är länge sedan Sverige befann sig i ett helt annat läge då statsskuldens räntor likt gökungen åt upp våra resurser till sjukvård och skola. Nu ser det anorlunda ut. Alliansregeringen har hållit hårt i de offentliga finanserna. När behovet av att avsätta pengar till att betala statsskuldräntor blir mindre lösgörs resurser som vi kan rikta till det som bygger Sverige starkt. Att ta ansvar för ekonomin är det bästa sättet att stå emot oron i vår omvärld.

Till det lägger vi en tillväxtpolitik. Det är vår arbetslinje att aldrig släppa fokus på arbete för annat. Det ska löna sig att arbeta. Vi ska sänka kostnaderna för att anställa. Vi ska uppmuntra entreprenörer att vilja satsa och växa i Sverige. Det ska vi göra dels därför att det är bra för Sverige, dels därför att det har ett egenvärde att människor har jobb. Det ger människor en identitet. Man blir sedd. Man får arbetskamrater. Det

ger möjlighet att stå på egna ekonomiska ben. Det ska sättas före allt annat. Jobben kommer först när alliansregeringen formulerar sin tillväxtpolitik.

(Applåder)

Vi har haft en uttalad utgångspunkt att minska bidragsutbetalningarna till arbetsföra människor och i stället föra resurser till det som bygger Sverige långsiktigt starkt. Det har givit resultat. I valrörelsen 2006 sade jag och Alliansen att det inte är långsiktigt hållbart att ett land med bara 9,4 miljoner invånare har 555 000 förtidspensionärer. I tio och ett halvt år med Göran Persson förtidspensionerade vi bort en stor del av en arbetsföra befolkning. 147 människor om dagen förtidspensionerades varenda dag som Göran Persson hade makten över Sverige. Det var 555 000 förtidspensionärer samtidigt som vi bara var 9,4 miljoner. Nu har de sjunkit i antal. I september 2011 är vi nere på 426 000. Det är en väsentlig minskning av antalet förtidspensionärer. Det är en konsekvens av en politik som har satt arbete främst och som sade: Nu är det nog med den politik som tidigare drevs!

(Applåder)

Vid sidan av de 555 000 förtidspensionärerna stod en jättekö av dem som var på väg ut från svensk arbetsmarknad. Den politik som bedrevs för att dölja arbetslösheten innebar att 180 000 blev långtidssjukskrivna. Så blir det när man inte har någon arbetslinje. Då döljer man arbetslösheten. 180 000 långtidssjukskrivna har nu blivit strax över 110 000. Jag är stolt över denna förändring av Sverige. Vi ska ta ytterligare steg. Vi ska göra tydligt att det inte är bidrag till arbetsföra människor som bygger det här landet starkt. Att människor har en egen inkomst och ett eget arbete måste vara svaret både nu och långsiktigt på hur Sverige ska överleva i modern konkurrens.

Därför är det viktigt att konstatera att trots finanskris, trots lågkonjunktur och trots kinesisk konkurrens mot våra industriföretag har sysselsättningen i Sverige vuxit under alliansregeringens år vid makten. När vi tillträdde var det 4,5 miljoner svenskar som arbetade. Nu är det 4,7 miljoner. Det bygger resurser att satsa på välfärden. Det bygger resurser för att Sverige långsiktigt ska stå starkt.

(Applåder)

Den som har ordning i ekonomin ägnar mindre tid åt att betala statskuldsräntor. Den som inte lovar allt till alla, den som har en arbetslinje och ser till att fler jobbar och att mindre resurser går till att utbetala bidrag till människor som är arbetsföra kommer att kunna satsa på sammanhållning. Det har denna regering gjort. För mig handlar sammanhållning om att se utsatta människor i krisen. Vi sade inte: Skicka in pengarna i bankerna eller täck förlusterna i förlusttyngda företag! Vi sade: Satsa på människor i krisen! Bygg ut resurser som hjälper till med omställning att komma vidare i arbetslivet! Satsa på fördelningspolitiskt motiverade insatser till grupper som har små ekonomiska marginaler!

Det syns i årets budget. En garantipensionär – det är väldigt ofta en kvinna som har låg pension – får både en uppskrivning av sin pension 2012 och förstärkningar i bostadstillägget när man har höga boendekostnader som motsvarar uppemot 400 kronor mer i månaden nästa år. I stora delar av Europa ser pensionärerna stora nedskärningar. I Sverige för vi

en politik som gör att just de pensionärer som har de minsta ekonomiska marginalerna kan få förbättringar 2012.

Vi förbättrar för utsatta barnfamiljer genom att höja barndelen i bostadsbidraget och förstärka möjligheten att få ut bostadsbidrag. Det är en politik för sammanhållning, men den bygger helt och hållet på vår arbetslinje och vår förmåga att ta ansvar för Sveriges ekonomi. Det är så vår politik hänger ihop. Den som har en politik för jobb och tillväxt och den som har ordning på de offentliga finanserna är den som är bäst på att hålla ihop Sverige. Det är Alliansens ansvarstagande för det här landet.
(Applåder)

Anf. 28 HÅKAN JUHOLT (S) replik:

Herr talman! Ingen kan nog lyckas bättre att bringa i bevis min tes om att det inte finns några idéer för framtiden än moderatledaren själv när han väljer att ta en debatt med Göran Persson. Jag har telefonnumret till Göran Persson. Han tillhör den politiska historien i riksdagen, där också du befinner dig. Jag talar om framtiden.

(Applåder)

Säg bara till så ska jag knyta ihop er!

Min poäng var ändå att tala om de resurser vi har nu. Du har sagt så länge att det inte finns några resurser, men de resurser vi har måste vi använda på bästa sätt för att rusta Sverige starkt för morgondagen. Ni lägger 20 miljarder – 40 miljarder på två år, 60 miljarder på tre år – på någonting som experterna säger inte ger vare sig jobb eller tillväxt.

Jag använder i stället de resurserna till att bygga bostäder, infrastruktur och satsningar på gymnasieskolan så att våra ungdomar blir anställningsbara. Det är min bild framåt. Det är min beskrivning av vart vi ska. Det är min dröm om morgondagen.

Om politiken slutar att beskriva en vision för framtiden är det klart att endast förvaltandet återstår. Jag lyssnade på Monica Zetterlund i morse. Vart tog ni vägen ljuva drömmar om en morgondag? Drömmer du över huvud taget om en morgondag där våra hushåll har bostäder som är ombyggda klimatsmart, där vi bygger om 60 000 lägenheter på så sätt att vi kan bo hållbart i framtiden? Drömmer du om en gymnasieskola där ungdomarna faktiskt kan lära sig så mycket att de blir anställningsbara? Drömmer du om en ny Öresundsförbindelse, en Norrbotniabana och drömmer du om en tunnelbana i utbyggnaden av Stockholm?

Det fina är att det inte bara är drömmar. Det är finansierat. Jag använder ju mina pengar till att göra dessa satsningar i stället för att dela ut dem till skattesänkningar som dina experter säger inte har någon verkan. Har du över huvud taget några idéer om Sveriges framtid?

(Applåder)

Anf. 29 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Det viktiga är alltså att förstå värdet av att hålla ihop ekonomin. Den som kör i diket kan prata mycket ideologi men kommer att finna att det man får leverera till sina väljare är nedskärningar. Det är väldigt få av Europas politiker som har gått till val på att de ska sänka pensionerna, att de ska genomföra stora besparingar i skolan eller höja skatter. Men det är det de gör. Chocka inte din befolkning! Håll ordning

på ekonomin! Det är det som är grunden för att kunna stå för annat som förbättrar. Det har vi också gjort.

Vi satsar på det som bygger Sverige långsiktigt, på infrastrukturinvesteringar, där vi har fyllt igen tidigare luftslott som vi ärvde. Löftena känns igen hos Håkan Juholt också i dag. Det finns ingen finansiering för alla de satsningar på infrastrukturen som Socialdemokraterna här har nämnt. Det finns någon första miljard. Det handlar om att någon annan ska ta resten av kostnaderna.

Vi känner igen det. Vi ärvde detta. Vi har fyllt det med reellt innehåll. Vi bygger ut. Vi har satsat på forskning på historiska nivåer. Vi har i varenda budget sett Jan Björklund kunna bevisa detta och ta fram nya satsningar på skola och lärarfortbildning, kunskapssatsningar och ökade resurser till både grund- och gymnasieskola. Det bygger Sverige långsiktigt.

Vi satsar på anställbarhet. Vi har byggt om arbetsmarknadspolitiken. Vi har en Arbetsförmedling som numera är inriktad på att människor faktiskt ska få stöd i omställningen. Vi har aktiva jobbcoacher. Det handlar om att öka sin förmåga, att bli bättre på att söka jobb. Tro mig, det spelar roll. Jag har träffat väldigt många av de ungdomar som är arbetslösa som ofta har sökt jobb på fel sätt eller inte tror att man kan få jobb i det här landet. De får nu ett mer aktivt stöd att faktiskt söka.

Vi gör detta. Vi tillför ytterligare resurser också i den här budgeten. Det är rätt inriktning. Men det börjar med att ha ordning. Det börjar med att inte lova allt till alla. Det är därför Håkan Juholts politik inte fungerar för Sverige.

(Applåder)

Anf. 30 HÅKAN JUHOLT (S) replik:

Herr talman! Det är tur att de som var ansvariga på 30-, 40- och 50-talen inte hade de låga ambitioner som du har, eftersom alla inte kan åka statsrådsbil till och från jobbet. Tunnelbana är ett infrastrukturprojekt för en stad som ska växa. Stockholm kommer att växa. Då måste vi bestämma oss. Ska man kunna förflytta sig i den växande staden eller ska man inte? Politiker som inte har ambitioner att möta morgondagen med ett ansvarstagande kommer endast att hamna i gårdagen, i ett stillastående land.

Min främsta kritik mot dig är att du har fört ut Sverige i ett bidragsberoende. Sedan du blev statsminister har socialbidragstagandet ökat mer än någonsin tidigare. Med 13 procent har det antal hushåll ökat som går på socialbidrag sedan du blev statsminister. Det innebär att man har fått en förstörd sjukförsäkring och a-kassa och i stället tvingas leva på försörjningsstöd. Det drabbar kommunerna så att de inte kan bygga ut skolan. Du vältrar över kostnaderna från staten till kommunerna. Det garanterar inte välfärden och det gör det dessutom sämre för medborgarna. Det är en bidragslinje som du är ansvarig för.

(Applåder)

Anf. 31 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Först och främst byggs kommunernas ekonomi av arbetade timmar. Den som är bäst på jobben är också den som är bäst på att säkra välfärden.

Vi har också säkrat kommunernas och landstingens finansiering genom en svår kris. Vi satte välfärden främst. Vi lovade också väljarna det i valet 2010 och genomförde det i årets budget.

Håkan Juholt undervisar nu en Stockholmsgrabb, uppvuxen i Stockholms förorter, i hur det är att åka tunnelbana. Ödmjukheten är påtaglig! Jag har alltså levt i den här staden hela mitt liv. Jag har åkt tunnelbana. Jag har varit på Djurgårdsmatcher. Jag har åkt morgon, jag har åkt kväll. Jag vet nog en del om detta, Håkan Juholt, som du saknar kunskaper om.

En sak vet jag, och det är att man inte lovar ut stora satsningar som man själv inte betalar. Det är nämligen inte staten som bygger tunnelbanor i det här landet. Det är landstingen. Och det finns ingen finansiering i er budget för detta.

Mönstret känns igen. Det är de stora orden utan täckning som är Håkan Juholts syn på hur man ska bedriva politik.
(Applåder)

Anf. 32 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Jag delar statsministerns oro för vad skuldkrisen kan komma att innebära för Sverige. Det finansiella systemet har sprungit väldigt långt bort ifrån reella värden. Det är, Fredrik Reinfeldt, både hushåll och stater som i dag ofta lever på lånade pengar till fiktiva säkerheter. Jag tror att det är en anledning till det ökade intresset från många av världens ekonomer för att titta på hur det ekonomiska systemet i grunden kan kopplas bättre till reella värden och viktig utveckling.

Det är tyvärr ett arbete som ni här i Sverige har avbrutit. Men vi i Miljöpartiet har presenterat en tydlig linje för hur Sverige måste gå igenom skuldkrisen. Den ekonomiska politiken ska naturligtvis ha rejäla säkerhetsmarginaler när riskerna är så stora.

Sverige har ju inte bara en internationell skuldcrisis att hantera. Vi har också krisen på arbetsmarknaden och vi har den globala miljö- och klimatkrisen. Om vi inte tar hand om de här kriserna, om vi inte tar dem i ett sammanhang, växer skulderna och vi missar de möjligheter som finns att anta en svår utmaning i det politiska livet. Det är först när vi hanterar detta och ser att vi kan bygga ihop politiken genom att nu göra stora satsningar inom järnväg och kollektivtrafik, inom bostadsupprustning, klimatsmarta energilösningar och inom skola och utbildning som vi kan få en framtid där de här kriserna behandlas i ett sammanhang.

Vi vet vad statsministerns recept är för att gå igenom skuldkrisen, men vilka är Alliansens idéer för att skapa jobb och utveckling i ett miljövänligt och klimatsmart samhälle?

Anf. 33 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Jag tycker att utgångspunkten är väldigt viktig. Jag tror att vi behöver en hållbar och inkluderande tillväxt. Jag tror att det är en stor utmaning, inte minst för rika länder som lever över sina tillgångar, att bli bättre på att anpassa munnen efter matsäcken. Sverige är på det sättet ett föredöme som inte lånar av andra för att konsumera mera och som dessutom ställer om vår ekonomi för att kunna åstadkomma både jobb och tillväxt, men på ett mer hållbart sätt.

Därför är det viktigt att Sverige ligger i framkant i klimatpolitik och hållbarhetstänkande. Jag har av det skälet under min tid som statsminister

medverkat till att öka beskattningen på bland annat koldioxidutsläpp. Jag har medverkat till en växling till lägre beskattning av arbete eftersom jag menar att det tillsammans ställer om ekonomin till mer av jobb fast med mindre påverkan på klimatet.

Sverige står inför en svår utmaning när det gäller arbetsmarknaden. Det är en kraftigt ökad konkurrens på arbetsmarknaden. Den är alltmer krävande i tider där Asien och Latinamerika växer fram som nya konkurrenter. Problemet är att det i grunden finns en stor efterfrågan på arbetskraft, men den passar inte alltid med den utbildningsnivå och de möjligheter som många av våra unga, människor mitt i livet, i Sverige har. Det är därför omställningsförmågan är så viktig. Man ska inte tro att alla ska bli kvar i samma arbete som de har haft förut. Det handlar om just stöd till omställning, att komma vidare.

Om vi använder den svenska modellen på arbetsmarknaden på ett riktigt sätt menar jag att vi har möjlighet att gå vidare. Vi tillför stora resurser för att det ska vara möjligt att komplettera utbildningar. Vi ställer om den svenska skolan så att utbildningsresultatet redan från början blir bättre. Vi har en arbetsmarknadspolitik som mer aktivt stöder människor att verkligen söka och komma vidare på arbetsmarknaden. Det är våra metoder för att öka anställningsbarheten. Det är en viktig del av tillväxtpolitiken. Men den ska också ha hållbarhet som utgångspunkt. Det har den. Det är vi stolta över, och det vill vi fortsätta med i framtiden.
(Applåder)

Anf. 34 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Statsministern pratar om att han har genomfört lite av vad han intressant nog säger är en grön skatteväxling. Men sanningen är att de senaste åren med alliansregeringen har skatten på arbete med hjälp av jobbskatteavdraget sänkts med över 70 miljarder. Däremot har ni avvecklat eller stoppat flera miljöskatter, bland annat flygskatten. Det gör att det i dag fortfarande är billigare att flyga till Göteborg än att ta tåget. Det är snarare ett klimatpolitiskt haveri.

I Alliansens värld är omställning till ett miljövänligt och klimatsmart samhälle snarare en börda än en möjlighet, något att ta tag i som politiker och hitta lösningar som gör att kriserna går ihop. Jag ger inte mycket för en alliansregerings gröna skatteväxling där miljöskatterna ligger still medan skatterna på inkomster sänks.

Anf. 35 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Det är kanske förståeligt att Miljöpartiet som affärsidé försöker beskriva att det i det här landet aldrig bedrivs någon miljöpolitik. Erkänner de något annat behövs kanske inte partiet. Det är lite sorgligt. Man får gå till fakta.

Titta på den svenska koldioxidskatten. Vi tar ut över tusen kronor per utsläppt ton koldioxid i Sverige. Min regering har varit med om att föra upp beloppet till över tusen kronor per utsläppt ton.

Den här koldioxidskatten finns snart sagt inte i något annat land. Den finns i ytterligare tre fyra europeiska länder på nivåer runt 200 kronor per utsläppt ton. De flesta länder som skulle behöva skatten för att ställa om klimatet har alltså ingen koldioxidskatt alls. Varför nämner jag den skatten? Jo, de församlade miljöexperterna är alla överens om att detta är den

absolut bästa skatten att använda för att styra om. Sverige är världsledande. På Miljöpartiet låter det som att skatten inte ens är införd. Kanske Åsa Romson ska fundera över om retoriken blir lite för högstämnd och tar bort förtjänsterna med hur den svenska klimatpolitiken ser ut.

Prot. 2011/12:15
12 oktober

Partiledardebatt

Anf. 36 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Europa håller andan, men Fredrik Reinfeldt är stolt. De tar ansvar och det är balans i ekonomin.

Vi har också en arbetslöshet på närmare 8 procent. Det är en hög ungdomsarbetslöshet, åtminstone emellanåt. Vi ser utförsäkringar. Vi ser en lång rad problem i det svenska samhället som av naturliga skäl en statsminister kanske inte väljer att prata så mycket om i en partiledardebatt.

Regeringen verkar ha gått från först en arbetslinje, via ett slags lönedumpningslinje till ett slags slå-sig-för-bröstet-linje.

Låt mig påminna om vad vi var inne på i måndags i tv-debatten. Om Fredrik Reinfeldt hade fått bestämma för åtta år sedan vid folkomröstningen om EMU hade Sverige också varit del av den gigantiska skuldunion vi nu ser torna upp sig runt om i Europa. Då hade Sverige tvingats ge lån utan säkerhet till illa skötta ekonomier i Europa.

Det är inte Fredrik Reinfeldts förtjänst att Sverige befinner sig i det läge landet gör i dag. Det är faktiskt svenska folkets förtjänst. Fredrik Reinfeldt nämnde förvisso ödmjukhet i sitt anförande. Jag tycker att han borde visa ett större mått av ödmjukhet och tacksamhet inför svenska folket, att svenska folket gick emot dem som ville föra oss in i denna skuldunion. De sade att de inte vill det utan själva vill bestämma över penningpolitiken och räntan. Om vi inte kunde göra det i dag skulle vi befinna oss i en mycket dålig situation.

Med facit i hand, hur ser Fredrik Reinfeldt på att Sverige skulle ansluta sig till euron i dag?

Anf. 37 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Vi respekterar svenska folkets beslut. Vi noterar också i opinionsmätningar att det finns starkt stöd för att behålla den svenska kronan.

I Jimmie Åkessons värld verkar det finnas två delar av Europa. Det är dels de som finns med euron med en skuldkris, dels vi andra som inte har en skuldkris. Jag vill påpeka att Europa inte ser så ut. Det är högst påtagligt att det i eurozonen finns en blandning av länder med mycket välskött ekonomi, till exempel den tyska, och länder med djupgående skulder som har upparbetats i ineffektiva ekonomier över lång tid, framför allt i södra Europa. Det är inte euron i sig som har åstadkommit detta. Det är politiska ledare i länder som har lovat mer än vad de kan hålla, som har gjort slut på mer pengar än vad deras skatteintäkter kan täcka och som sedan tvingas till omvärldsberoende och till lån.

Av Jimmie Åkessons beskrivning kan man få intrycket att Sverige är opåverkat och kan isolera sig från den ondska som i Jimmie Åkessons beskrivningar alltid finns utanför landet. Ondskan börjar alltid någonstans söder om Trelleborg.

Vi blir påverkade av denna vår omvärld, av det enkla skälet att vi är hoptvinnade finansiellt och ekonomiskt. Jobben i Sverige, Jimmie Åkes-

son, ekonomin, välfärden, har vi byggt upp i landet genom att handla med andra länder. Framgångsrika exportföretag säljer med hög exportandel i andra länder. Därför är också Sverige beroende av att de problem som finns i Europa får en lösning.

Vi har visst varit med och tagit ansvar för länder i kris. Vi har varit med och givit lån på marknadsmässiga villkor till både Lettland och Irland, dels därför att vi tycker att det är försvarligt, dels därför att det i sig underlättar möjligheterna att få ett bättre skött Europa. Det är bra också för oss hemma i Sverige.

(Applåder)

Anf. 38 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag vill tacka Fredrik Reinfeldt för lektion 1A i nationalekonomi.

Visst är Europas länder olika. Det var också därför många i det här landet för åtta år sedan var motståndare till en svensk anslutning till valutaunionen. Det ser lite olika ut, och det går inte att föra precis samma politik över hela unionen. Därför slår också den politik som förs olika. Det är ingen slump att de stora länderna klarar sig lite bättre eftersom de har störst inflytande över den politik som förs, och de mindre länderna klarar sig lite sämre. Sverige hade inte klarat sig särskilt väl i den kontexten. Det är jag alldeles övertygad om.

Jag fick inget riktigt svar på min fråga från statsministern. Det är en sak att respektera svenska folkets uppfattning i opinionsmätningar, men vad tycker statsministern? Tycker statsministern fortfarande att en svensk anslutning till euron är en bra idé? Det är en intressant fråga att få svar på, inte minst inför framtiden.

Anf. 39 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Jag är övertygad om att euron är ett politiskt framtidsprojekt, att det möjligen också kan bli det ekonomiskt. Det förutsätter att de länder som har euron blir mer skötsamma. Det var man väl medveten om när euron konstruerades. Det fanns en så kallad stabilitets- och tillväxtpakt, en sorts ordningsvakt, som ett land måste passera för att få komma med och att förhålla sig till när landet väl var med i euron.

Grundproblemet är att en lång rad länder kom in på felaktiga premisser och inte sköter sina ekonomier. Det skapar obalanser. Det är där det måste rättas till.

Jag tycker att det absolut ska vara en framtidsfråga för Sverige att överväga att gå med i euron, men jag respekterar svenska folket både för de beslut de har fattat och för att det fortsatt finns ett stort tvivel hos svenska folket när det gäller euron. Det är svårt att inte känna det när vi bevittnar vad som nu sker. Men du är alldeles för snabb att döma ut sättet som det här framtidsprojektet kommer att utvecklas på framöver. Det får vi följa.

Anf. 40 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Det är uppenbart att statsministern har tagit intryck av viss kritik mot att ha varit för flegmatisk i talarstolen. Det var en agitator som framträdde här. Det var länge sedan statsministern var så högljudd och så högröd i ansiktet.

Men lite grann blev det väl tomma tunnor skramlar mest. Den där arbetslinjen som statsministern talar om är ju egentligen inte någon linje för fler jobb. Det är fler arbetslösa i dag än när ni tillträdde. Det är en massarbetslöshet vi har i landet, och den är ni ansvariga för.

Däremot är det en bidragslinje. Ni ger bidrag till dem som är rika nog att kunna utnyttja RUT. Ni ger bidrag till Stureplanshögern när de ska gå på krogen så att de får billigare krognotor. Ni ger bidrag till riskkapitalbolag inom välfärden. År 2009 gick enligt SCB de privata riskkapitalbolagen inom sjukvård, utbildning och omsorg med 12 miljarder kronor i vinst, och så räknar man med att 8,1 miljarder av dem var direkta bidrag från skattebetalarna – det var skattepengar.

I välfärdssektorn har de senaste åren 27 000 jobb försvunnit i kommuner och 15 000 jobb tillkommit i privata välfärdsföretag. Det är totalt sett en nedskärning, men det är den privata, riskkapitalbolagsdrivna vården, omsorgen och utbildningen som ökar. Det här får effekter på kvaliteten inom äldreomsorgen, i vården och i utbildningen. I går uppdagades fall av vanvård på Koppargården i Vällingby som drivs av det privata riskkapitalbolaget Carema. De har skurit ned så mycket på personalen att människor ligger och faktiskt lider av usel vård.

De här dogmatiska privatiseringarna fortsätter ni med. Varför ska ni ge bidrag till riskkapitalbolag? Varför ska ni pytsa ut skattepengar, 8 miljarder 2009, till dem som redan är rika? Varför ska ni försämra vården och omsorgen för de gamla?

Anf. 41 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Jag är hellre högröd i ansiktet en liten stund än högröd i hela mitt politiska sinne, som Lars Ohly.
(Applåder)

Det är roligt nu för Vänsterpartiet. Man har inga andra att samarbeta med. Det är ren, tung vänsterretorik: Allt privat är ont, allt offentligt är gott. Vi har hört det förut. Ni tar aldrig hänsyn till att där det offentliga har dominerat eller varit hela lösningen har aldrig några samhällen fungerat. Det spelar ingen roll – attackerna ska utföras mot dem som är i den privata sektorn.

Jag har ett lite mer pragmatiskt förhållningssätt. Jag tycker att offentlig såväl som privat driven verksamhet ska präglas av kvalitet och kontroll och att vi absolut ska vara medvetna om att såväl offentligt driven som privatdriven välfärdsverksamhet kan misskötas. Det tycker jag är det viktiga. Det måste vara medborgarnas utgångspunkt och intresse som är det viktiga. Men jag ger valmöjligheter till människor, som Lars Ohly tycker är fel. Jag tror att medborgarna växer som människor när de får möjlighet att välja skola och välja äldreomsorg.

Jag börjar nu bli utomordentligt trött på den svenska vänsterns attack på alla människor som jobbar på restauranger eller i cateringverksamhet i det här landet. Detta att halvera restaurangmomsen är alltså ett förslag som sju av åtta riksdagspartier gick till val på, och det låter som att det är det värsta som någonsin har lagts fram på riksdagens bord. Vad har alla dessa människor som jobbar i restaurangnäringen gjort för ont? 35 procent av dem är ungdomar.

Vi har alltså råd att fnysa åt åtgärder som ger jobb åt unga människor? Är det den svenska vänsterns svar på allt ert tal om hur jobbigt det

är med arbetslösheten? Det är jobbigt med arbetslöshet, och låt oss för säkerhets skull också nita till dem som har svårast att få jobb. Se till att göra det väsentligt mycket dyrare och stäng till alla förslag som möjligen öppnar för att det blir lite ökad efterfrågan. Det är vad vi får höra från den svenska vänstern. Det är för högrött, Lars Ohly, och det fungerar inte.

(Applåder)

Anf. 42 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Jag får gratulera statsministern till den snabba repliken om den högröda ansiktsfärgen. Men det är också det enda man kan gratulera statsministern till, för politiken fungerar inte.

SNS har lagt fram en rapport – den väckte genast ont blod på landets borgerliga ledarsidor – som visar att kvaliteten i välfärden, demokratin inom välfärden, effektiviteten och kostnaderna inom välfärden inte har förbättrats genom de privatiseringar som du och andra har stått för.

Det vi ser i dag är att vinstintresset har tagit över. Det vi ser i dag på Koppargården i Vällingby är att man ska tjäna pengar i stället för att tjäna de gamla. Och det leder fel. Det finns verksamheter som det är bättre att vi driver, sköter och finansierar gemensamt. Den idén har ni skippat fullständigt. Anledningen är att ni vill privatisera välfärden. Ni vill att människor ska tänka så här: Nej, jag måste nog ta en privat försäkring för jag kan inte lita på att det allmänna, den generella välfärden, levererar när jag behöver den. Och så får vi en ytterligare privatisering som bidrar till ytterligare skattesänkningar och som bidrar till ytterligare orättvisor. Det är en cynisk och omänsklig politik.

Anf. 43 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Vi landar alltid i den här konspirationsteorin, att i grunden har vi ett ont syfte. Så kan man ju se på sina politiska motståndare. Det har inte varit vår utgångspunkt.

Vi tror att det är bra att välja ett system med i grunden skattefinansierad välfärd. Det är jag väldigt stolt över: skattefinansierad sjukvård, äldreomsorg, barnomsorg, skola, såväl grund- och gymnasieskola som högre utbildning. Men jag är av uppfattningen att den kan utföras av olika utförare. Den ska alltså inte ha stora tunga avgifter – det är inte så vi vill bygga Sverige för framtiden. Den ska vara kostnadsfri för den enskilde. Vi har råd med det. Det är ett viktigt sätt att hålla ihop Sverige som samhälle. Men jag har inte en vänsterlåsning vid att det inte får utföras av olika personer, offentligt såväl som privat, i kooperativ form, med lite olika sätt att testa, inte sällan i lite mindre format, ofta övertaget av kvinnor som har jobbat lång tid under arbetsgivare de inte är nöjda med men som sedan får bli egna och stolt utveckla sin verksamhet.

Det är det Sverige jag ser växa fram. Det är synd att Vänsterpartiet vill sätta stopp för allt detta.

(Applåder)

Anf. 44 ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Det är nu dags att städa upp i trädgården och att hämta hem sättlökarna inför vårens blomsterrabatter, lökar som man ska mata

med ljus och jord när de ska börja gro. Den som inte planerar för framtiden, som inte ser våren som ska komma, har inget att skörda.

Vi beslutsfattare i Sverige skulle också behöva titta in i framtiden. Vi skulle behöva planera långsiktigt också i våra beslut för att bygga Sverige starkt inför framtiden.

Vi behöver satsningar på utbildning och skola. Vi behöver satsningar på upprustning av bostäder, klimatsmarta energilösningar. Vi behöver tåg- och kollektivtrafik som fungerar.

Vi ska inte bara hantera den internationella skuldkrisen. Vi ska också hantera krisen på arbetsmarknaden och den lokala, regionala, nationella och globala miljö- och klimatkrisen.

Om man tar de här tre utmaningarna tillsammans finns det också stora möjligheter. Det är utmaningarna i politiken som föder de politiska kreativa idéerna.

Alliansens politik nöjer sig med att säkra de statsfinansiella ramarna. Inriktningen därutöver är ganska oklar. Regeringens politik prioriterar inte det som är mest jobbskapande, inte de mest efterfrågade företagsstimulanserna, stärker inte generella trygghetssystem och ignorerar klimat- och miljöproblem.

Herr talman! Hur kan det vara att ta ansvar?

Perspektivet i höstens budget från regeringen är alltför begränsat och kortsiktigt. Jag menar då inte de höga säkerhetsmarginalerna i ekonomin – där är vi överens. Men jag menar att det finns fler kriser än den internationella skuldkrisen, och vi måste våga in dem, och vi måste ta höjd.

Herr talman! Bästa sättet att gå igenom en snöstorm är att ta en riktning och börja gå, inte att stå på stället och försöka göra en väderprognos.

Många unga som kommer ut på arbetsmarknaden i dag möts av osäkra anställningar och av ett trygghetssystem som är fullt av hål, hål som innebär av sex av tio arbetslösa i dag saknar rätt till a-kassa och att studenter som blir sjuka inte har rätt till ersättning.

Alliansens idé verkar vara att om det är ett osäkert trygghetssystem, då blir man plötsligt kreativ och vågar satsa och utveckla sig och vårt samhälle.

Vi i Miljöpartiet tror tvärtom. Vi tror att den som är trygg också utvecklas bäst. Föräldrar som har tid med sina barn, småföretagare som vet att de klarar att en av de anställda blir sjuk eller ska vara hemma för vård av barn och unga som får stöd och utbildning att verkligen söka det jobb man kan bli bra på, det bygger ett starkt samhälle.

Det alliansregeringen har gjort till skällsord och kallar bidragslinjen är ett generellt trygghetssystem som i många länder ses som en mycket eftersträfvandsvärd välfärdsreform. Det är ni i alliansregeringen ansvariga för.

Miljöpartiet vill utforma ett modernt trygghetssystem för ett kunskaps- och tjänstesamhälle. Vi vill att alla ska ha en garanterad grundnivå i sjukförsäkringen, att alla ska omfattas av a-kassan, och vi vill att sjuklöneansvaret lyfts för de små företagen. Är man trygg vågar man också satsa. Vem här inne skulle börja gå på lina utan att ha skyddsnät?

Vår generation har en enorm makt över jorden. Men den makten innebär också ett enormt ansvar. Vårt ansvar är att bygga ett samhälle som inte förstör möjligheterna att leva på vår planet, vare sig för oss eller för

kommande generationer. Det handlar inte längre om problem långt bort i fattiga länder eller långt bort i framtiden. Det handlar faktiskt om problem som vi ser här och nu, inte minst i skyfallen över västra Sverige eller i erosion av vägar och tågssystem.

Den historiska utmaning som detta innebär delar oss politiker i två grupper. Det är de som ser det som en börda att fördela – helst på någon annan, långt bort i framtiden – och de politiker som ser möjligheterna, som ser att vi kan klara av detta och antar utmaningen.

Alliansen ser den gröna omställningen som en börda. Men, herr talman, för den fabrik som bygger vindkraftverk och spårvagnar, för den bonde som vill göra biogas av sitt avfall eller för den restaurangägare som börjar servera ekologisk mat är inte den gröna omställningen en börda. För dem är den en möjlighet!

(Applåder)

Den gröna politiken för jobb och framtidstro möter den höga arbetslösheten med miljökrisen. Den bärande linjen i vårt gröna budgetförslag som vi har lagt fram är ett tydligt alternativ till Alliansen. På flera områden är kontrasterna tydliga.

Med Alliansens politik halveras utbyggnadstakten av förnybar energi de kommande tio åren. Redan i dag är Sverige näst sämst i Europa. Bara Lettland ligger efter oss när det gäller hur man bygger ut andelen förnybar energi.

Mot den utvecklingen vill Miljöpartiet ha ett mål om att Sverige redan år 2030 till hundra procent ska vara drivet av förnybar energi. Det är ambitiöst. Men det är faktiskt fullt möjligt.

Vi ser i Tyskland att fler jobbar inom miljötekniksektorn än inom hela bilindustrin. Det är också en möjlighet för att skapa jobb och framtidstro. När Danmark i dagarna fick en ny regering var klimat- och energipolitiken ett nyckelområde. Med de danska planerna tror jag att till och med att regeringens före detta miljöminister Andreas Carlgren skulle hålla med mig om att Sverige inte längre har den mest ambitiösa klimatpolitiken.

Regeringen har inte haft förmågan att välja väg på energiområdet. Man är kvar i de gamla hjulspåren.

Herr talman! Det är klart för de flesta i Sverige att vi behöver stora upprustningar och utbyggnader inom järnvägs- och kollektivtrafiken. Men i budgeten från Alliansen orkar man inte prioritera så att järnvägen får ens hälften av det som Trafikverket pekar på behövs för underhåll och för att bygga bort flaskhalsarna.

Vi i Miljöpartiet vill satsa både på underhåll och på nya spår. Vi ser att man behöver planera för modern spårtrafik när samhället faktiskt måste minska vägtransporterna. Vi vill bygga de första sträckorna med höghastighetståg mellan Stockholm och Göteborg, och vi vill satsa på städernas kollektivtrafik.

Infrastruktur och järnväg skapar mer jobb än sänkt restaurangmoms, sade Finanspolitiska rådet. Ja, men gör då dessa gröna investeringar nu – vi behöver också jobben!

(Applåder)

Information är vår tids vapen. Vi ser hur flera länder i vår omvärld hindrar människor från att sprida information och åsikter. För den journalistiska gärning som är en grundbult i demokratin såväl nationellt som

globalt behövs det starka röster som står upp för yttrandefrihet och pressfrihet. Det kan inte vara ett ansvar som man lägger ut på mediekoncerner eller på journalisternas egna organisationer.

Det måste vara ett ansvar för en stat som Sverige att internationellt höja rösten för att inte acceptera att journalister tystas eller begränsas i sitt uppdrag. Jag tycker att det är värdigt en nation som Sverige att delta i den debatten.

Herr talman! Den framförhållning och omtanke som vi måste visa höstens lökar, som vi måste ge ljus och jord för att de ska gro, tycker jag är en måttstock för den omtanke och det ansvar som en regering måste visa samhället och sina medborgare.

En politik som bara gräver på stället ger inga framtida idéer och ingen utveckling. Därför räcker det inte, Fredrik Reinfeldt, att du lägger huvudet på sned och ser så där blid ut. Vi måste räta upp ryggen, höja blicken, ta sikte på framtiden och ta krisen på arbetsmarknaden och för klimatet på allvar.

(Applåder)

Anf. 45 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Miljöpartiet har en märklig förmåga att försöka framställa det som att Sverige inte bedriver bra miljöpolitik. Det är ungefär som om det är ett självändamål att göra Sverige illa.

Nu var det tydligen Sverige och Lettland som skulle få höra hur illa det är med det förnybara. Jag förde förhandlingarna inom EU när det gällde förnybarhetsmålet. Det är ett gemensamt mål för EU-27 att vi ska nå andelen 20 procent förnybar energi. Det fördelades sedan individuellt på olika länder – också på de två länder som har högst andel förnybar energi i Europa, nämligen Sverige och Lettland.

Åsa Romson ger sig alltså på dem som har kommit längst och hyllar länder som Polen, länder som verkligen inte har gjort någonting för det förnybara. Man blir så mycket miljöpartist att man ger sig på sitt eget land! Det är ett märkligt sätt att resonera.

Vi växlar nu upp till andelen 50 procent förnybar energi. De andra är inte i närheten av oss, Åsa Romson! Det bygger delvis på förslag som ni har varit med att påverka för att införa. Nu låtsas Åsa Romson som om det inte existerar. Så nitiska är miljöpartisterna!

Det får inte heta att det drivs någon miljöpolitik i det här landet, för då kanske vi inte behövs som parti! Gör nu allt vad vi kan för att aktivt blunda för det vi gör, det vi själva har varit med att genomföra och det som sker i Europa! Jag delar inte det sättet att se på politik.

Jag vill också ställa en fråga. Vi har nu i det rödgröna alternativet hittat tre nivåer för när inkomstskatter ska börja höjas. Vänsterpartiet säger vid inkomster på 28 000, Miljöpartiet 40 000 och Socialdemokraterna 50 000 kronor. Det är lite notabelt att Miljöpartiet alltså hamnar till vänster om Socialdemokraterna när det är dags att börja höja inkomstskatterna.

Vi vet alltså inte när inkomstskatterna börjar öka. Eller har Åsa Romson ett besked om det när det gäller de rödgrönas gemensamma besked? Dessutom får jag inte ihop er gröna skatteväxling. Ni har massiva skatteökningar på miljöskadlig verksamhet med vilken ni förenar ökade inkomstskatter. Hur kan det vara grön skatteväxling?

Anf. 46 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Statsministern vill se på miljöpolitiken som något där man kan luta sig tillbaka så fort man har kommit till det första steget. Större delen av den förnybara energin i Sverige – det känner alla till – byggdes ut med vattenkraften. Med den politik som genomfördes då vill Fredrik Reinfeldt slå sig till ro. Han tycker att detta att gå från 47 procent eller något sådant till 50 procent förnybart är det stora steget för den svenska ekonomin.

Jag menar att om man ska anta utmaningen kring den globala klimat- och miljökrisen, då måste man vara lite mer offensiv än så.

Om man dessutom har ett land med den fantastiska potential som Sverige har, varför ska man då hämma den utveckling som vi ser bland annat i Danmark och Tyskland, som jag vet jobbar från lägre nivåer från början men som nu satsar betydligt mer och har mycket högre utbyggnadstakt? Där ser man hur det är billigare att bygga förnybar energi än att planera för ny kärnkraft. Där har man en planerad avveckling av kärnkraften, medan du och din regering fortfarande står i tv-studion och bråkar om vilken energipolitik det egentligen ska vara. Man kan nämligen inte tro att massiva investeringar i ny kärnkraft som ger en ganska dyr politik, förutom att den är osäker och ohållbar, kan göras samtidigt med förnybart.

Titta på omvärlden! Titta på Finland som bara satsar på kärnkraft! De har väldigt lite förnybart. Danmark har ingen kärnkraft. De är bland Europas främsta i fråga om ambitioner och nu också i fråga om utbyggnad av förnybart. Där ger det här jobb. Varför kan åtminstone inte det ekonomiska argumentet vara ett argument starkt nog för en statsminister i Sverige för att också anta utmaningen när det gäller förnybar energi? (Applåder)

Anf. 47 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Vi använder alltså bland annat de gröna certifikat som Miljöpartiet har varit med och tagit fram – men nu verkar de låtsas som om de inte finns – för att växla in en ökad andel förnybar energi.

Vi har sett en kraftig ökning av utbyggd vindkraft, inte under er tid med inflytande, utan under vår tid vid makten. Det är över 5 terawattimmar. Utvecklingen fortsätter. Det är som om det inte får erkännas att det händer någonting med miljön, för då behövs inte Miljöpartiet. Men det blir ett omöjligt sätt att föra debatten.

Och akta dig, Åsa Romson, för att stå och hylla länder med 96–97 procents fossilbränsleberoende! Det är precis de argumenten de vill höra för att slippa göra egna ytterligare ansträngningar.

Men jag fick inte svar på min fråga: Vad är det rödgröna svaret på när inkomstskatterna ska börja höjas? Vänsterpartiet säger 28 000. Miljöpartiet säger 40 000. Socialdemokraterna säger 50 000. Och hur kan det vara grön skatteväxling att massivt höja skatterna på miljöskadlig verksamhet och förena det med höjda inkomstskatter?

Anf. 48 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Jag vet inte om det har undgått statsministern att vi har oppositionspartier som lägger fram sina egna budgetar här i riksdagen. Jag vet inte, men jag trodde att han var van vid det från alla de år som

Moderaterna satt i opposition. Man lade fram en egen budget som man också stod och försvarade.

Jag tror att Sverige behöver fler alternativ till regeringens allianspolitik. Jag tror att det är viktigt för det demokratiska samtalet. Jag kan inte förstå varför statsministern vill göra en poäng av att man kommer fram till olika slutsatser när man är olika partier. Det är självklart.

Linjen är att det finns en massiv kritik mot din budget, där man har jobbskatteavdrag och skattesänkningar för människor som tjänar ganska mycket pengar, som har ganska höga löner. Det är det svaret du är skyldig det svenska folket. Varför är det så viktigt att sänka skatterna för dem med allra högst inkomster, över 40 000–50 000 kronor i månaden? Varför ska vi som sitter här i riksdagen ha skattesänkningar när andra inte ens har råd att skicka med matsäck till sina barn i skolan?

(Applåder)

Anf. 49 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Jag tyckte att Åsa Romson hade en liberal klang i den första liknelsen. Det gladdde mig. Det var lite grönt inlindat i detta: Det är ljus och jord för att lökar ska gro.

Det är egentligen ett rätt bra synsätt, för det ger en bild av att det inte är vi politiker som skapar allting, utan vi skapar förutsättningar. I det här fallet ska det vara ljus och jord för att de här lökarna ska kunna gro, för att jobb ska skapas och för att ekonomisk utveckling ska ske.

Det är bara det att den liberala klangen slutade vid denna inledningsfras. Sedan var det 22 miljarder i skattehöjningar som Åsa Romson stod och pläderade för. Sanningen är att ni höjer ännu mer i er budget. Ni sänker en del också. Men netto, när man räknar ihop det här, höjer ni skatterna med 22 miljarder.

Det finns länder i Europa som höjer så mycket nu. Det finns några som höjer ännu mer, faktiskt. Det är Grekland, och det är några till. De höjer därför att de måste.

Men jag har aldrig hört en enda ekonom som argumenterar för att det är en bra idé med massiva skattehöjningar när det är lågkonjunktur – och vi är ännu inte ur krisen. Det skulle vara intressant att höra om det finns någon enda ekonom på jordklotet som gör det. Finns det någon sådan, Åsa Romson?

Sanningen är att det här kommer att kyla ned den ekonomiska aktiviteten i landet. Sedan kan man säga att man använder pengarna till satsningar som ger effekt på lång sikt, och det är så ni argumenterar. Men problemet är att vi nu måste stimulera, och då drar ni in köpkraften i ekonomin. Det skapar ökad arbetslöshet. Berätta hur ni tänker.

Anf. 50 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Ja, det finns nog ganska många ekonomer. Oavsett vilka ideologiska glasögon man har får man nog erkänna att det är många ekonomer i dag som pekar på att det när man går in i en lågkonjunktur är oerhört effektivt att göra ganska stora offentliga satsningar inom projekt som betalar sig i framtiden. Det betalar sig bland annat i minskade skulder. Det handlar inte minst om miljöskulden. Det är en kostnad som nu ökar i alla staters budgetar, med den klimatförändring som vi ser.

Prot. 2011/12:15

12 oktober

Partiledardebatt

Det finns alltså många ekonomer som stöder idén om att man behöver stora offentliga satsningar, till exempel på infrastruktur. Där såg vi det som självklart att prioritera tågtrafiken och kollektivtrafiken, för att just få både jobb och en långsiktig försäkring om att vi faktiskt kan ställa om transportsystemen.

De här miljarderna i skattehöjningar som du jämför med i vår budget måste rimligen ställas mot de dryga 100 miljarder per år som alliansregeringen under de senaste åren har minskat intäkterna med. Jag tror inte att det är någon som är förvånad över att oppositionen i den här riksdagen i förhållande till den budget som alliansregeringen lägger fram har en del skattehöjningar. Nu ser de olika ut. För oss handlar det om den balans som ni helt har tappat. Det handlar om balansen i att faktiskt få in miljöskatterna i ett system där vi kan få styrningar på två sätt, det vill säga att vi styr bort från miljöskadligt beteende samtidigt som vi får intäkter som kan satsas på skola, på omsorg, på ombyggnation av bostäder och på järnvägar och infrastruktur.

Det är någonting som ni saknar i er budget.

Anf. 51 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Det finns ett problem. Om man nu bestämmer sig för att bygga en järnväg sätts arbetet i gång om fem år, när förberedelserna är klara, och då ger det naturligtvis en del jobb. Infrastrukturinvesteringarna är större än någonsin i Sverige, under den här regeringen, mycket större än när ni hade inflytande ihop med Socialdemokraterna. Problemet är att ni, för att betala investeringar om några år, drar in köpkraft i dag, vilket omedelbart skapar arbetslöshet. Vi är fortfarande i en lågkonjunktur. Nu behöver ekonomin stimuleras.

Jag tror inte att det finns någon ekonom som hävdar att det är en väldigt bra idé att nu höja skatterna massivt för att ge investeringar på lång sikt. Investeringar är bra, men att höja skatterna på kort sikt skapar arbetslöshet.

Ni skulle ju kunna göra en annan sak. Ni skulle kunna prioritera om i vår budget. Ni skulle kunna ta en del av de utgifter vi har, skära ned på dem och satsa på det som ni vill. Men ni gör inte det. Ni orkar inte prioritera, utan det blir skattehöjningar, skattehöjningar, skattehöjningar, och nya arbetslösa människor får betala era satsningar.
(Applåder)

Anf. 52 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Nu har Jan Björklund läst vår budget väl skralt, för vi gör ganska många omprioriteringar. Vi prioriterar till exempel företagsstimulanser. Vi prioriterar de åtgärder som företagarna själva tycker är allra viktigast för att de ska känna en säkerhet och kunna anställa och ge fler människor jobb, det vill säga sänkta arbetsgivaravgifter och ett bortlyft sjuklöneansvar. Det är en prioritering som inte ni gör.

Jag vet inte riktigt vad som var liberalt i den delen av budgeten, men ni håller fast vid en linje där prioriteringen ser annorlunda ut. Det är alltså inte sant, Björklund, att vi inte prioriterar i vår budget. Vi prioriterar hårt med de marginaler och statsfinansiella rammar som ni också utvecklar. Men det vi gör i den gröna budgeten är att vi mejslar ut en linje som är tydlig med framtidsinvesteringar och som är tydlig med att de

kostnader som kommer att komma i framtiden, för att vi inte klarar klimat- och miljöproblematiken, är billigare att ta nu. Därför gör vi de här satsningarna genom att, till skillnad från er, föreslå en flygskatt och göra det billigare att åka tåg. Vi tycker att det är mycket mer miljösmart. (Applåder)

Prot. 2011/12:15
12 oktober

Partiledardebatt

Anf. 53 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Det är bra att det finns två starka gröna röster i svensk politik. Det är viktigt för klimatet. Men för att mänskligheten ska överleva krävs det också att vi bekämpar fattigdomen i världen och samtidigt räddar klimatet.

Åsa Romson vill inte kännas vid att Sverige har gjort och gör stora framsteg på miljöområdet, att bioenergin har gått om oljan som största energikälla, att vindkraften växer så att det knakar eller att Sverige står som föredöme för många andra länder. Det är ingen slump, utan det är effekten av en ambitiös och långsiktig klimatpolitik.

I Miljöpartiets Sverige kommer användningen av gröna investeringar i andra länder alltid i skottgluggen. Internationell solidaritet ställs mot en nationell protektionism, trots att gröna investeringar är det som är grundbulten i internationell klimatpolitik.

Genom att lägga pengarna där de gör mest nytta kan vi inte bara sänka utsläppen långt mycket mer än annars. Vi gör dessutom viktiga investeringar för att minska fattigdomen och skapa jobb i de delar av världen som behöver det allra mest.

I nästa andetag kom också kritiken från Miljöpartiet mot handel över gränser. Genom förslag om Tobinskatt på finansiella transaktioner, avgifter på tung trafik och nationella flygskatter vill man förhindra handel och rörlighet både inom landet och utanför.

Problemet är att handel är det som lyfter människor ur fattigdom. Handel gör att människor som lever i fattiga delar av världen får möjlighet att skapa både jobb och egen inkomst. Om de får resa sig ur fattigdom blir vi fler som faktiskt kan bidra till att lösa klimatutmaningen tillsammans, för vem bryr sig om klimatet om man inte har rent vatten och mat på bordet?

Min fråga till Åsa Romson är: Vad är det som gör att Miljöpartiet är emot att Sverige använder skattebetalarnas pengar för klimatåtgärder där de gör allra mest nytta och samtidigt bidrar till att bekämpa fattigdom?

Anf. 54 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Jag önskar att Annie Lööf hade varit med på samma seminarium som jag om just den internationella klimatfinansieringen som i går arrangerades här i riksdagen av en borgerlig riksdagskollega till henne, tillsammans med några av de starkaste organisationerna som jobbar för just fattigdomsbekämpning och klimaträttvisa i världen.

Där diskuterade man väldigt tydligt just finansieringen av den omställning som sker i syd och som är så viktig. Jag skulle inte säga att den är viktigare än det vi gör här i Sverige, för vi är väldigt viktiga som exempel, men finansieringen av den gröna omställningen i de fattigaste länderna är en av våra absolut största ödesfrågor.

Det är därför, Annie Lööf, som vi i vår budget har lagt så pass stor andel av pengarna som går via vår statsbudget till just internationella

klimatinsatser. Vi har 1,4 miljarder under nästa år. Det växer till 1,7 miljarder tredje året i den här budgeten, och det är ett nytt anslag för internationella klimatinsatser som ni inte ens har.

Vad ni har är en fotnot som noterar att Sverige genom EU:s utsläpps-handelssystem kommer att få nya intäkter i miljardklassen från auktionen av utsläppsrätter. Dessa intäkter säger ni *inte* ska gå till klimatin-satser, och de ska *inte* ska gå till de fattigaste länderna där de verkligen behöver förnybar energi och där det i dag finns väldigt många smarta lösningar. De pengarna lägger ni i stället i ert svarta hål där de går till skattesänkningar och till den välfärd ni vill satsa på i Sverige. De peng-arna lägger ni inte till de fattigaste länderna.

Annie Lööf! Gå hem, gör din läxa, läs den gröna budgeten och läs EU-direktivet som faktiskt rekommenderar ganska starkt och ganska krävande att Sverige *ska* använda de här intäkterna till klimatåtgärder och gärna till de internationella insatserna!
(Applåder)

Anf. 55 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Det är som sagt bra att vi är fler gröna partier i Sverige. Inte minst klimatet tjänar på det.

Däremot behöver vi inte fler partier med höga ambitioner och få re-sultat. Det Sverige behöver är partier som förmår driva sin politik och samtidigt ta ansvar för statsfinanserna. På Maria Wetterstrands tid var det Miljöpartiet som stod för ekonomiskt ansvar i det rödgröna samarbetet när Vänsterpartiet ville vara lättsinniga och ifrågasätta utgiftstaket.

Nu är det Miljöpartiet som vill höja utgiftstaket och lånefinansiera samtidigt som vi har en global skuld kris. Frågan är vad som har hänt i Miljöpartiet.

Jag brinner för att bekämpa fattigdom i världen. Jag är för ökad han-del och också för oerhört höga klimatambitioner. Den kvarstående frågan är: Varför motsätter ni er gröna investeringar som bekämpar fattigdom i världen och minskar utsläppen avsevärt mycket mer kostnadseffektivt?
(Applåder)

Anf. 56 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Jag ska inte recensera vilka som är gröna röster i den svenska debatten, men jag kan hålla med Annie Lööf om att det behövs mer politik och verkstad och inte bara prat.

Annie Lööf påstår att vi skulle lånefinansiera och öka utgiftsramarna. Men vi har samma statsfinansiella ramar som ni har i er budget. Vi finan-sierar krona för krona alla investeringar i infrastruktur, i järnväg och i kollektivtrafik, men vi prioriterar hårdare. Vi har pengar till dessa sats-ningar i närtid. Vi är ärliga när vi säger att vi behöver få in skatteintäkter, och då väljer vi att göra det på miljöskadlig verksamhet, till exempel genom en avgift på tung trafik på våra stora vägar. Det är en avgift som flera länder i Europa implementerar och som Sverige skulle behöva för att lätta på trycket från godset på lastbilar och få det att gå på järnväg.

Med er politik låter ni allt det här fortsätta som det är. Lastbilstrafiken ökar, utsläppen ökar, men du, Annie Lööf, som den så kallade gröna rösten i den borgerliga fraktionen, lutar dig tillbaka och är nöjd och tyck-

er att Sverige har en bra politik. Det var ett besked som jag tror att den här riksdagen och väljarna behövde höra.
(Applåder)

Prot. 2011/12:15
12 oktober

Partiledardebatt

Anf. 57 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag har också vissa synpunkter och frågeställningar kring de 22 miljarderna i höjda skatter. Grundfrågan jag ställer mig är naturligtvis hur människor utanför Stockholms tullar ska ha råd att leva med Miljöpartiets politik. Hur långt är Miljöpartiet berett att gå när det gäller att straffa människor i lands- och glesbygd?

Miljöpartiet har alltså 22 miljarder i höjda skatter. Man lägger skatt på kärnkraft, man lägger skatt på vattenkraft och man lägger ännu mer skatt på koldioxidutsläpp. Det blir dyrare el och dyrare bensin. Man höjer marginalskatten. Man ger förvisso pensionärerna 70–80 kronor i sänkt skatt per månad, men det är ganska marginellt i sammanhanget. Det är en ganska utsatt grupp som kommer att drabbas väldigt hårt av de övriga skattehöjningarna. Man höjer en så kallad glesbygdsskatt.

Hur, Åsa Romson, ska människor utanför Stockholms tullar ha råd att leva med er politik? Glesbygdsfamiljer i dag betalar redan mellan 10 000 och 20 000 kronor mer varje år i bränsleskatt.

En annan fråga som kanske är minst lika aktuell gäller krogmomsen. Miljöpartiet gick, som har nämnts här, till val på sänkt krogmoms, men därefter har man förändrat sin uppfattning. Nu är man motståndare till sänkt krogmoms, och man bygger en stor del av sin budget på den sänkta krogmomsen. Men man är inte beredd att vara med att fälla ett sådant förslag om frågan skulle komma upp här i kammaren. Man kommer alltså inte att medverka till att krogmomsen inte sänks, även om den chansen möjligen kommer.

Jag menar att detta inte är ett seriöst sätt att hantera politik. Det är verkligen att både ha kakan och att äta upp den. Det är ett politiskt dubbelspel som man förvisso kan kosta på sig om man befinner sig i den roll som Miljöpartiet har, men det är inte seriöst. Hur tänker Miljöpartiet kring krogmomsen?

Anf. 58 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Det är alltid intressant att ta en debatt med Sverigedemokraterna i den här kammaren kring för det första hur man beräknar skatteutgifter och skatteintäkter i sin budget och för det andra hur man agerar seriöst med de spelregler som riksdagen har för att fatta beslut.

Om vi tar den sista frågan först tycker jag att det vore högst oansvarigt att använda riksdagens extraordinära verktyg för att fälla det förslag som alliansregeringen i sin budget så tydligt markerar är det viktigaste förslaget för tillväxt och jobb i Sverige. Det är dessutom helt riktigt ett förslag som vi har sett positivt på när vi har tittat på vilka reformer som skulle vara önskvärda i framtiden. Att göra lättnader i tjänstesektorn är viktigt. Att det ska bli billigare att reparera sin cykel och att det till och med ska vara billigare att äta mat på restaurang är sådant som vi tror kan behövas i framtiden. Men vi kan inte prioritera det med det ekonomiska utrymme vi har nu.

Om regeringen väljer att lägga fram detta tycker vi att det är oansvarigt att använda riksdagens extraordinära verktyg för att fälla ett sådant

förslag, och jag känner mig starkt i att inte heller behöva locka Sverigedemokraternas riksdagsledamöter att utnyttja de systemen i onödan.

När det gäller frågan om hur man beräknar sin budget har det funnits många uppgifter om med vilken trovärdighet du, Jimmie Åkesson, har gjort beräkningarna i din budget och vilka det är som ska kunna överleva i det här landet. Sanningen att säga finns det väl några som inte ska överleva i det här landet med er politik och er budget. Med er politik och er budget finns det ganska många som ni önskar över huvud taget inte vore med och bidrog i det här landet.

Miljöpartiet är väldigt tydligt när det gäller miljö- och klimatskatter. Vi tycker att det är rimligt att man fortsätter använda de mest effektiva styrmedlen. Den höjning vi gör på bensinskatten motsvarar högst 100 kronor på en månad för en bilist som kör ganska mycket. Det är lika mycket som kollektivtrafikkortet har gått upp i de allra flesta regioner i Sverige. Jag tror att det är en rimlig hundralapp för klimatet och miljön för att få den omställning i personbilsflottan som vi faktiskt behöver i Sverige.

Anf. 59 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Nu är det ju inte bara bensinskatten, utan skatterna höjs med 22 miljarder. Hur mycket ger det?

Jag tycker att frågan om krogmomsen är så pass intressant att jag vill spinna vidare på den. Det här är ju en skattesänkning. Vad är det för extraordinära verktyg som krävs för att stoppa en sådan? Ni bygger en stor del av er budget på att inte sänka en skatt, har med det i er budget och säger att ni inte tycker att det är en bra prioritering. Men sedan, när ni har möjlighet att faktiskt inte genomföra den här skattesänkningen, då ställer ni inte upp på det, utan då släpper ni det. Det måste naturligtvis hänga ihop med någonting annat.

Sänkt krogmoms är en väldigt dålig prioritering. De jobb som den skapar kostar någonstans mellan 1 ½ och 2 miljoner kronor per jobb. Det är ingen klok prioritering, men Miljöpartiet tycker ändå att det är värt att stödja regeringen i den frågan. Det tycker jag är oerhört tråkigt.

Anf. 60 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Det kanske inte är meningen att jag ska föreläsa för Jimmie Åkesson om hur budgetreglerna ser ut här i kammaren. Jag har inte varit ledamot av riksdagen särskilt länge, men jag vet så mycket som att även skattesänkningar inom ett budgetförslag är något som man behöver tänka ganska många vändor på om man vill bryta ut det ur den proposition som regeringen har lagt fram. Budgetreglerna säger att man tar en budget i sin helhet. Det är fullt rimligt att vi får ett budgetbeslut så att svenska folket vet vilken budget som gäller för landet och vilken budget regeringen har att hantera.

Det finns vissa möjligheter med extraordinära verktyg. Det handlar om utskottsinitiativ och regler som inte är utformade för att titta på hur man ska kunna bryta ut delar ur regeringens budget. Vi sade väldigt tydligt att vi skulle se över reglerna om det gäller skattesänkningar som skulle kunna förstöra och ruinera svensk ekonomi. Med Sverigedemokraterna i kammaren är det extra viktigt att varje parti tar det försiktigt när det gäller att använda de här reglerna.

Anf. 61 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Åsa Romsons förklaring övertygar inte riktigt. Jag var ju med i det rödgröna samarbetet. I förhandlingarna om regeringsplattformen mötte vi ett miljöparti som hade *en* prioriterad fråga, nämligen sänkt tjänstemoms. Det var den fråga som Miljöpartiet drev. Vi var väldigt kritiska till det. Vi tyckte att det var dåligt använda pengar. Vi tyckte att det var ett förslag som inte skulle ge några nya jobb. Vi fick till slut ned det till att enbart handla om restaurangerna. Vi gick med på det eftersom det var en så viktig fråga för Miljöpartiet. Det var den viktigaste och den enda prioriterade frågan.

Nu lägger Miljöpartiet fram ett budgetförslag där den frågan inte finns med, trots att regeringen har föreslagit det. Man använder de 5,6 miljarder som regeringen avsätter för att sänka restaurangmomsen till andra satsningar i budgeten. Det kan man göra om man har omprövat förslaget och tycker att det är dåligt. Det är fullt rimligt att tycka, särskilt med tanke på de erfarenheter vi har från Finland där man har sänkt både tjänstemoms och restaurangmoms. De finska erfarenheterna är att ungefär en tredjedel av restaurangerna sänkte priset när momsen sänktes – ungefär en tredjedel av momssänkningen gick till restaurangbesökarna. Efterfrågan förändrades nästan inte alls. Jobben växte inte till.

Det finns alltså väldigt bra skäl att avslå förslaget, men det gör inte Miljöpartiet. Man använder pengarna i sin egen budget och säger samtidigt att man tycker att det är ett bra förslag och därför inte vill avslå det. Det är en brist på seriositet som tidigare mest har förknippats med Centerpartiet. Nu är det ni i Miljöpartiet som använder pengarna två gånger trots att ni är de starkaste anhängarna av förslaget om sänkt restaurangmoms. Det är inte hederligt, Åsa Romson.

Anf. 62 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Det är skönt att ha ett parti här i kammaren som så en-vist vägrar att byta ståndpunkt eller se att verkligheten är något som man anpassar sin budgetpolitik till. Jag antar att många i ditt parti var glada när du lade fram er budget och man såg att den andra mest var kompromisser. Det var inte mycket i det rödgröna förslaget som man var särskilt nöjd med i Vänsterpartiet. Såvitt jag kommer ihåg drev man mest frågan om höjd förmögenhetsskatt.

Jag var ärlig i mitt svar till Jimmie Åkesson när det gäller restaurangmomsen. Vi tycker att lättnader i tjänstesektorn generellt är en väg att gå för att generera den tjänsteekonomi som vi tror bygger Sverige starkare och mer hållbart. Vi tycker att det ska vara billigare att reparera sin cykel och sy om sina kläder, och att det är bättre än att ha ett konsumtionssamhälle där allt ska produceras nytt. Vi tycker att tjänster i samhället kan behöva lättnader. Vi skulle vilja se det mer generellt. Vi skulle vilja ha en mer generell momssänkning.

Vi var sugna på att försöka få sådana sänkningar i tjänstesektorn under den här mandatperioden i en rödgrön regering, tillsammans med dig, Lars Ohly. Med det ekonomiska läge som råder i omvärlden är jag ganska övertygad om att vi inte ens med vår starka passion för lättnader i tjänstesektorn hade kommit till ett läge där vi hade prioriterat den typen av momssänkning inom restaurangsektorn som den här regeringen har gjort.

Vårt budgetförslag är seriöst. Det är ett förslag som vi nu gärna hade sett att Sverige hade genomfört. Jag tycker inte att det är märkligt att vi inte prioriterar den åtgärden utan i stället lägger pengar på insatser som är viktiga i en lågkonjunktur, bland annat insatser i tågtrafiken och kollektivtrafiken. Det är sådant som vi nu vet ger jobb och bygger Sverige starkt för framtiden.

Det är skönt att Vänsterpartiet är tydligt med att man aldrig ska omvärdera och anpassa sig till verkligheten.

Anf. 63 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Det är ju inte fråga om att Miljöpartiet har omvärderat, utan om att Miljöpartiet använder samma pengar två gånger. Det är det som är ohederligt. Vad jag förstår av Åsa Romsons argumentation är ni i Miljöpartiet fortfarande starka anhängare av sänkt tjänstemoms och framför allt sänkt restaurangmoms. Ni tycker att det är ett bra förslag trots den finska utvärderingen och trots verkligheten som visar att det inte ger några nya jobb, att det inte ökar efterfrågan och att priserna inte sänks i konsumentledet i särskilt stor omfattning.

Det kan man tycka. Det är okej att Miljöpartiet står för det. Men varför använder ni de pengar som regeringen lägger på sänkning av restaurangmomsen till andra satsningar? Det är inte hederligt eftersom ni tycker att det är ett bra förslag och inte tänker fälla det. Det är inte seriöst. Ni måste ompröva det. Ni måste våga stå för er politik och bekosta den på ett seriöst sätt i era budgetalternativ, annars blir det pannkaka av alltihop – till och med på restaurangerna.

Anf. 64 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Pannkaka på restaurangerna kan ju vara trevligt, men pannkaka i riksdagen är inte särskilt bra.

Vi som lägger budgetar år efter år, särskilt i opposition, vet att det kan vara svårt att hantera reformer, framför allt dem som redan är införda. När det gäller jobbskatteavdraget, som ni i Vänsterpartiet har varit emot i sin helhet, har ni i efterhand sagt att ni i dagsläget inte skulle höja skatten för dem med lägst lön. Ni skulle bara höja skatten för dem med högre lön. Det är en fullt rimlig prioritering. Ni har faktiskt svängt. I första läget har ni använt pengarna på ett sätt, i det andra läget på ett annat sätt.

Jag tror inte att det är märkligt att vi prioriterar och är raka med att lägga fram den budget som vi tror skulle behövas i Sveriges ekonomi just nu. Det är då man kan vara tydlig med sin retorik och sin omvärldsanalys.

Nästa år får ni problem om ni ska höja momsens för restaurangerna – den moms som ni så envetet är emot trots att ni gick med på den i en kompromiss i det rödgröna samarbetet.

Anf. 65 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! I går var jag på väg in på Miljöpartiets hemsida för att läsa ett avsnitt i er motion, men möttes av budskapet: Dokumentet är skadat och kunde inte repareras. Jag avstår från ytterligare kommentarer till det.

Jag ska föra ett resonemang med Åsa Romson om familjepolitiken och barns uppväxtvillkor. På vänstersidan har man kunnat förenas i en gemensam övertygelse om att man vet bättre än föräldrarna hur barnen ska tas om hand under de första åren. Det har handlat mycket om styrning och kvotering och om att begränsa föräldrars möjligheter att själva bestämma.

Miljöpartiet har haft en lite annan syn. Man har fört intressanta resonemang om det som man har kallat barndagar eller barntid och man har funderat en del på ökade möjligheter för föräldrar att tillbringa mer tid med sina barn. Såvitt jag kan se är det helt borta ur Miljöpartiets politik. I stället har man slagit in på samma väg som de övriga med mindre utrymme för enskilda föräldrar att bestämma och mer makt till politiker att styra över familjerna. Jag tycker att det är tråkigt att det har blivit så.

Jag vill be Åsa Romson utveckla sina tankar om detta. Hur ser man på frågan om vem som känner barnen bäst och vem som borde ha makten att avgöra hur barnen tas om hand under de första viktiga åren? Är det den politiska majoriteten eller är det föräldrarna själva?

Anf. 66 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Svaret på den frågan är ganska självklart. Jag tror att alla som har sett barn och föräldrar tillsammans vet att det är föräldrarna som vet bäst vad barnen behöver. Men jag tycker att det är ett konstigt synsätt på politik att se det som att de möjligheter och de förutsättningar som vi politiker kan skapa för barnfamiljer är pekpinnar och ett sätt att styra. Det är självklart att det är styrande med dessa system, och det ska vi nog känna och vara tydliga med. Det är därför som det i Sverige har varit en framgång att vi har infört fler pappamånader. Det är den systemförändring som har lett till att vi har fått ett mer jämställt uttag av föräldradagar.

Det är fortfarande lång väg kvar. Miljöpartiet vill att papporna får mer tid med sina barn och att det också blir mer prioriterat från politiken och att man tydligare skickar signalen att man tycker att detta är viktigt. Det är viktigt för hela samhället.

Vi vet att de mönster och de könsroller som skapas tidigt i familjen, i barnomsorgen och i grundskolan fortplantar sig. Därför, Göran Hägg-lund, är det så viktigt att man också från politiken ser hur systemen så att säga faller ut i familjerna.

Jag tycker att det är ganska självklart att föräldrarna är de som bestämmer. Men det är inte självklart att föräldrarna bestämmer hur de ska få tillgång till medel från det offentliga. Det offentliga stöd till familjer ska vara utformat på ett sådant sätt att man kan ge föräldrarna stöd till tid och utrymme med barnen men också att man säkerställer att de långsiktiga målen med en ökad jämställdhet kan verkställas.

Vi har i vår budget många förslag när det gäller att stödja barnfamiljernas situation. Inte minst är situationen just nu sådan att många har svårt att få barnomsorg och få möjlighet att kombinera arbetsliv med barn därför att barnomsorgen inte har öppet under den tid de behöver den. Då måste man ta tag i den frågan, och det har vi också gjort i vår budget.

Anf. 67 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Det är bra. Åsa Romson säger att vi styr och att det är lång väg kvar innan vi är färdiga. Hon säger också att det inte är självklart att man får del av de offentliga stöden om man inte gör som den politiska majoriteten bestämmer.

Jag tycker att det ligger ett betydande problem i detta eftersom jag tror att tillvaron byggs utifrån de små sammanhangen och att det är där som man ska bestämma. Sedan ska de offentliga systemen vara stödjande för i detta fall föräldrar och familjer utifrån de val som de gör.

Här går uppenbarligen en skiljelinje. Miljöpartiet har tänkt om från att tidigare ha varit mer för det flexibla system som skapar möjligheter för föräldrar att göra det som är bäst för just de egna barnen till att i stället landa i ett systemtänkande där majoriteten voterar fram vad som är bäst för barnen, och så blir det.

Anf. 68 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Nu tycker jag att du hårdar en del av det som jag sade, Göran Hägglund. Som du vet tycker Miljöpartiet att det är viktigt att samhället också ger föräldrarna stora valmöjligheter, inte minst i valet av barnomsorg och i valet av skolor. Men också den tid som man ska kunna ha med sina barn är viktig.

Sedan vet jag att du vill fortsätta att stödja familjerna oavsett vilket val de gör när det gäller pappan och mamman. Men vi vet att den strukturen cementerar ett fortsatt könsrollstänkande. Det är för att jobba med detta som man faktiskt diskuterar att kvotera pappamånader i föräldraförsäkringen. Jag tycker att forskarnas analyser där är ganska tydliga.

Men frågan är om vi ger mer makt till politiker eller om vi ger makt till familjer. Jag tycker faktiskt att familjerna får mer makt eftersom de får fler valmöjligheter.

En av anledningarna till att vårt barntidsförslag inte är med är att vi befinner oss i en process, och denna process ska tas på allvar, där vi i vårt parti diskuterar hela makten över tiden. Då är det oklart om vi ska ha reformerna där, om vi ska ha de mer generellt, eller om vi ska rikta in det på ett annat sätt. Därför avstår vi också i denna budget från att lägga fram ett skarpt förslag.

Anf. 69 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Det europeiska samarbetet står inför sin största utmaning i modern tid. Skuldskrisen hos flera länder i Europa, främst Grekland men också andra, beror på att dessa länder har levt kraftigt över sina tillgångar. Det är inte euron eller det europeiska samarbetet som har skapat problemen. Men det är det europeiska samarbetet som är en del av lösningen på problemen.

Det finns de i Sverige, också i denna kammare, som tror att eftersom vi inte är medlemmar i eurosamarbetet är detta inga problem som rör oss. Jag understryker att en större kris skulle drabba oss alla oavsett valuta. Sverige är en liten och öppen ekonomi. Hela vårt välstånd bygger på att Ericsson, Astra Zeneca, LKAB, Volvo och alla andra företag varje dag säljer sina produkter till den europeiska marknaden. Om efterfrågan upphör på grund av ekonomiska problem i Europa får vi stora problem.

Europas regeringschefer, finansministrar och riksbankschefer möts nu varje vecka för att lösa dessa problem. Sverige får bara delvis vara med vid dessa möten där de viktiga besluten fattas, de beslut som också får en mycket stor påverkan på vårt land och på vår ekonomi.

Reds problemen ut och det går bra för Europa kommer det att gå bra för Sverige. Reds de inte ut så att det går dåligt för Europa, kommer det att gå dåligt också för Sverige.

Herr talman! Europa står inför ett ganska viktigt vägval. Europasamarbetet kommer inte att kunna fortsätta exakt som hittills. Vi kan välja att samarbeta mindre i framtiden i vår världsdel. Det är naturligtvis en fullt möjlig väg att välja. Vissa av dessa samarbetsstrukturer kan då lösas upp, och varje land sköter sig mer självt och struntar i andra. Vi kan också välja att samarbeta mer än hittills. Det betyder också ett ökat finanspolitiskt samarbete och gemensamma skarpa regler av den typ som vi själva har som finanspolitiskt ramverk i vårt land som en effekt av den kris som vi hade på 90-talet. Enkelt uttryckt går dessa regler ut på att ett land inte ska kunna sätta i system att leva över sina tillgångar.

Jag är övertygad om att resultatet av den skuldcrisis som vi nu har är att eurosamarbetet kommer att stärkas och bli ännu tajtare. Euroländerna kommer att samarbeta ännu mer, och makt kommer att flytta från EU-kretsens 27 länder till euronets 17 länder. Det politiska priset för att stå utanför kommer att öka.

I Sverige är det flera partier som gör en skillnad på detta. Man säger att vi är med i EU men inte i eurosamarbetet. Men låt mig understryka att det i stora delar av Europa i dag är euron som är kärnan i EU. Det är det ekonomiska samarbetet i dag som håller ihop Europa.

EU-samarbetet är världshistoriens kanske enskilt största liberala projekt. Det bygger nämligen på frihet, demokrati, marknadsekonomi, öppenhet och tolerans till skillnad från FN-samarbetet som är en annan typ av samarbete. Men EU-samarbetet bygger på dessa grundläggande idémässiga värderingar. Det är därför som det är liberala partier i Europas länder som i regel är de starkaste förespråkarna för detta samarbete. Det är därför som de mest antiliberala partierna alltid är de största motståndarna. Här är Lars Ohly och Jimmie Åkesson helt överens. De är naturligtvis inte emot Europa som världsdel och som geografisk bestämning. De är emot europeiskt samarbete därför att de är motståndare till de liberala värderingar som är grunden för det europeiska samarbetet.

Partier och enskilda politiker som tidigare varit kraftigt för euron hugar nu och säger att de nu har kommit på att de nog är emot. Tommy Waidelich, en stark euroförespråkare, säger nu att vi nog inte ska gå med i eurosamarbetet under hans livstid. Jag hoppas att Tommy Waidelich lever länge. Men jag hoppas att just denna prognos inte slår in. Tommy Waidelich reducerar sig från att vara en stark opinionsbildare till att bli en passiv kommentator.

Folkpartiet liberalerna är anhängare av detta Europasamarbete oavsett om det för stunden blåser medvind eller motvind i EU-opinionen.

(Applåder)

Europas länder måste samarbeta mer i framtiden, inte mindre. Det var i gårdagens Europa som vi byggde murar. I morgondagens Europa ska vi bygga broar.

Herr talman! Sverige går starkt ur finanskrisen om man jämför med huvuddelen av Europas länder. 200 000 fler människor har jobb i dag än 2006, som statsministern påpekade. Offentliga finanser i balans och ökade drivkrafter för arbete är grundpelare för en god ekonomisk utveckling. Men i längden kommer inte ens detta att räcka om vi ska stå starka i den globala konkurrensen. Efter att den akuta skuldkrisen är hanterad måste vi i Europa bygga mer dynamiska ekonomier.

Från liberala utgångspunkter är det fem reformer som är särskilt angelägna i vårt eget land för att nå dit.

För det första skulle vi inom ett par mandatperioder behöva en ny stor skattereform – av den typ som genomfördes 1981, eller 1990 – där vi avskaffar värnskatten och där vi pressar de höga marginalskatterna rätt kraftigt nedåt.

För det andra behöver vi en stor arbetsmarknadsreform – också den inom ett par mandatperioder – där arbetsmarknaden i Sverige får ökad flexibilitet.

För det tredje behöver vi fortsatt stora utbildningsreformer för att höja skolans resultat.

För det fjärde behöver vi fullfölja den nya energipolitiken med en ny generation kärnkraftverk.

För det femte behöver vi ett fullt deltagande från svensk sida i det europeiska samarbetet.

Herr talman! År 2011 är det år då en lång rad nya skolreformer börjar gälla. Syftet är att långsiktigt höja resultaten i den svenska skolan. Men skolundervisning är inte mekanik. Skolundervisning är processer – mänskliga processer. Det kommer att ta tid innan högre resultat syns i internationella och nationella utvärderingar.

Min bedömning är att resultatkurvan för svensk skola kommer att fortsätta att sjunka under några framåt för att sedan gå uppåt som en följd av dessa förändringar.

På några punkter märks nu förändringar i resultaten till följd av de reformer vi gjorde omedelbart när vi tillträdde 2006/07.

Införandet av meritpoäng på gymnasiet, ett av de första förslagen som jag som skolminister lade fram, innebär att många fler elever nu väljer svårare kurser på gymnasiet i matematik och främmande språk – kurvor som i årtionden pekats nedåt i Sverige. Eleverna på det nya gymnasiet pluggar helt enkelt mer, vilket varit hela avsikten med reformerna.

De reformer som hittills är sjösatta kommer dock inte att räcka. Vi har lagt en grund, men det kommer att behövas mer. I årets budget lägger vi fram förslag om att stärka läraryrkets attraktionskraft, vilket också är en komplex utmaning som kräver många olika vägar.

Karriärmöjligheter måste införas för att locka ambitiösa ungdomar, och det måste finnas möjligheter till en mer positiv löneutveckling för duktiga lärare.

Den rödgröna skolpolitiken går ut på att det mesta var bättre förr, före 2006. Partierna har högljutt kritiserat våra utbildningsreformer. De har varit emot betyg från mellanstadiet. De har varit emot reformer för ökad studiedisciplin. De har varit emot den nya gymnasieskolan, som ju syftar till att färre ska hoppa av. De har hela tiden förespråkats en fortsättning på den utbildningspolitik som egentligen skapat problemen i svensk skola.

Herr talman! Oppositionen består av fyra partier, oavsett hur de är möblerade här i salen eller i olika tv-studior, så ingen behöver ta miste på det, Håkan Juholt. Ni har inga gemensamma förslag. Ni är inget gemensamt alternativ – inte ni fyra, men inte heller ni tre som var det rödgröna alternativet. Ni bråkar här i talarstolen om förhandlingarna för något år sedan, om vem som sade ditt eller datt. Kanske ska ni tona ned det, för kanske måste ni igen bygga ihop ett samarbete här om några år. Vem vet?

Alliansen är i dag det enda tänkbara regeringsalternativet som kan styra Sverige. Tur då att det är Alliansen som regerar Sverige!
(Applåder)

Anf. 70 HÅKAN JUHOLT (S) replik:

Herr talman! Jag tror att det finns en fara med politiker som säger: Vi är det enda alternativet. En gång i tiden fanns bara den enda vägen, men det är inte ett framgångsrikt koncept. Självklart finns i politiken en lång rad olika alternativ.

Efter det att du, Jan Björklund, klev in i regeringen har arbetslösheten ökat och sysselsättningen sjunkit. Arbetslösheten är i dag högre än den var år 2006. Sysselsättningsgraden är lägre än den var år 2006. Vi har alltså i dag, med alla mått mätt, mer arbetslöshet än vi hade när du blev statsråd.

Att fler är i arbete beror naturligtvis på att befolkningen växer, så det där är inte ett riktigt ärligt begrepp att använda sig av. Därför säger jag att det nu när ekonomin är kärv och man ska ta ansvar gäller att göra rätt saker.

Då vill vi investera i växande städer. Då vill vi investera i bostadsbyggande i Stockholm. Då vill vi investera i klimatsmarta lägenheter. Då vill vi investera i tunnelbanan. Tunnelbanan bygger sig inte själv. Den bygger sig inte bara med landstingsmedel. Den måste också finansieras genom ett statligt intresse. Staten måste förstå att det är bra för Sverige om också Stockholm, Öresundsregionen och Göteborg kan växa – våra tillväxtcentrum.

Självklart finns det en politik för hela landet. Därför drar vi i gång investeringar gällande Norrbotten och mycket annat. Men motorn i ekonomin är i väldigt stor utsträckning möjligheterna att få Stockholmsregionen att växa. Bostadsbyggande, infrastruktur, tunnelbana och staten som en partner eller som en passiv åskådare – vi socialdemokrater väljer staten som en aktiv partner för storstädernas utveckling.

(Applåder)

Anf. 71 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Politik är inte att bara räkna upp allt man vill göra och allt som är positivt, att bara vara goda gåvors givare. Man måste också ta ansvar för hur det ska finansieras, betalas. För de stora satsningar som Håkan Juholt räknar upp anslås en obetydlig summa i er budget trots att kostnaden egentligen är mycket större. Det där ska betalas i framtiden, av någon annan, av landstingen eller så. Det är någon annan som ska betala. På det sättet får ni ihop otroligt mycket satsningar.

Jag såg häromdagen en artikel där ni skrev att ni till år 2020 ska öka andelen som utbildas på högskolor till 50 procent av varje årskull. Ska

det uppnås måste ni redan nästa år lägga på 6 miljarder, Håkan Juholt. Ni lägger på några hundra miljoner. Det ni håller på med är ren bluff!

Det man föreslår i en budget måste finansieras. På ett sätt har ni en finansiering för alla småposter som ni lovar ut, nämligen 16 miljarder i höjda skatter på ungdomsjobb. En sak till är, ska jag säga, att ni höjer lastbilsskatten med 5 miljarder. Det motiverar ni med att det finns miljöskäl, och det finns det; det förstår jag. Ni säger: Om 5 miljarder läggs på beskattning av lastbilstransporter får vi väl en lite bättre miljö.

Innebörden i det är väl att om lastbilstransporter beskattas hårdare blir det lite färre lastbilstransporter i Sverige; det är väl hela idén. Men om det nu är så, Håkan Juholt, att en ökad beskattning av lastbilar leder till att det körs färre lastbilar måste jag fråga: Till vad leder då en kraftigt ökad beskattning av ungdomsjobb?

(Applåder)

Anf. 72 HÅKAN JUHOLT (S) replik:

Herr talman! Jan Björklund utstrålar en känsla av att det finns ingenting vi kan göra.

Jag säger: Vi socialdemokrater har en budget för att klimatsmart bygga om 60 000 lägenheter. Vi ger ett investeringsstöd till nya bostäder i ett land där det råder bostadsbrist. Vi menar att staten tillsammans med landsting, kommuner och näringsliv ska vara aktörer för att göra investeringar långsiktigt. Staten måste vara aktiv. Den kan inte sitta på läktaren, för då blir inga steg tagna.

Det är därför infrastrukturen faller ihop. Det är därför vi har bostadsbrist. Det är därför det snart är 20 år sedan det senast byggdes en slutstation i tunnelbanan i Stockholm.

Om politikerna tidigare hade resonerat som du, Jan Björklund, nu gör hade Sverige inte varit ett tillväxtland. Staten måste vara en partner som tar sin del av ansvaret och som inte sitter och tittar på. Det är skillnaden mellan socialdemokratisk politik och borgerlig politik!

(Applåder)

Anf. 73 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! 16 miljarder i ökad beskattning av ungdomsjobb – det är obegripligt hur ni har kommit fram till det. Det hade varit galet för Sverige om ni hade föreslagit en förmögenhetsskatt. Det har ni genom tiderna alltid föreslagit, för ert folk tycker att det är mer rättvist och så. Naturligtvis är det också väldigt skadligt för svensk ekonomi så det är klokt att inte föreslå det.

Men 16 miljarders beskattning av ungdomsjobb för att betala det hela innebär att de som har ungdomar anställda kommer att få kraftigt ökade kostnader. Det är klart att det betyder att färre ungdomar får jobb. När det gäller kommunsektorn ska, som sagt, 3 miljarder betalas. 1 500 lärare kommer att få sparken för att detta kalas ska betalas.

16 miljarder i höjda skatter är ert alternativ. Ert budgetalternativ är en skattechock avseende arbete. Ni får lite pengar till att göra en del av era satsningar, men ni låter ungdomarna betala genom att bli arbetslösa!

Anf. 74 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Den 10 september skrev du i egenskap av utbildningsminister ett pressmeddelande, Jan Björklund. Rubriken var ”400 miljoner till humaniora och samhällsvetenskap”. Du skrev att det var en kvalitets-satsning på högskolan. Lite längre ned i pressmeddelandet framgick dock att ni drar in 440 miljoner från lärosätena i samma beslut. Ni tillför alltså inga nya medel, och ändå vill du kalla det för satsning. Jag måste ge en eloge till din retoriska förmåga, men det är en omfördelning som i reella termer betyder nedskärningar på de allra flesta högskolor i Sverige.

Vi bad utredningstjänsten här i riksdagen att titta på anslagsförändringarna, och det framgår att indragningarna kommer att ske på samtliga lärosäten utom i Uppsala, Lund, Stockholm och Göteborg – då på universiteten. Till och med Chalmers får neddragningar. Umeå universitet, Karlstads universitet, Örebro universitet – alla får de neddragningar med denna så kallade kvalitetssatsning.

Jag skulle vilja höra hur Jan Björklund förklarar på vilket sätt denna kvalitetssatsning ger bättre undervisning för de studenter som går på högskolor i Sverige.

Anf. 75 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Under ett par årtionden har det i Sverige varit ett väldigt fokus på antalet platser i högskolan. Det har varit en mycket expansiv utbyggnad, och vi har i dag 440 000 studenter i svensk högskola. Vi har aldrig haft så många. Det beror på utbyggnaden, och det beror på att ungdomskullarna just nu är större än någonsin.

Det som kommer att förändras nu är dock att ungdomskullarna går ned väldigt kraftigt. Det har de flesta kommunalpolitiker känt av. De har fått lägga ned gymnasieskolor på löpande band under några år, oavsett vem som har styrt kommunerna, därför att födelsekullarna sjönk så kraftigt på 90-talet. Det är det som nu kommer att hända i högskolan. Den ålderskull som i år börjar på högskolan är den absolut största, och nu kommer det att gå nedåt ganska kraftigt.

Trots att det är en så stor ungdomskull har vi redan nu en del tomma platser i högskolorna. Det är inte så mycket, men det kommer att vara mängder av tomma platser om några år i svenska högskolor. Den här regeringen har hela tiden sagt, både långt innan vi blev valda och även nu, att vi vill göra en ökad satsning på kvalitet. Vi drar in platser som annars skulle ha varit tomma, Åsa Romson.

Det vi nu gör är att vi lägger på satsningar på de platser som faktiskt finns och där utbildning och undervisning faktiskt bedrivs. Där lägger vi på resurser. Det är det som ligger bakom pressmeddelandet.

Anf. 76 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Din statssekreterare, Jan Björklund, sade till *Ekot* att det är en medveten strategi från regeringen att dra in de här pengarna. Det konfirmerar du nu. Det är verkligen meningen att man ska dra in dessa platser. Hade det då inte varit mer ärligt, Jan Björklund, att i pressmeddelandet säga att ambitionen var att dra in de så kallade tomma platserna?

Det är dock inte tomma platser du drar in, utan du drar in resurser och möjligheter för dessa högskolor att bedriva en undervisning av hög kvali-

tet. När vi talar om grundskolan, Jan Björklund, är gruppernas storlek en viktig reform. Jag håller med dig: Vi har väldigt stora grupper i högskolan. Vi har väldigt många utbildningsplatser. Vi behöver kvalitet. Men för att det ska bli kvalitet behöver det också finnas riktiga pengar. Det är då man får en riktig satsning och inte en omfördelning.

De högskolor som verkligen skulle behöva en bra utbildning, dit flertalet av våra studenter kommer – det gäller särskilt de studenter som kommer från studieovana hem, för de lockas tydligare till de mindre högskolorna – skär du ned på, Jan Björklund.

Anf. 77 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Jag har grundsynen, uppenbarligen till skillnad från Åsa Romson, att studenternas söktryck något ska avgöra dimensioneringen av olika lärosäten. Det är riktigt att de högskolor och universitet som har det största söktrycket, som har långa köer av ungdomar som vill studera där, kommer bättre ut av denna omfördelning än de som har ett svagt söktryck.

Vi inför nu en mer dynamisk fördelningsprocess. I skolan har vi ett skolpengssystem för att göra samma sak. Det spelar ingen roll vad systemet kallas, men innebörden är att om studenter i stor utsträckning söker sig till ett visst lärosäte så att det blir långa köer kan detta lärosäte få fler platser. De som har ett svagt söktryck och inte ens fyller de platser de har kommer att bli av med platser.

Det är en konkurrens mellan lärosätena, och det står jag för. Jag tycker att det är rätt metod för att fördela resurser i skolväsendet, genom skolpeng och valfrihet, och det är rätt metod också för universitet och högskolor. Det får den effekten, Åsa Romson, att en del högskolor som har svårt att göra sig attraktiva för studenter får neddragna resurser.

Anf. 78 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jan Björklund gör något slags försök att bunta ihop mig med Lars Ohly och Vänsterpartiet i vår kritik mot det befintliga europeiska samarbetet.

Det är ingen nyhet för någon att Folkpartiet är för inte bara EU utan också en anslutning till euron och till Nato och förmodligen till allt möjligt som på olika sätt begränsar svenskars möjlighet att forma sin egen framtid med något som för mig är en självklar självbestämmanderätt. Där skiljer vi oss alltså åt, naturligtvis. Om det sedan betyder att jag och Lars Ohly råkar hamna på samma sida just i denna fråga har jag egentligen inte så mycket att säga om. Det spelar inte så stor roll.

Samarbete är viktigt. Samarbete med länderna i närområdet är naturligtvis viktigt, inte minst för ett land som Sverige som har en liten, öppen ekonomi och är exportberoende och så vidare. Allt detta känner vi till. Det samarbete jag talar om är dock inte samma samarbete som Folkpartiet talar om här. Det gör mig synnerligen orolig när jag hör Jan Björklund tala om en gemensam finanspolitik i Europa. Hur långt är man beredd att dra detta? Det skulle inte förvåna mig om Folkpartiet är berett att dra det väldigt långt.

Har vi inte sett nog av denna typ av experiment? Vi ser nu det totala misslyckande som europoprojektet faktiskt är och vilka gigantiska problem som de olikheter som finns i detta område skapar. Är det då rätt metod att

fortsätta på den inslagna vägen, att fortsätta dessa experiment? Är det rätt att säga: Ja, ni fick penningpolitiken, men det gick inte så bra så försök med finanspolitiken i stället!

Det är det Jan Björklund säger, och det är det som gör mig så orolig. Det är nästan en form av sekttänkande. Anfall är bästa försvar, och man är inte det minsta mottaglig för grundläggande kritik och inte mottaglig för att se de gigantiska problem som finns.

Anf. 79 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Jimmie Åkessons uppfattning om detta måste ses i ljuset av att han inte bara anser att Sverige inte ska gå in i eurosamarbetet utan att vi också ska gå ur EU samt att det europeiska samarbetet bör upplösas.

Det är klart att man kan tycka så. Det är bara det att man något måste studera den europeiska historien. Vad händer i denna världsdel när länderna kör sitt eget race och inte samarbetar med varandra? För oss som är engagerade för Europasamarbetet finns denna historiska bakgrund givetvis bakom vårt ställningstagande – vad som historiskt har hänt i Europa, gång på gång, när man inte samarbetar.

Det är därför samarbetet har växt fram i Europa. Man vill nämligen inte att dessa katastrofer ska upprepas ännu en gång. Nu är det ekonomiska samarbetet kärnan i detta, och jag är till skillnad från Jimmie Åkesson som beskriver detta som att det ska sluta i katastrof övertygad om att detta samarbete kommer att leva vidare och stå starkt i framtiden. Man kommer att komma igenom denna skuldkris.

Europeiskt samarbete är ju ingen garanti för att det inte inträffar problem och kriser; det är klart det gör. Det gör det alltid, oavsett vilka strukturer vi har. Det europeiska samarbetet är ett sätt att hantera dessa problem och kriser gemensamt, och det är det som nu sker. Just nu är inte skuldkrisen färdighanterad, och det ger en oro hos folk. Man känner skepsis inför detta, och det är det Jimmie Åkesson spelar på i debatten och opinionen just nu. När man är igenom detta är jag dock övertygad om att eurosamarbetet kommer att stå starkare än någonsin och att fler länder vill komma med.

Hela Östeuropa står på kö för att komma med. De vill gå in i detta samarbete, och jag tror att det vore olyckligt för Sverige att stå utanför. Det finns både ett gemensamt europeiskt intresse i detta – vi ska hålla ihop i Europa och samarbeta – och ett svenskt egenintresse i det. Vi är för vår välfärd varenda dag beroende av samarbeten med Europa. Varenda dag måste våra företag sälja olika produkter till länder i Europa, och sker inte det blir vi ganska snabbt fattiga. Det finns ett stort egenintresse även för svensk del av att detta samarbete fungerar, överlever och står starkt i framtiden.

(Applåder)

Anf. 80 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag är egentligen inte heller särskilt tveksam till att man kommer att ta sig ur detta, frågan är bara: Till vilket pris kommer man att göra det? Det är oerhört mycket prestige som står på spel, och det finns naturligtvis andra väldigt stora värden som står på spel i detta. Jag är alltså övertygad om att de stora länderna, som har satsat så oerhört

Prot. 2011/12:15
12 oktober

Partiledardebatt

mycket i detta, också kommer att – till ett väldigt högt pris – rädda projektet åtminstone tillfälligt.

Frågan är ju om Sverige ska blanda sig i detta, och frågan till Jan Björklund var hur långt han vill gå i det fortsatta projektet. Hur långt vill Jan Björklund och Folkpartiet gå vad gäller den gemensamma finanspolitiken i Europa? Är det så att Jan Björklund menar att vi i princip ska lämna över allt vårt bestämmande – inte bara över penningpolitik utan också över finanspolitik, skatter och egentligen all politik och hela vår statsbudget – till Europa? Behövs inte detta parlament längre? Ska vi ha Europaparlamentet och EU-kommissionen i stället? Är det detta Jan Björklund menar är framtiden för det europeiska samarbetet?

Anf. 81 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Ska man verkligen skrämmas ska man överdriva ordentligt. Det är väl ingen som argumenterar för den linje som Jimmie Åkesson försöker skylla mig för. Det som måste göras i Europa är att den stabilitetspakt som fanns från början när eurosamarbetet upprättades återupprättas. Bakgrunden är att den föll bara därför att en rödgrön regering i Tyskland plötsligt började tycka att det var en bra idé att strunta i reglerna och började köra med underskott. Det var bakgrunden till att den föll. Och så har andra länder gjort detsamma. Nu måste denna stabilitetspakt återupprättas.

I praktiken är det en lång rad regler som i mycket stor utsträckning påminner om det finanspolitiska regelverk som vi själva har skapat här i Sverige efter att vi gick igenom en kris som på några sätt är likartad den som Sydeuropa nu går igenom, vår kris på 90-talet. Det är det som i första hand måste göras.

Sedan måste EU skapa insyns- och kontrollmekanismer för att se till att länderna håller sig till denna stabilitetspakt, att man inte åter missköter sig.

Ska man hjälpa länder ur krisen genom lån och krediter, vilket lär bli nödvändigt, på olika sätt – hur nu formerna än ska se ut, om det ska utfärdas en europeisk bankgaranti – måste man samtidigt skapa regler som gör att vi inte hamnar i samma kris en gång till. Så går Europa mycket starkare ur det här för framtiden. De som då står utanför kommer att hamna i ett tydligt utanförskap, och där vill jag inte att Sverige ska vara.

Anf. 82 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! På blocket som ligger kvar efter Jimmie Åkesson står: Det finns ingenting att göra.

Jan Björklund står fast. Eurokrisen berör honom inte i övertygelsen att detta är rätt väg för Europa, rätt väg för Sverige, trots att arbetslösheten ökar, trots att skuldkrisen ökar, trots att klasskillnaderna i spåren av detta ökar och besparingar, lönesänkningar, pensionssänkningar och stora nedskärningar i välfärden drabbar löntagarna och dem som lever i länder som har att hantera eurokrisen. Utförsäljningar och privatiseringar ses som lösningen. Kvinnors rättigheter försämrats. Rasism och främlingsfientlighet får ny näring i spåren av krisen.

Men för Folkpartiet har ingenting hänt. Vi ska gå med i euron, punkt. Vi ska gå med i en union där vissa bjuds på fest, men det är andra som får betala. Vi ska gå med i en union där de som redan har minst är de

som får ännu mindre. Björklund reducerar liberalismen till en ideologi för ekonomisk centralstyrning och minskad demokrati. Det är att göra liberalismen en otjänst.

Det här projektet är ett typexempel på storvulna planer hos dem som vill styra, som inte har någonting med verkligheten att göra. Det leder bara till minskade möjligheter att kämpa för rättvisa villkor, att kämpa för utjämning av klass- och könsskillnader, att kämpa för välfärd för alla.

Euron är inte en lösning på problemet, det är en del av problemet.

Anf. 83 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Tror Lars Ohly på allvar att Grekland skulle få det bättre om de gick tillbaka till drachman? Vilket värde tror Lars Ohly den skulle åsättas på den internationella valutamarknaden i det läge där vi är nu? Det finns ingen seriös politiker i Grekland som diskuterar i de termerna, Lars Ohly, att man skulle tjäna på att gå ur. Tvärtom ser man det europeiska samarbetet som räddningen.

Greklands statsledning är på upprepade möten i Bryssel för att få hjälp på olika sätt. Resten av Europa måste staga upp regler för att rätta till de grundläggande strukturproblemen i Grekland.

Jag håller med Lars Ohly på en punkt: De som drabbas av det som nu händer är de svaga människorna i samhället. Det är välfärdssektorn i Sydeuropa som måste skäras ned just nu, så är det. Det drabbar kvinnor, det vet vi därför att det är de som jobbar i välfärdssektorn och det är de som får utföra mer arbete hemma när välfärdssektorns dras ned. Det beror på att vissa länder har grovt misskött sin ekonomi. Man har fört Lars Ohlys budgetpolitik: allt åt alla utan att betala. Det är då man hamnar i sådana här problem, Lars Ohly.

Euro och stabilitetspakt är ett sätt att styra upp detta i framtiden. Den politik som vi för är Lars Ohly kraftigt emot, men det är den som skapar garantier för välfärden i framtiden. Finland är ett euroland och har ungefär samma positiva ekonomiska utveckling som Sverige. Det är den typen av ordning och reda i statsfinanser, arbetslinje, kunskapsskola som i längden skapar välfärd. Det är det som i längden skapar goda villkor för kvinnor på arbetsmarknaden.

Anf. 84 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Det är korruption, skattesänkningar och nyliberal politik som har legat bakom de enorma kriser som finns i flera av länderna i Sydeuropa i dag, parat med att man har varit bunden till en ekonomisk politik utformad av centralbanken i Frankfurt, där demokratin i princip är upphävd och där centralstyrningen är lag.

Euroländerna är olika. Det är därför som euron inte fungerar. Det är därför som projektet är så feltänkt när man ska ha en ränta och en valutapolitik för ett område som är så olika inom sig. Jag tycker att Jan Björklund ska tacka svenska folket för att de förstod det ni inte förstod, nämligen att euron inte är någon garant för stabilitet, säkerhet, fred eller för någonting annat fluffigt. Det inser allt fler, men inte Jan Björklund. Han står kvar på kajen i Southampton och ropar efter Titanic: Jag vill följa med!

Prot. 2011/12:15
12 oktober

Partiledardebatt

Anf. 85 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Det finns två typer av länder som man kan lära sig av. Den ena är Sydeuropa. De har fört Lars Ohlys budgetpolitik. De sitter nu i mycket djupa problem. Sedan finns det länderna i Östeuropa. De har prövat Lars Ohlys hela samhällsmodell. De längtar in i eurosamarbetet allihop.

Jag undrar vad det egentligen är som Lars Ohly är så emot i eurosamarbetet och i det europeiska samarbetet. Det kan inte vara att det är politisk styrning. Det klingar rätt ihåligt att Lars Ohly skulle vara mot politisk styrning. Det är det ingen som tror. Det kan inte vara att Lars Ohly är mot Europa heller. Det vore ganska konstigt att vara mot en världsdel geografiskt. Det kan inte heller vara att han är mot unionen. Han var alltid för Sovjetunionen. Så allvarligt talat, Lars Ohly: Vad är det för fel på europeiskt samarbete?

(Applåder)

Anf. 86 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Mona Sahlin hävdade på sin tid att det skulle vara häftigt att betala skatt. Men det är sannerligen häftigare att ha ordning på statsfinanserna. Det är så man skapar utrymme, utrymme för den möjlighetspolitik som Sverige behöver.

Det finns de som hävdar att Alliansens framgångsrika ekonomiska politik bara är en trist kameral förvaltning utan visioner, utan politisk glöd, att man kan vara *för* ansvarsfull, ta *för* mycket ansvar. Det är en missuppfattning. Det är bara den som har sparat, gnetat och tagit ansvar för skattebetalarnas pengar som kan unna sig förmånen att med trovärdighet prata om framtidens politiska möjligheter.

Sverige mår bra av det finanspolitiska ramverk som bland annat Centerpartiet arbetade fram på 1990-talet. Utan det ramverket hade många av de reformer som fört vårt land tillbaka till sunda och stabila statsfinanser helt enkelt inte varit möjliga. Inte minst dagens debatt visar att det verkligen finns de som behöver friska upp sitt minne.

Ansvar i dag skapar möjligheter i morgon. Svenskarna tog ett klokt och ansvarsfullt beslut om euron. Det gagnar oss i dag. Sveriges samhällsekonomi och svenska statsfinanser får inte riskeras i en instabil valutaunion. Den svenska kronan har stått stark igenom den globala finanskrisen och kommer att klara fler kriser, om så behövs.

Sverige har gjort rätt som slog in på arbetslinjen. Det är att ta ansvar för vars och ens vilja att försörja sig själv. Det förenar också två av Centerpartiets mest grundläggande värderingar: strävan efter frihet och strävan efter trygghet. Frihet är att kunna stå på egna ben och försörja sig själv. Trygghet är att känna sig behövd genom att ha ett jobb att gå till och en arbetsgemenskap att tillhöra.

Arbetslinjen har inneburit många viktiga steg på vägen mot mer frihet och mer jobbtrygghet i Sverige, men nu måste vi gå vidare. Centerpartiets vilja att vara med och ta ansvar och Alliansens framgångsrika ekonomiska politik ger oss trovärdighet att i dag tala om framtidens möjligheter.

Sverige är inte och blir aldrig färdigbyggt. Det byggs på nytt och på nytt.

Vi vill därför skapa en möjlighetspolitik som tar till vara Sveriges förmåga och potential, hela landets unika förutsättningar.

Vi vill skapa en möjlighetspolitik som vilar på tre av människans och mänsklighetens grundläggande behov: längtan efter mer frihet att växa, längtan efter en ökad trygghet och längtan efter ett grönare Sverige och en grönare värld.

Mitt i den svenska framgångssagan växer bilden av ett tudelat land, där klassresan från förorten inte är given, där allt fler av jobben blir så högkvalificerade att fem år på universitet och högskola inte räcker, där geografi ställer sig i vägen för människors framtidsdrömmar, där integration är isolation och passivisering.

Vi ser bilden av ett land där möjligheten att växa riskerar att bara gälla en del och inte alla. Alla människor vill göra sina egna livsval, välja själva, bestämma själva. Möjligheten att förverkliga sina livsprojekt, vem man än är, var man än kommer ifrån och var man än bor i landet, är en politisk utmaning som Centerpartiet vill vara en positiv kraft för.

Denna tanke går också som en solidarisk tråd i vår syn på invandring och integration. Förväntningarna på människor som kommer till Sverige är ibland så lågt ställda att det blir självuppfyllande profetior. Människor som flyr undan krig och förtryck, människor som kommer till Sverige för att göra rätt för sig och arbeta vill, kan och ska också få göra rätt för sig. Arbetskraftsinvandringen är en självklar del, menar Centerpartiet, i nybygget Sverige.

Vi vill därför också skapa en möjlighetspolitik för ökad trygghet. Kampen mot det växande utanförskapet var en av hörnstenarna när Alliansen skapades. Sverige har också tagit viktiga steg för att bryta den onda spiral av bidragsberoende och passivisering som ställde människor vid sidan om. På fem år har sysselsättningen ökat med 200 000 personer och sjukskrivningarna har nästan halverats. Ingen kan eller får blunda, trots det, för att utanförskapet fortfarande är mycket stort. Kampen måste fortsätta. Utanförskapet måste fortsätta att pressas tillbaka, för det är ett politiskt misslyckande när människor faller igenom de offentliga skyddsnäten, när människor inte får tillgång till stöd i sin egen vardag, när människor inte fångas av det finmaskiga skyddsnätet. Det är ovärdigt ett land som Sverige. Kampen för lika villkor måste fortsätta i sjukförsäkrings-systemet, i den växande gruppen hemlösa, bland familjer med psykiskt sjuka barn och inte minst bland de arbetslösa runt om i landet. I dessa grupper hittar vi dem vars utanförskap också fortsatt måste synliggöras och bekämpas.

Jobbtryggheten är grunden för att utanförskapet ska brytas, först och främst genom att vi skapar ett mer inkluderande arbetsliv. Det ska vara självklart att alla ska få arbeta efter sin förmåga och sina förutsättningar, efter sin verklighet. Men också företagsamheten skapar nya möjligheter för Sverige. Sambandet mellan företagsamhet, jobb och välfärd kan aldrig avfärdas. Att människor arbetar, att människor anställer och driver företag, att människor betalar in skatt är grunden för en god välfärd framöver.

Ett tryggare Sverige i framtiden bygger vi också var och en, och vi bygger den också tillsammans. I det egna ansvaret för människor runt omkring dig och mig börjar bygget av ett samhälle som på allvar och på

riktigt erkänner människors lika rätt och värde. I tider av växande främlingsfientlighet, i tider av intolerans är detta extra viktigt att lyfta fram.

Trygghet skapas genom jobb och samhörighet, men också genom ett stärkt civilsamhälle där vi finns för varandra.

(Applåder)

Förutom att skapa en möjlighetspolitik för frihet och trygghet behöver vi en möjlighetspolitik för ett grönare Sverige. Sveriges största framtidsutmaning är att överlämna en bättre värld till våra kommande generationer. Vi måste alla anta denna utmaning.

Centerpartiet och Alliansen har påbörjat omställningen till en grön förnybar energi i Sverige efter årtionden av politiska låsningar. Energiöverenskommelsen är en framgångsrik hävstång för det förnybara i Sverige, och den måste vårdas.

Jag vill att företagsamheten också skapar nya gröna möjligheter för Sverige. Det måste vara tillåtet, accepterat och uppskattat att samtidigt som man tjänar pengar räddar man också världen. Grunden i Centerpartiets syn om en växande hållbar ekonomi är grönt entreprenörskap och det är gröna företagare. Men morgondagens gröna politik måste möta inte bara entreprenörerna och företagarna utan alla de människor som vill vara klimatsmarta och leva klimatsmart i vardagen.

Om en hållbar ekonomi är den övergripande normen är den miljöriktiga viljan hos oss alla de många bäckarna. Sverige måste snabbare och mer effektivt sätta redskapen i händerna på alla dem som vill vara med och bidra till en grön utveckling. Miljöbilspremien var ett gott exempel som måste följas av fler morötter för miljösmarta människor.

Herr talman! Jag inledde med att tala om kopplingen mellan dagens ansvar och framtidens möjligheter. Låt mig sammanfatta med att konstatera att vi i Centerpartiet är övertygade om att vår politik för ansvar lägger grunden för morgondagens alla möjligheter och därmed för ett friare, för ett tryggare och för ett grönare Sverige.

(Applåder)

Anf. 87 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Annie Lööf har nu sagt att hon vill att hon och Centerpartiet ska vara hela Sveriges gröna röst. Det vore ju roligt. Det kanske är dags att börja leverera fem år efter att man har tagit det fulla ansvaret i regeringen för energin, transporter, klimatet och inte minst alla de viktiga miljöfrågorna.

Jag tog redan i söndags i en debatt upp frågan om spridningen av miljögifter, Annie. Det kommer ständigt ut nya kemikalier på marknaden, och politikerna har inte alls hängt med när det gäller att kontrollera och förbjuda farliga kemikalier. Ett exempel är de så kallade ftalaterna, och jag exemplifierade med barnskor som det är ganska vanligt att våra små barn i samhället springer omkring i. Ftalater är ett hormonstörande och reproduktionsstörande ämne. Det sprider sig i vatten, och det kan påverka oss människor. Det är förbjudet i leksaker och i saker som är avsedda att stoppa i munnen, men inte i andra föremål. Vi i Miljöpartiet vill att man förbjuder det i alla de föremål som barn och andra kan komma i kontakt med, inklusive kläder.

Centerpartiet lovade inför valet att göra något åt det här, men ingenting händer. Regeringen har hittills inte gett något uppdrag till Kemika-

lieinspektionen att gå vidare när det gäller flalaterna. Min fråga till dig, Annie, är: Kommer Centern att vara grön nog att förbjuda flalater, så att föräldrar kan vara trygga med att deras barn inte springer omkring i skor som innehåller miljögifter? Eller är det, som du så livligt målade ut här, enbart en fråga om morötter och att bara att de som vill vara med och ta ansvar för miljön ska få göra det? Är det också ett ansvar för oss politiker att fixa de regler som gör att föräldrarna inte behöver ta det fulla ansvaret?

Anf. 88 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Jag tackar så mycket för frågan. Jag är glad att både Åsa Romson och jag kan föra en offensiv grön politik i Sverige, för jag tror att klimatet tjänar på att ha två starka gröna röster. Det som skiljer Åsa Romsons miljöparti och Annie Lööfs centerparti åt handlar just om vilket ansvar enskilda människor ska ha och vad politiker ska ordna för att skapa den gröna utvecklingen. Där är jag väldigt tydlig. Jag tror på människors eget ansvar, människors skaparkraft, människors gröna kreativitet när vi bygger en långsiktig och grön ekonomi.

När det gäller din konkreta fråga om kemikalier har vi politiker givetvis ett ansvar för, menar jag som Centerpartiets partiledare, att vi inte ska ha onödiga gifter i vår vardag. Den nuvarande miljöministern Lena Ek har ju varit med på Europainivå och förhandlat fram kemikaliedirektivet Reach. Den tidigare miljöministern Andreas Carlgren har påbörjat ett arbete med att se över kemikaliehanteringen i Sverige, och det är ett arbete som jag som centerledare verkligen ser fram emot att se resultatet av.

Anf. 89 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Annie Lööf talar gärna om allt som marknaden ska lösa. I Centerns värld ska ju till exempel också beslut om huruvida Sverige ska använda kärnkraft vara något som marknaden ska bestämma. Men om man vill vara en grön röst, om man också vill vara en grön kraft i politiken måste man, Annie Lööf, ta bort de ideologiska glasögonen mot sådana saker som regleringar och förbud. Kemikaliepolitiken är ett utmärkt exempel på att man måste vara modig som politiker. Man måste vara omutbar för företagen och på allvar se att detta inte är en marknad där producenterna är de som ska lockas att hitta lösningarna och överlåta ansvaret på dem. Då överlåter man ansvaret på konsumenterna, i detta fall föräldrarna. Det är inte ansvarsfullt av politiker att lämna över detta ansvar.

Det är inte glamoröst att vara miljöpolitiker alla gånger, Annie. Man får inte klippa band på företagsmässorna. Men det innebär att ta ansvar, och det hoppas jag att du ska göra.

Anf. 90 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Som centerpartist är jag stolt när jag diskuterar miljö- och klimatpolitik. Under vår tid har vindkraften femdubblats i Sverige, och bioenergin har gått om oljan som största energikälla. Vi har ingått en historisk klimat- och energiöverenskommelse i Alliansen och skapat långsiktiga spelregler framöver.

Som centerpartistisk miljöpolitiker är jag stolt över att se att alliansregeringen har lagt 5 miljarder mer än vad Socialdemokraterna gjorde under mandatperioden 2002–2006. Under förra mandatperioden lade alliansregeringen 20 miljarder på klimat och miljö. Havsmiljarden har under denna mandatperiod utökats till 2,3 miljarder.

Vi för en bättre och mer offensiv klimatpolitik genom att tänka positivt och skapa grunden för en grön och långsiktigt hållbar ekonomi.
(Applåder)

Anf. 91 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag välkomnar Annie Lööf till dessa sammanhang. Här har vi ännu en med de riktiga r:en, vilket vi talade om förra gången.

Det är mycket övergripande prat. Det är mycket möjligheter, trygghet och frihet men i princip inget konkret. Det hade varit intressant, och jag hoppas att det kommer så småningom.

En sak som Annie Lööf har profilerat sig hårt med är nybyggarlandet Sverige, att Sverige måste byggas på nytt hela tiden. Jag håller inte med om det utan tycker att man kan bygga vidare på det man har som är bra och kasta bort det som är dåligt. Det är min utgångspunkt för politiken. Det ska inte hela tiden vara ut med det gamla och in med det nya.

Vad innebär nybyggarlandet Sverige och att Sverige ska byggas på nytt hela tiden i praktiken? Som sagt var det inte så mycket konkret, men det vi har hört hittills är att Kanada är en förebild. Kanada har fram till ganska nyligen byggt sitt land på stor arbetskraftsinvandring, vilket Annie Lööf också nämnt.

Ska man applicera denna modell på Sverige handlar det om att nybyggarlandet Sverige ska ha 40 miljoner invånare. Det vittnar om en total brist på verklighetsförankring och förståelse för de problem som Sverige brottas med i dag och den gigantiska integrationsutmaning vi står inför. Man kan inte ha förstått något om man i denna situation väljer att föra fram en idé om att vi ska ha en arbetskraftsinvandring tills vi är 40 miljoner invånare. Det är verklighetsfrånvänt. Det kommer att skada Sverige och erodera hela grunden för det svenska folkhem som vi byggt under 1900-talet.

Anf. 92 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Äntligen fick Jimmie Åkesson tala om sitt partis affärsidé, nämligen att kasta ut en femtedel av den svenska befolkningen för att den råkar ha utländsk bakgrund.

Det är viktigt att göra en markering här. För det första ska Sverige ta emot invandrare av asyl- och flyktingskäl. Det är en solidarisk tanke, och här är vi också bundna av internationella konventioner.

För det andra står Sverige inför en gigantisk demografisk utmaning. Vi behöver fler skattebetalare i landet. Vi behöver fler människor som arbetar och betalar skatt för att vi ska kunna finansiera välfärd och pensioner. Vi behöver fler människor som kommer till vårt land. Vi behöver arbetskraftsinvandrare som vill komma hit på samma sätt som på 50-talet och 60-talet. De byggde upp Sverige och skapade den goda bnp som växte fram under 70-talet. Sverige behöver öppna sina gränser, inte stänga dem. Vi behöver fler visioner och mer diskussioner om framtiden i svensk politik. Vi får inte enbart landa i procentsatser och antal.

Som politiker kommer jag att tala om framtid och visioner. Jag kommer givetvis också att konkretisera det, men det viktigaste för mig är att peka ut möjligheterna och framtiden för Sverige och för alla de människor som vill komma hit och arbeta och bygga sin framtid här.

Jimmie Åkesson talar om 40 miljoner efter att ha läst Centerpartiets rapport om fler människor i landet. 40 miljoner är ett räkneexempel från den kanadensiska ambassaden om Sverige hade följt Kanadas exempel. Det är inget politiskt mål för Centerpartiet med 40 miljoner.

Vårt politiska mål handlar om att alla människor som vill komma till Sverige och arbeta, betala skatt och göra rätt för sig är välkomna.
(Applåder)

Anf. 93 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Det gläder mig att 40 miljoner inte stämmer. Frågan är hur många miljoner det handlar om. Det vore intressant att få veta det. Det är ett exempel på hur man kan konkretisera sig.

Alla som kan och vill arbeta och vill starta företag i Sverige ska få komma, säger Annie Lööf. Hon nämner den arbetskraftsinvandring som vi hade på 50-, 60- och 70-talet som exempel på hur det ska gå till. Men det var något helt annat och inte det Annie Lööf vill ha. Hon vill ha en annan typ av arbetskraftsinvandring, nämligen en generell arbetskraftsinvandring där inte bara de som kan och har möjlighet att jobba i Sverige ska få komma utan i princip alla som har fått för sig att de vill jobba eller starta företag i Sverige. Det är helt orimligt. Det blir helt oreglerat.

Jag har inga som helst problem med att göra som vi gjorde förr och ha en reglerad, kontrollerad och begränsad arbetskraftsinvandring om det uppstår arbetskraftsbrist. Men idéerna om att vi ska bli miljontals fler för att vi måste växa köper jag inte. Det kommer att skada Sverige.

Anf. 94 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Jag är medveten om att jag och Jimmie Åkesson inte delar åsikter i denna fråga. Det är bra och visar på skiljelinjerna mellan Sverigedemokraterna och Centerpartiet. Jag är för en politik som välkomnar människor som vill komma till Sverige för att arbeta, betala skatt och göra rätt för sig.

Jag förstår inte hur Jimmie Åkesson får ihop sin ekvation för att bygga Sverige starkt framåt med den invandringskritiska linje som han har. Var fjärde läkare och tandläkare i Sverige har utländsk bakgrund, vart femte vårdbiträde och personlig assistent har utländsk bakgrund och var åttonde psykolog har utländsk bakgrund. Många av de personer som bygger Sverige starkt i välfärdstjänster har utländsk bakgrund.

Varför ska vi ha färre skattebetalare i landet? Varför vill Jimmie Åkesson kasta ut de människor som bygger välfärden och utgör dess kärna? Det är en ekvation som jag inte får ihop när Jimmie Åkesson talar om välfärd och trygghet.

Anf. 95 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Annie Lööf säger med viss emfas att Centerpartiet ska vara Alliansens gröna röst. Det är en ganska låg ambitionsnivå, får man säga. Det krävs inte så mycket för att vara lite grönare än Fredrik Reinfeldt, Jan Björklund och Göran Hägglund.

Samtidigt administrerar ni en politik som skär i det som skulle kunna göra Sverige grönare. Ni minskar stödet till solel, till exempel. Solvärmebidraget får 25 miljoner mindre. Energiteknikbidraget halveras 2013 och tas bort 2014. Ni tycker tydligen att omställningen går lite för fort, så nu gäller det att bromsa.

Ni genomför en av de största minskningarna av miljöbudgeten, det utgiftsområde där miljöfrågorna hanteras här i riksdagen. Ni minskar miljöbudgeten med 25 procent under mandatperioden. Det är en av de största nedskärningarna som miljöfrågorna har drabbats av.

Jag antar att det inte är Centerpartiets verk utan de andras. Centerpartiet kanske till och med har minskat nedskärningen något jämfört med vad de andra ville, och därigenom har Centerpartiet klarat av att vara Alliansens gröna röst.

Maud Olofsson sade den 29 augusti i *Aktuellt* att straffskatten på vindkooperativ skulle ses över för att få en likformig beskattning. Ingen-ting hände. Centerpartiet levererar inte. Ni pratar mycket, och det är många fina ord, men det är väldigt lite konkret politik. Det var uppenbarligen en lögn av Maud Olofsson eftersom inget har skett och inget är på gång.

Vi föreslår ett klimatprogram eftersom ni tog bort det gamla klimat-investeringsprogrammet. Det var framgångsrikt och uppskattat av alla som använde det och innebar att vi faktiskt byggde hållbara investering-ar, energieffektiviseringar, såväl i kommuner och landsting som i företag. Det är ni inte intresserade av.

Vad finns det egentligen kvar av den gröna rösten? Är det att vara lite grönare än Jan Björklund?

Anf. 96 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Min ambition är högre än så. Jag säger inte att vi ska vara Alliansens gröna röst, utan jag säger att vi ska vara Sveriges gröna röst. Jag tror att det är viktigt att ha en hög ambition och att också fylla den med grönt konkret innehåll.

Centerpartiet har något som Lars Ohly uppenbarligen saknar, nämligen samarbete. Vi samarbetar med tre andra partier. Vi ska ha en budget som håller ihop, som fixar utgiftstaken, som står för stabila statsfinanser och som gör att plus och minus faktiskt går ihop. Av den anledningen krävs det förhandlingar internt i Alliansen om vad vi satsar pengarna på, men det ska inte råda någon tvekan om vilka ingångar Centerpartiet har och vilken kraft Centerpartiets medlemmar gav mig på stämman för några veckor sedan för att driva en offensiv politik för både biogas, sole-nergi och vindkraft.

Vad gäller den kooperativa vindkraften ser jag den som en viktig satsning för att skapa folklig acceptans för att bygga vindkraft runt om i vårt land. De människor som går samman i kooperativ och bygger den gröna energin ska uppmuntras, inte straffskattas. Där har Centerpartiet en tydlig linje. Vi vill neutralisera den uttagsskatt som finns. Det är en linje som vi givetvis fortsatt driver.

Så måste man göra när man är i ett samarbete. Det var kanske därför Lars Ohly för ett år sedan gick med på restaurangmomsen men i dag står här och talar om någonting annat. När man är i ett samarbete krävs det

Anf. 97 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Maud Olofsson sade inte att Centerpartiet skulle driva att uttagsskatten på vindkraftskooperativ likställs med annan skatt. Hon sade att regeringen skulle se över detta så att likvärdig beskattning skulle utgå.

Ni gör ingenting, Annie Lööf. Det var uppenbarligen en lögn. Centerpartiet har misslyckats. Att ambitionsnivån är högre än att vara grönnare än Jan Björklund räcker inte när ni samtidigt skär i stödet till soleenergi, när solvärmebidraget minskas och energiteknikbidraget halveras 2013 och tas bort 2014 med er politik. Ni genomför den största minskningen av miljöbudgeten som jag känner till. 25 procent tas bort, och sedan kallar ni er för hela Sveriges gröna röst.

Bevare mig för en sådan politik! Den är närmast giftig. Den börjar likna blågröna alger.

Anf. 98 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Trots det som Lars Ohly nu säger ligger budgeten för miljö högre än den gjorde när Lars Ohlys parti var stödparti till Socialdemokraterna 2002–2006. Sverige tar offensiva steg framåt. Alliansen har, som jag sade tidigare, gjort att bioenergin gått om oljan som största energikälla i Sverige. Det är jag jättestolt över. Vindkraften har femdubb-lats under de borgerliga regeringsåren, och det ligger en rad tillståndsan-sökningar på kö. Den gröna förväntan avmattas alltså inte.

Centerpartiet kommer fortsatt att vara en stark och offensiv grön kraft i svensk politik. Lars Ohly får gärna också gå med så att det inte enbart är Miljöpartiet och Centerpartiet som är de gröna rösterna. Tänk vad härligt om även Vänsterpartiet skulle visa lite gröna klimatambitioner!

Anf. 99 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! Det är ganska precis ett år sedan som Sverigedemokra-terna kom in i riksdagen. Jag har under de tre partiledardebatter som jag hittills deltagit i kanske i första hand fokuserat på andra frågor än de som vi normalt mest förknippas med. Nu tycker jag att det är dags att på all-var lyfta fram den stora ödesfråga som vi står inför, nämligen invand-ringspolitiken.

Herr talman! Sverige slits isär. Under flera decennier har regeringar från vänster till höger bedrivit en aktiv splittringspolitik som för varje dag som går tar sig allt tydligare och skarpare uttryck. I förorter kring våra storstäder ser vi hur segregationen gått så långt att den till och med nått kvartersnivån. Från Malmö rapporteras i dagarna om hur gängen tagit över hela stadsdelar, hur medborgare känner sig hotade, hur brev-bärarna till och med måste ha överfallslarm för att kunna utföra sitt jobb.

Parallella samhällen växer fram. Vi ser människor som bott hela eller större delen av sitt liv i Sverige men inte är en del av det svenska sam-hället och inte heller kommer att bli en del av det svenska samhället med den politik som förs i dag. Boverket kom med en rapport i slutet av förra året som visar att segregationen ökar och att statliga åtgärder ger ingen eller endast liten effekt. Statistik från Skolverket visar att av de elever

med utländsk bakgrund som förra året gick ut grundskolan uppnådde en fjärdedel inte behörighet till gymnasieskolans nationella program. Motsvarande siffra för svenska elever är ungefär 9 procent. Det är naturligtvis 9 procent för mycket, men det är ändå en väsentlig skillnad.

Vi har sett ökande kostnader för ekonomiskt bistånd under de senaste åren. Under förra året var 60 procent av dessa kostnader relaterade till utrikes födda, en grupp som utgör knappt 15 procent av befolkningen. Det är alltså en gigantisk överrepresentation när det gäller socialbidrag och liknande. Sverige slits isär, och regeringen har tydligt deklarerat att man avser att fortsätta på den vägen.

Vi kan fråga oss hur det kunde bli på det här viset. Man kan lockas tro att det handlat om okunskap och naivitet, att man helt enkelt inte har förstått vilken gigantisk samhällsförändring man är med om att genomföra och framför allt vilka konsekvenser denna gigantiska samhällsförändring kommer att få. För många som varit delaktiga i den samhällsförändringen har det alldeles säkert handlat om just det. De har trott att de gjort gott. De har trott på tillrättalagda argument om internationell solidaritet och att splittringspolitikerna i första hand syftat till att hjälpa människor i andra delar av världen som har det lite sämre än vi i Sverige.

Det är givetvis en god tanke som jag hyser den allra största respekt för, men i detta sammanhang är den fel. Splittringspolitikerna har inte alls syftat till att hjälpa människor. Den har heller inte hjälpt särskilt många människor. I stället har det handlat om ett gigantiskt, ideologiskt grundat samhällsexperiment vars syfte är att föra Sverige från ett folkhem grundat på samförstånd och samhörighet till ett slags drömskt lyckorike där människor från världens alla delar, från världens alla kulturer, med vitt skilda uppfattningar om rätt och fel, med vitt skilda normer och värderingar ska leva tillsammans i fred och harmoni. Men vi har inte lyckats med det, och Sverige slits isär.

Herr talman! När den här frågan debatteras påstås det inte sällan att det inte finns något alternativ till den utvecklingen, att vi som vill föra Sverige i en annan riktning, som vill föra Sverige bort från splittringspolitikerna, har en politik som inte är genomförbar. Senast var det statsministern som i tv-debatten häromdagen sade att vår politik inte är genomförbar.

Då ställer jag mig naturligtvis frågan: Varför klarar de flesta andra länder i vårt omedelbara närområde av att genomföra just det som hos oss anses vara ogenomförbart? Hur kan det komma sig att våra närmaste grannar, till exempel Danmark och Finland, kan föra en ansvarsfull politik medan vår statsminister säger att det är ogenomförbart, att det är omöjligt?

Hur kan det komma sig att Storbritannien bestämt sig för att försvara landets gränser, som man uttrycker det, att utvisa illegala invandrare och skärpa kraven för anhöriginvandring när det i Sverige anses omöjligt? Här kallas illegala invandrare dessutom för papperslösa och ges tillgång till den generella välfärden.

Hur kan det komma sig att den nederländska inrikesministern nyligen förklarade att man nu ändrar kurs bort från splittringspolitikerna mot en mer ansvarsfull politik med högre krav på den som vill invandra, att den franska inrikesministern meddelat att man även i Frankrike avser att minska invandringen framöver, att Österrike redan har skärpt sina in-

vandringslagar i flera steg och gjorde ytterligare en skärpning tidigare i år, att Italien skärpte sina invandringslagar redan 2009 och att Schweiz gjorde det redan 2006 efter en folkomröstning? I Schweiz ser det ut att vara ännu en sådan folkomröstning på gång.

Hur kan det komma sig att några av Europas främsta politiska ledare en efter en går ut och dödförklarar splittringspolitikerna och varnar för dess konsekvenser när den i Sverige anses vara den enda möjliga politiken? Fredrik Reinfeldt är snart den siste av Europas kejsare som går omkring naken.

Sverige är extremt i förhållande till andra länder i vår närhet. Vi blir alltmer isolerade och alltmer ensamma. Men det är naturligtvis inte omöjligt att förändra politikens inriktning, att styra mot en politik som i stället håller ihop Sverige. Den som säger någonting annat ljuger, eller så är det en person som vill undvika debatt i sak, vilket är djupt ohederligt, inte minst gentemot väljarna.

Herr talman! Det påstås också att invandring är en nödvändighet för att trygga tillgången till arbetskraft. Hur går det ihop med en situation där vi har en arbetslöshet på uppåt 8 procent, där ungdomsarbetslösheten är skyhögt och där vi har en halv miljon människor i ett outnyttjat arbetskraftsutbud? Det är nog inte så många som förstår det.

Faktum är att vi i dag behöver hitta på jobb och dessutom betala löne- och kostnaderna för de jobben för att få nyanlända i arbete, och inte ens det hjälper. Det finns ingenting som tyder på att vi inom en snar framtid eller ens inom en överskådlig framtid kommer att drabbas av någon sorts generell arbetskraftsbrist i Sverige. Det är en myt utan någon som helst förankring i verkligheten.

Vad som däremot kan hända är att det kan uppstå arbetskraftsbrist inom vissa sektorer på grund av en dåligt fungerande matchning på den svenska arbetsmarknaden. Det kan vi lösa på samma sätt som vi gjort förr: genom en tillfällig, reglerad arbetskraftsinvandring.

Herr talman! I den skuggbudget som vi nyligen presenterat visar vi vad det på kort sikt skulle innebära att anpassa svensk invandringspolitik till mer normal europeisk nivå. Jag vill påstå att det är den enskilt viktigaste integrationspolitiska åtgärden. Så länge invandringen ligger kvar på de extrema nivåerna spelar det ingen roll vilka integrationspolitiska metoder som regeringen tar till för att putsa lite i statistiken. Om man kallar det för kvotering, nystartsjobb, instegsjobb, nystartszoner eller till och med den största integrationspolitiska reformen på 25 år spelar ingen roll; invandringen är fortfarande större än vad vi har kapacitet att hantera.

Vi måste också våga ställa krav på dem som kommer till vårt land: krav på anpassning, krav på egen försörjning, krav på skötsamhet, krav på identifikationshandlingar och krav på anknytning till Sverige. Jag vill påstå att vi inte behöver gå särskilt långt tillbaka i tiden för att visa att vårt alternativ fungerar bättre. Den invandring som vi hade i Sverige fram till mitten av 70-talet krävde inga kostsamma särlösningar eller kostsamma integrationsprojekt, helt enkelt därför att det ställdes krav på dem som kom till Sverige; de skulle anpassa sig till det svenska samhället och lösa sin egen försörjning.

Herr talman! Det är möjligt att byta splittringspolitikerna mot en politik som i stället håller ihop Sverige, en politik som innebär att vi kan inte bara upprätthålla utan fortsätta att utveckla välfärden och som gör att vi

kan skapa trygghet åt sjuka och arbetslösa, göra det bättre för dem som är äldre och skapa trygghet på gator och torg. Jag menar att det egentligen bara handlar om politisk vilja och förmåga att se hur verkligheten faktiskt ser ut.

Jag vill i denna kontext påminna om vad före statssekreteraren Lars Danielsson sade i en intervju för ett par år sedan: ”Alla politiska partier i Sverige har varit överens om att vi ska ha en mycket liberal asyl- och migrationslagstiftning. Det här skiljer ju oss från i stort sett alla andra medlemsländer i Europa. Effekten blir då att de andra ser oss som lite tokiga extremister.”

I detta anförande instämde Erik Almqvist (SD).

Anf. 100 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Sverigedemokraterna avskyr att människor kommer till Sverige, framför allt fel människor. Man gör skillnad på folk och folk. Det är ett stort problem för Sverigedemokraterna att människor söker sig till Sverige om de har anhöriga här. Om man har en älskad dotter, son eller förälder eller kanske någon man blivit kär i ska man inte ha rätt att använda det som argument för att få flytta till Sverige, enligt Sverigedemokraterna. Anhöriginvandringen är faktiskt den budgetpost som Sverigedemokraterna minskar kostnaderna för mest i hela sitt budgetförslag; den ska minskas med 90 procent. Det är förfärligt att människor vill söka sig till sina nära och kära. Det ska i varje fall inte ske i Sverige. Det får ske någon annanstans.

Detta föreslås trots att Sverige har en restriktiv politik när det gäller anhöriginvandring. Vi avvisar mängder av människor som behöver komma nära de människor som de älskar. Ett exempel är Ganna Chyzhevskaja, som är 90 år och dement och inte har så mycket syn kvar. Hon har barn och barnbarn i Sverige, men ska utvisas till Ukraina, där hon inte har några anhöriga. Ganna är 90 år, dement och synsvag och kommer knappast att klara sig enkelt. Därför kommer hennes barnbarn sannolikt att följa med om hon utvisas. Det är den enda lösning som finns. Och då vinner Sverigedemokraterna en poäng till, eftersom ytterligare någon försvinner ur landet.

Så här ser politiken ut i dag. Det är inte Sverigedemokraterna som är ansvariga för den, utan regeringen och Miljöpartiet. Men ni vill kasta ut 90 procent av dem som är anhöriga med människor som har kommit och fått uppehållstillstånd i Sverige. Det är en cynisk och vidrig politik, Jimmie Åkesson.

Anf. 101 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Lars Ohly tycker alltid om att ta upp enskilda ömmande fall i kammaren och plocka poäng på det. Just det här fallet var kanske lite dumt gjort.

Utgångspunkten för vår anhöriginvandring är anknytningen till Sverige. Vi har synpunkter på hur anknytningen ser ut i dag, men är den samlade anknytningen till Sverige större än till något annat land ska man ha en möjlighet att anhöriginvandera till Sverige. Detta säger jag utan att i någon mening uttala mig i det aktuella fallet, för det känner jag naturligtvis inte till i detalj.

Med det sagt ska man också ha klart för sig att anhöriginvandringen har varit den enskilt största invandringsgruppen i Sverige under ganska många år. Ibland är det av kärleksskäl, ibland av helt andra skäl. Det finns en problematik kring detta, inte bara i Sverige utan i hela Europa. Hela processen utnyttjas för att människor vill komma åt den svenska välfärden. Det är detta vi vill komma åt. Därför måste anhöriginvandringen minska. Den är oerhört kostsam, och vi visar också i vår budget vad det kostar med nyinvandringen varje år och vad man kan göra i stället.

I grunden handlar detta om vilket samhälle vi vill ha. Det handlar om huruvida vi vill fortsätta att bygga det splittrade Sverige, som nu växer fram och som även Lars Ohly har varit med om att skapa från grunden, eller om vi vill komma bort från splittringspolitik och i stället fokusera på att hålla ihop Sverige och att med de pengar som vi i dag prioriterar massinvandring och anhöriginvandring med i stället satsa på att upprätthålla och utveckla välfärden, göra det bättre för gamla och sjuka, göra det möjligt att skapa trygghet på gator och torg och så vidare. Man kan inte göra både och. Man kan inte få båda det ena och det andra, utan politik handlar om att prioritera. Vi prioriterar välfärd framför massinvandring och mångkultur. Det skiljer oss åt, Lars Ohly.

Anf. 102 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Det blir inte mindre vidrigt när Jimmie Åkesson lägger ut orden.

Det är människor det handlar om. Danmark, som i många stycken har hyllats som ett föregångsland av er och som jag nu hoppas är på väg att ändra politik med den nya regeringen, har genomfört regler som innebär att människor som blir kära i någon från fel land inte får bo i Danmark. Mängder av kärlekspar från Danmark har flyttat över Sundet och bor i Skåne, till exempel i Malmö. De försöker kanske behålla anknytningen och jobba i Köpenhamn. De får inte bo och leva i sitt hemland, eftersom de har blivit kära i fel person. Så ser anhöriginvandring ut.

Vem tror på att ni skulle vilja att Ganna Chyzhevskaja skulle få stanna, när hela er budget går ut på att minska anhöriginvandringen med 90 procent? Det kommer att bli många dementa och sjuka gamla som utvisas. Det kommer att bli många barn som tas ifrån sina anhöriga, sina föräldrar och sina nära och kära med er politik. Så ser er politik ut, och den är vidrig.

Anf. 103 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Som jag sade är grundproblematiken att det finns ett utnyttjande av välfärden i Sverige. Jag är inte alldeles säker på att det enskilda fall som du nämner handlar om det, utan där är uppenbarligen anknytningen till Sverige väldigt stor. Sannolikt är det så att den här personen kan stanna i Sverige med vår politik. Jag tycker inte alls att det verkar orimligt på något sätt.

Det här handlar inte om enskilda fall. Det är klart att det handlar om människor, men det handlar om människor i båda ändar.

Du tog upp exemplet Danmark. Där har man infört en regel för att försvåra tvångsäktenskap, alltså att människor åker ned till Mellanöstern och hämtar hem en fru som är väldigt ung och inte har bestämt själv att hon ska gifta sig med en man som har invandrat till Danmark. Det är för att förhindra detta som man har infört dessa regler. Det finns människor också i andra ändan – inte bara i den ända som Lars Ohly talar om.

Så är det även med välfärden. Välfärden handlar också ytterst om människor, och vi prioriterar som sagt välfärden.

Anf. 104 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Integrationen i Sverige har inte fungerat tillräckligt väl. Därför kraftsamlar också regeringen på det området.

När man lyssnar på Jimmie Åkesson hör man en representant för de enklaste av lösningar. Han talar om splittringspolitik och målar upp ett Sverige där det är vi och de utifrån en människosyn som är helt främmande för mig.

Jimmie Åkesson! Det kunde ha handlat om att du eller jag hade befunnit oss i den situationen att vi hade lämnat krig och förföljelse. Det kunde ha handlat om dig och mig och om våra barn. Det är precis detta det handlar om.

Det finns en solidaritetsaspekt på politiken som spelar en väldigt stor roll för mig när jag diskuterar de här frågorna.

Det andra argumentet handlar om Sveriges egenintresse långsiktigt, om nu det första argumentet inte biter. Ska vi långsiktigt klara av den välfärd som du nu ställer mot det du kallar massinvandring behövs det fler människor som kommer till Sverige. I den svenska vården och välfärden ser vi – Annie Lööf nämnde det tidigare – att 24 procent av läkarna har utländsk bakgrund liksom 22 procent av tandläkarna, 28 procent av apotekarna och 21 procent av vårdbiträdena. Om din politik hade fått styra hade de inte funnits i Sverige i dag. Då hade de inte varit med och utfört det välfärdsarbete som gör att vi som människor kan känna att vi lever i ett civiliserat land där vi klarar av att försörja oss och ge vård och omsorg till dem som behöver det.

Vi behöver göra mer. Vi behöver förbättra integrationen, men när du talar om splittringspolitik är du själv den främste utföraren av den politiken, som ställer den ena människan mot den andra i stället för att se att vi alla är människor och har ett värde var och en.

(Applåder)

Anf. 105 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag har inget ansvar för en havererad invandrings- och integrationspolitik. Det har däremot Göran Hägglund och hans allianskamrater liksom alla andra från vänster till höger i den här församlingen – utom vi, för vi har hela tiden varit den enda motvikten till detta kompletta misslyckande.

Nu är det mycket populärt att tala om att integrationen har misslyckats. Det gör nästan alla politiker i dag, men man skyller det inte på invandringen, utan man skyller det närmast på svenskarna, systemen och det svenska samhället. Är det verkligen rimligt att göra det?

Är det svenska folket som har ansvar för att invandrare inte får jobb i det här landet och alltså har en extremt låg sysselsättningsgrad i förhållande till svenskar? Är detta svenskarnas fel?

Är det svenskarnas fel att vi ser gettoliknande stadsbildningar runt våra storstäder i dag eller att brevbärarna i Malmö nu tvingas bära överfallslarm när de ska dela ut post? Är det svenskarnas fel att det ser ut på det viset?

Jag hävdar att det inte är så. Jag hävdar att det handlar om att invandringen har varit för stor och att vi inte har haft kapacitet att ta hand om alla dem som har kommit. Då har man två alternativ – man har kanske fler, men det är framför allt två alternativ som finns att välja mellan: Antingen fortsätter man med sin politik i alla fall och försöker sedan lappa och laga som regeringen nu vill göra. Eller så väljer man att begränsa invandringen lite mer, så att vi får en möjlighet att reda upp den situation som har skapats. Jag väljer att göra så, medan ni väljer att lappa och laga med verkningslösa och kostsamma integrationsprojekt och sår lösningar där man måste skapa jobb åt invandrare och betala lönen för att de ska komma i arbete, men ändå gör de inte det.

Man kan prata vilka fantastiska integrationspolitiska reformer man genomför. Men det händer ju ingenting! Det fungerar ju ändå inte. Varför inte pröva en annan väg i stället, nu när ni har lappat och lagat under så lång tid?

(Applåder)

I detta anförande instämde Erik Almqvist (SD).

Anf. 106 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Den svenska integrationen fungerar inte tillräckligt väl. Ändå kunde jag läsa upp siffror som visar att ungefär var fjärde person som jobbar inom välfärden har utländsk bakgrund. Det är personer som gör ett fantastiskt arbete varje dag. Vi behöver naturligtvis ändå förbättra för att motverka kriminalitet, gängbildning och andra problem som vi har att brottas med, men det leder mig inte fram till Jimmie Åkessons slutsats att vi i Sverige ska stänga våra gränser.

Jag tror att alla vi människor har ett lika värde och att vi bygger det goda Sverige genom att vara inkluderande och genom att vara humana och hjälpa varandra.

Vi behöver bryta med en politik som alltför länge har varit omhändertagande i stället för att bygga på de resurser som de människor har som kommer hit. Vi behöver ge dem en större möjlighet att komma in i Sverige och få ett arbete. De goda exemplen på att det fungerar, till exempel i Småland – i Vaggeryd, Värnamo, Gislaved och så vidare – ska vi lära oss av.

Lösningen kan aldrig vara att dra en linje mellan olika grupper och peka på de andra och säga: Det är ert fel. Det är ni som förstör och ställer till det. I stället ska vi se till att bygga ett Sverige för alla.

Anf. 107 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag pekar inte på särskilt många andra än på Göran Hägglund och hans allianskamrater och på övriga politiker i den här

församlingen. Det är ni som har misslyckats. Det är inte invandrarnas fel att det ser ut som det gör, utan det är ytterst ert fel.

Det är alldeles riktigt att det finns många invandrare i det här landet som tillför det svenska samhället väldigt mycket, som arbetar, som startar företag och så vidare. Det ska man inte förringa på något sätt, och det gör jag inte heller. Däremot talar jag om att det är alldeles för få som arbetar och startar företag. Varför är det så? Jo, därför att ni har skapat en situation där de i stället hamnar i ett livslångt utanförskap kring våra storstäder.

Man kan inte tillämpa en integrationspolitik i den situation som råder i dag med en sådan massiv invandring som vi har och där vi tar ett sådant gigantiskt ansvar för detta problem som gäller hela Europa.

Därför menar jag att invandringen måste begränsas, så att vi får en chans att få en rimlig och fungerande integrationsprocess också i det svenska samhället.

Anf. 108 LARS OHLY (V):

Herr talman! Statsministern stod här för några timmar sedan och var både stolt och nöjd, om jag förstod det rätt. Mycket hade gått åt rätt håll. De ekonomiska kurvorna pekade åt rätt håll. Fler var i arbete. Färre för-tidspensionerades. Det var bara svarta siffror överallt. Inget var minus. Allting var bra.

Den beskrivningen kan bero inte bara på att statsministern har ett behov av att beskriva Sverige så utan också på att statsministern lever i en annan verklighet än många av dem som just nu lider under försämringar i sjukförsäkringen och i a-kassan och av en välfärd som urholkas. Den verkligheten finns där oavsett om statsministern vill erkänna det eller inte.

Antalet fattiga barn ökar i Sverige. Anledningen till det är – barn har ju sällan någon egen förmögenhet – att deras föräldrar har blivit allt fattigare. Det handlar om föräldrar som kanske är långtidssjuka. De kanske hör till de 50 000 som har utförsäkrats med er politik. Det handlar om föräldrar som kanske har förlorat jobbet. Arbetslösheten är ju högre nu än när ni tillträdde, och bara en tredjedel av de arbetslösa får numera ersättning från a-kassan.

Det är klart att detta drabbar människor. Då kan man, som statsministern, låtsas att detta inte finns och att allt i Sverige går åt rätt håll.

Samtidigt med detta genomför regeringen stora satsningar med skattepengar på att berika riskkapitalbolag. I mitt replikskifte med statsministern visade jag att de riskkapitalbolag som bedriver vård, omsorg och utbildning gick med 12 miljarder i vinst 2009.

Enligt Statistiska centralbyrån går 8 miljarder direkt att hänvisa till skattepengar. Det är skattepengar som direkt har gått ut i vinster. Det är 8 miljarder kronor. Det motsvarar 20 000 välfärdsarbetare. Det är ganska mycket välfärd som produceras för 8 miljarder med 20 000 par händer i vården, omsorgen och utbildningen.

Statsministern säger i replikskiftet: Det är personalkooperativ, små enheter och anställda som har tröttnat på sin tidigare arbetsgivare. Det kan finnas några sådana enstaka exempel. Men det är inte bilden för hela välfärdssektorn. Det är de stora privata riskkapitalbolagen som har tagit över marknader.

Om ett personalkooperativ har bildats en gång är det väldigt svårt att återföra det till gemensam sektor. Däremot är det väldigt ofta så att de sedan köps upp av riskkapitalbolagen som ökar sina marknadsandelar och sina vinstmarginaler ytterligare.

Ett sådant område är äldreomsorgen. Där är inte bara problemet de privata vinstintressena som leder till att personalnedsskärningar sker trots att behoven finns och vanvård, som på det äldreboende i Vällingby i Stockholm som avslöjades i går.

Då rycker borgerliga politiker ut och säger: Det var inte meningen. Nu måste vi granska avtalet. Det här måste vi rätta till. Problemet är själva grundförutsättningen. Syftet får inte vara att berika riskkapitalister. Det får aldrig vara utgångspunkten för den välfärd som vi behöver gemensamt.

Äldreomsorgen är viktig inte minst för att vi kan vara trygga. Alla har vi någon som vi känner och som vi tycker om som är gammal. Alla kommer vi förhoppningsvis någon gång själva att hamna där. Vi planerar för att vi ska leva länge. Men någon gång kommer vi att behöva hjälp. Det gör de allra flesta.

Någon gång är vi beroende av att det finns en hemtjänst eller ett äldreboende som hjälper oss med det vi inte klarar själva. Den kvaliteten finns inte längre. Den är inte självklar. Många är i dag rädda för att bli gamla. Det är både för att de är rädda för en låg pension och för att de är rädda för att när de behöver hjälp så kommer de som har råd att kunna köpa sig det och många andra att stå utan.

Det är effekterna av nedskningspolitiken och privatiseringspolitiken. Det drabbar kvinnor på ett alldeles särskilt sätt. Vi vet att generell välfärd alltid gynnar jämställdhet. Det är alltid bra för jämställdheten i samhället om välfärden omfattar alla.

Vi vet att kvinnor i Sverige precis som i andra länder oftast tar hand om barn och gamla när inte samhället finns där och gör det som vi gemensamt har försökt få samhället att besluta om. Därmed minskar makten i kvinnors liv över sin egen verklighet och sina möjligheter att fatta egna beslut.

Det är också en kvinnlig arbetsmarknad i stor utsträckning. Den domineras av kvinnor, lågavlönade som sliter hårt, gör vad de kan och verkligen försöker leverera en välfärd. De drabbas av nedsknings- och vågar inte stå upp mot en chef som hotar den. De skriver därför anonyma brev, som till exempel från Caremas äldreboende i Vällingby. De är rädda att förlora jobbet.

Det är också kvinnor som drabbas när inte välfärden finns där. Då är det kvinnor som står för den anhängvård som ersätter den generella välfärden. Det är döttrarna och makarna till de gamla som ofta får stå där och ta hand om de gamla som inte får det stöd som samhället borde ge.

Samtidigt har vi en arbetsmarknad också inom offentlig vård och välfärd där mängder av människor har visstidsanställningar. Den senaste siffran är 334 000 visstidsanställda på arbetsmarknaden. Av dem har 255 000 tim- eller behovsanställningar.

Det är en sorts daglönare. De har ingen aning om vilken månadslön de kommer att få och hur mycket pengar de kommer att ha nästa månad. På 30-talet stod många människor i köer för att slåss om jobb. Nu ser vi inga sådana köer längre.

Nu sitter människor hemma vid telefonen beredda att kallas in med kort varsel. De vågar inte gå långt från en tänkt arbetsplats. Risken finns att de då inte kommer att ringas in några fler gånger, och då får de inte heller möjligheten att tjäna några pengar den dagen.

Otrygga jobb drabbar framför allt dem som redan står längst från arbetsmarknaden. Därigenom blir klasskillnaderna än tydligare. Det är inte alla som drabbas av otrygghet på arbetsmarknaden, och det är inte alla som behöver oroa sig. Men det är alldeles för många.

Då kommer svaret från borgerligheten: Vi sänker ungdomslönerna. Vilken utmärkt idé! Vi låter de redan otrygga unga som sitter och väntar på att ringas in få ännu sämre betalt. Det är lysande! Vem tjänar på det? Egentligen ingen annan än de arbetsgivare som kan göra större vinster.

Man säger: Vi luckrar upp lagen om anställningsskydd. Så kan vi nog hjälpa dem som har otrygga anställningar. Vi bekämpar otryggheten genom att öka den. Det låter väl inte heller riktigt logiskt, eller hur?

Om man ska bekämpa otryggheten kanske man ska utgå från att människors trygghet ska tillfredsställas på ett bättre sätt, att arbetsgivarernas makt ska minska och att de anställda ska få större möjligheter till fasta jobb med lön att leva på.

Varför accepterar många detta? Jo, därför att arbetslösheten är fortsatt hög. De flesta vet att den som blir arbetslös inte har det fett, och de vill inte förlora jobbat. Så tystnar arbetsplatserna. Människor vågar inte vara kritiska och sätta sig upp mot chefer. Det blir allt svårare att hävda sin rätt.

Det är en annan verklighet än den statsministern beskrev. Det är den verklighet jag möter bland människor som kontaktar mig. Det är människor som utförsäkras från sjukförsäkringen, är arbetslösa, är oroliga för sina anhöriga som inte får den vård de behöver och som själva känner: Det är inget bra Sverige.

Det är inte ett bra land när den enda tryggheten som ökar är otryggheten och när den enda makt som ökar i människors liv är vanmakt. Det låter som en floskel. Men bakom den finns en verklighet som regeringen vägrar se. Det är därför vi behöver en rödgrön politik i Sverige.

Anf. 109 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Jag hade inte tänkt gå i polemik med Lars Ohly. Vi hade ett replikskifte tidigare. Jag tror att de synpunkter vi har från lite olika utgångspunkter är väl kända.

Jag tänkte uppmärksamma det faktum att det är Lars Ohlys sista partiledardebatt och att Lars Ohly åtminstone nu ser ut att vara på väg ut ur svensk politik i den roll han nu har haft.

Lars Ohly påpekade under en tidigare fas av debatten att jag var lite röd. Nu ska jag i stället bevisa att Lars Ohly är blå. Det är nämligen så att även om vi står långt ifrån varandra rent politiskt har vi hamnat ganska nära varandra när det gäller vår syn på fotboll.

De av oss som gjorde rätt val i går kväll, nämligen att ladda upp för den här debatten genom att se Sverige–Holland, kunde se den fina kombinationen Andreas Isaksson, Kim Källström och Johan Elmander. Det är de tre grabbar som tillsammans utgjorde kärnan i en storhetstid för det lag som vi hejar på.

Vi håller på våra partier precis som vi håller på våra fotbollslag. Vi har uppgång och nedgång, och vi har väl upplevt uppgång och nedgång i både fotbollens och politikens värld. Även om vi hamnar längst ifrån varandra i politiken tycker jag att en dag som denna är det bättre att tala om det där vi står bredvid varandra.

Var det en sak jag lärde mig på Råsunda i går var det: Ska man se fotboll nu i oktober, och det är trots allt ett par matcher kvar, så behövs detta. Det behövs en rejäl fin mössa och lite blåänder, lite olika blå toner, Lars Ohly, i form av en halsduk.

Det får du ha för att tänka på vad du nu vill tänka på. Du vill kanske slippa tänka på oss. Kanske vi syns på Stadion någon gång. Jag vet att du har varit en mer frekvent åskådare än vad jag har varit, så du behöver inte påpeka det. De här kan vara bra att ha en stund när blir lite kallt. Ha det bra!

Anf. 110 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Tack för de vänliga orden, men jag hade hellre sett ett skarpt replikskifte där du hade försvarat din orättvisa politik, Fredrik Reinfeldt! Det tycker jag hade varit ett bättre sätt att hedra mina år som partiledare. Jag kan garantera en sak: Jag kommer inte att vara på väg ut ur svensk politik. Jag kommer att finnas kvar, och jag kommer att vara en enveten försvarare av rättvisa och solidaritet också i framtiden. Det kan jag garantera.

Anf. 111 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Även jag vill uppmärksamma Lars Ohly i hans sista partiledardebatt och tacka för alla de insatser han har gjort. Vi har en gemensam historia före denna talarstol; vi satt i Stockholms stadsfullmäktige ihop på 90-talet, och jag minns att vi hade ganska frejdiga debatter också då.

Vi står långt ifrån varandra politiskt och ideologiskt. Men jag uppskattar Lars Ohly mycket därför att han är en tydlig ideologisk debattör. Det gör att debatterna, argumentationen och det politiska samtalet blir tydliga och begripliga för medborgarna och för dem som lyssnar. Lars Ohly är en tydlig agitator och argumentatör för de idéer som han står för. Allt man gör i det här jobbet är inte alltid roligt, men att möta Lars Ohly i debatter och utväxla argument och synpunkter är alltid roligt.

Fredrik Reinfeldt och du har ett gemensamt fotbollsintresse. Jag vet inte vad marknadsvärdet på Djurgårdsprylar är just nu, men de har säkert ett stort affektionsvärde.

Jag har valt en bok som är nyligen utgiven i ett ämne som vi ofta diskuterar, Lars Ohly och jag. Det är jämställdhet. Denna bok handlar om jämställdhetskampen för 90 år sedan – kampen för kvinnlig rösträtt i Sverige. Den är skriven av den liberala författaren och journalisten Barbro Hedvall. Boken har alltså nyss kommit ut, och jag tycker att den skulle kunna vara en lämplig present. Den kan du läsa när du nu får lite mer tid att göra roligare saker än bara att vara i det här huset. Tack ska du ha för dina insatser!

Prot. 2011/12:15

12 oktober

Partiledardebatt

Anf. 112 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Detta är en fantastiskt fin bok som jag gärna kommer att läsa, och jag uppskattar Barbro Hedvall mycket. Men jag måste säga att du kunde ha hedrat mig bättre, Jan Björklund, genom att dra tillbaka det där idiotiska förslaget om att sänka ungdomslöner och försämra tryggheten på arbetsmarknaden. Det hade varit mycket bättre!

Anf. 113 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Jag var nästan beredd att lämna tillbaka min present och inleda ett replikskifte med dig i stället, Lars Ohly. Detta är min första partiledardebatt och det kommer att bli din sista som partiledare. Jag måste säga att jag tycker att det är lite vemodigt att du slutar som partiledare. Jag är övertygad om att debatterna mellan Centerpartiet och Vänsterpartiet hade haft en riktigt ideologisk nerv i många frågor.

I Alliansen har vi i dag en bra tradition av att plantera träd. Alliansens partiledare har träd planterade, och de växer på bra. Du och jag delar klimatengagemanget, Lars Ohly. Inte minst visade det sig i ett tidigare replikskifte. Jag är övertygad om att vi också delar engagemanget för att människor i Afrika ska få bättre levnadsvillkor. Eftersom jag vet att du inte är någon materialist, utan en idealist, har jag valt att plantera 33 träd i Afrika i ditt namn.

Jag hoppas att du nu får mer tid över till att få vara nygift efter årsskiftet. Ett stort tack för bra samarbete!

Anf. 114 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Det är lite synd att vi inte kommer att mötas som partiledare. Men jag tror att jag ändå kommer att utmana dig i en del debatter i fortsättningen, Annie Lööf. Centerpartiets väg från ett folkrörelseparti med ett klart perspektiv av rättvisa och solidaritet till ett mer nyliberalt parti är en väg som jag hoppas att ni kommer att ompröva. Jag kommer att göra allt för att påvisa hur felaktig den vägen är.

Nerven i politik är just att man lyfter fram olikheterna med respekt men samtidigt tydligt och klart visar att här finns det olika alternativ. Om det är någonting jag är säker på är det att ideologin inte kommer att försvinna ur Vänsterpartiet med mig. Oavsett vem som står här i nästa partiledardebatt i riksdagen kommer det att vara en mycket ideologisk och tydlig företrädare för Vänsterpartiets politik; det kan jag garantera.

Anf. 115 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Också jag vill rikta ett hjärtligt tack till Lars Ohly. Det är inte varje gång vi har precis samma uppfattning, utan då och då skiljer sig våra uppfattningar åt. Men jag har alltid uppskattat debatterna, för de förs med ett oerhört engagemang från Lars sida, med ett varmt hjärta och – inte att förglömma – med glimten i ögat, vilket gör att man också kan mötas efter debatten. Jag tror att det är otroligt viktigt i det demokratiska samtalet att vi, trots att vi tycker olika, kan se varandra som de människor vi är och skilja på sak och person.

Vi har haft ganska många debatter genom åren. Det har till exempel handlat om familjepolitik, där vi tycker väldigt olika. Det har handlat om flyktingpolitik, där vi många gånger har kunnat formera gemensamma positioner. Vi har inte varit ense när det handlar om möjligheten för fler

aktörer i vården, vilket vi kunde höra exempel på i anförandet här tidigare.

Men jag har alltid uppskattat Lars Ohly. Vi har en del gemensamt när det gäller idrottsintresse. Det kan diskuteras i hans fall, men det finns i alla fall ett idrottsintresse. Vi har också musik och annat som förenar oss.

Eftersom jag gärna ser att Lars Ohly får mer stryk i framtiden vill jag lämna två biljetter så att han kan ta med sig en lämplig person för att se när HV krossar Djurgården nästa gång. Tack, Lars!

Anf. 116 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Jag har ganska ofta fått frågan vilken partiledare jag helst umgås med i Alliansen. Jag ber de övriga om ursäkt, men jag har svarat Göran Hägglund. Det är helt obegripligt för många. Jag har fått många frågor om detta, och man undrar hur jag kan tycka det.

Men det är så att Göran Hägglund har en egenskap som gör att det är lätt att umgås utanför politiken; han har en genuin humor och människokärlek. Det gör att man kan bortse från en del ganska hårda ord ibland. De ska finnas där. De har sin plats i politiken. Jag vägrar att smeta ut det hela och tycka att vi ska vara så himla gulliga med varandra. Vi tycker olika, och det ska framgå. Men det ska göras med den respekt som följer av att vi ser att det finns en människa där bakom. I Göran Hägglunds fall är det inte svårt. Göran Hägglund är en ganska kul kille, helt enkelt.

Jag uppskattar tacket, även om jag också i ditt fall hellre hade sett att du hade omprövat din vansinnigt 50-talsaktiga familjepolitik.

Anf. 117 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Det har varit en lång debatt, och fortfarande återstår några minuter. Jag tänkte välja ett perspektiv som möjligen är lite annorlunda. Jag ska tala om behovet av ansvar och ansvarstagande i ekonomin. Det är en grundläggande förutsättning och en nödvändighet för ett land som vill behålla kraften också framöver.

Jag vill också påpeka att världen nu plågas av en ekonomisk turbulens. Det handlar i grunden också om etiska frågor eller snarare kanske om brist på etiskt handlande historiskt som man nu får betala igen för. Känslan av ansvar för framtida generationer har ibland ersatts av en lättsinnig otålighet och en önskan att maximera nyttan för dagen. Men att ta ansvar är mer än att säkerställa överskott i statens budget. Samhällsbygget är större än så. Sveriges utveckling avgörs nämligen av hur väl vi lyckas förmedla normer och värderingar.

Dagens Nyheter hade för några veckor sedan en intressant artikel av den amerikanske journalisten och författaren David Brooks. Grunden för artikeln var en sociologisk forskning baserade på djupintervjuer med unga amerikaner. Studien handlade om unga vuxnas moraliska principer. Resultatet var rätt nedslående. Brooks beskriver hur det bland unga inte längre inte finns någon gemensam etik. I stället styrs deras moraliska tänkande av situationer eller omedelbara känslor. Brooks skrev bland annat så här: På frågan om orätt eller ondska höll de med om att våldtäkt och mord var fel, men frånsett dessa extremfall fanns moraliskt tänkande helt enkelt inte med i bilden, inte ens sådant som att köra bil berusad, fuska i skolan eller bedra partner.

Prot. 2011/12:15
12 oktober

Partiledardebatt

Det finns inte mycket som talar för att utvecklingen skulle vara anorlunda i vårt land.

Etik handlar om hur vi beter oss mot varandra. Moraliska val är inte bara en fråga om tycke och smak. Det är inte personliga känslor i varje given situation som bestämmer vad som är moraliskt rätt och riktigt. Brooks tecknar bilden av unga vuxna som saknar ordförråd och inte förmår att reflektera över en gemensam moralisk stomme eller moraliska förpliktelser. Det handlar om personer som präglas av en extrem moralisk individualism. Det var uppenbart att de inte fått resurser för att inse vikten av att stoppa destruktiva beteenden i tid.

Jag tror att livet, precis som trafiken, behöver regler för att samspelet ska fungera. Ett samhälle där allt fler lever i föreställningen att mina handlingar inte spelar någon som helst roll och inte får några konsekvenser riskerar att ta en ände med förskräckelse. Det handlar kanske om fler återkommande ekonomiska kriser, bristande laglydighet eller skattemoral, om ett ointresse för hur mitt agerande påverkar miljön och om allt svagare relationer och allt mindre av ansvarskännande och därmed allt svagare sammanhållning och allt svagare solidaritet.

Lyckas vi förvalta en värdegrund som håller för att bygga ett öppet, fritt och välmående land förvaltar vi det ekonomiska, kulturella, sociala och andliga kapital som är nödvändigt för ett samhälle som håller ihop. Jag tror att alla inser att det inte fungerar att lämpa över ekonomiska skulder till kommande generationer. Det är oansvarigt, men att urholka värdegrunden är direkt farligt.

Herr talman! Det är inte enkelt att växa upp i dagens komplexa värld. Den psykiska ohälsan sprider sig. Antalet barn och unga som får antidepressiva läkemedel ökar. Antalet självmordsförsök bland unga ökar tyvärr. Skolresultaten försämras. Var tionde niondeklassare säger att de begått ett våldsbrott. Fler unga än tidigare ansluter sig till organiserade gäng.

Villkoren för våra barn och unga är en av de riktigt stora framtidsutmaningarna. Sverige behöver en relations- och uppväxtpolitik som inte enbart handlar om ekonomiska förutsättningar. De är nog så viktiga, men det handlar också om annat, nämligen om en politik som bygger på insikten att samhällsgemenskapen krackelerar och havererar utan en hållbar värdegrund. Etiken har en central betydelse för ett gott liv och ett tryggt, öppet och fritt samhälle.

Om vi inte förmedlar de värden och den omsorg om våra medmänniskor som i vår del av världen förvaltas av den kristna traditionen tror jag att vi raserar grunden för samhällsgemenskapen. Vi måste se föräldrarnas och familjernas roll när det gäller att förmedla värden, men vi har också skolans roll att diskutera.

När det gäller familjernas roll har i alla fall jag här tidigare i debatten diskuterat att politiker gärna vill detaljreglera. Det ska beskattas, subventioneras och kvoterats till någonting som är något slags politiskt ideal som en majoritet kan enas sig om, men som jag ser det byggs inte förutsättningar för trygga, stabila och självständiga familjer så. Det som man i stället uppnår är stressade föräldrar som känner sig infösta i en mall som inte fungerar, och i värsta fall leder det till otrygga relationer och otrygga barn.

Jag tror också att vi behöver inse behovet av ett väl fungerande och starkt civilt samhälle där trygghet och gemenskap främjas. Solidariteten i de offentliga välfärdssystemen är ett komplement till ett samhälle som i allt högre grad borde präglas av medmänsklighet, ansvarstagande och idealitet. Vad hjälper det om vi har höga skatter och stränga eller tydliga lagar om vi inte betar oss på ett vettigt sätt gentemot varandra? Jag tror att det handlar väldigt mycket om etik och moral och om frågan hur vi bygger ett varmare, lite närmare Sverige där det finns utrymme för alla.

Det civila samhället spelar en roll här. Vi har en brokig samling av kyrkor, samfund, idrottsklubbar, scoutföreningar, bridgeförbund och så vidare som bidrar till att skapa en mening i människors liv genom aktivitet och gemenskap människor emellan och stöd åt familjer och utsatta. Därför vill jag fortsätta att jobba för det civila samhället. Den här gången har vi i regeringens budget ett förslag om att införa en avdragsrätt för gåvor till vissa ändamål. Jag tror att det är ett steg i rätt riktning.

Men som politiker måste vi också inse våra egna gränser. Allt kan inte lösas med mer politik. Ibland kan till och med politiken vara en del av problemet, och mindre politik kan vara lösningen. Behovet av kontroll och förbud hänger dessutom intimt ihop med graden av inre självkontroll. Är det så att vi har en etik som krackelerar, ett gemensamt förhållningssätt gentemot varandra som inte fungerar, tror jag att vi får ett allt större behov av lagstiftning. Är det å andra sidan så att vi har en starkt sammanhållande etik som gör att vi betar oss på ett förutsägbart och sjyst sätt gentemot varandra tror jag att det behövs färre lagar.

Vi diskuterar skolan väldigt mycket, och det gör vi med all rätt eftersom vi vet att det är en dålig start i livet när man går igenom den utan fullständiga betyg och inte kan komma vidare. De som hamnar där har det tuffast. Därför gör regeringen väldigt mycket på det här området. Men jag tror att vi behöver fundera vidare på hur skolan kan bidra till ett större mått av trygghet och hitta tillbaka till det bildningsideal som har försumrats i svensk politik och utbildningsväsen.

Ungdomsarbetslösheten är ett jätteproblem som jag skulle vilja prata mycket om. Den tilltagande ungdomsbrottsligheten borde också vara värd en hel del oro här i kammaren. Jag vill att Kristdemokraterna ska fortsätta arbetet med att fylla Alliansen med det mjuka, varma, sociala ansvarstagandet.

I den här budgeten har vi prioriterat frågor som rör pensionärernas ekonomiska villkor. Vi har prioriterat sådant som rör familjer som har små ekonomiska marginaler och en förbättring av den sjukförsäkring som i grunden är en av de viktigaste reformer som genomförts men där vi har kunnat se att människor har hamnat mellan stolarna. Den reparerar och fixar vi nu. Vi kommer självfallet att följa detta med största uppmärksamhet framöver för att det ska bli så bra som vi har tänkt oss.
(Applåder)

Partiledardebatten var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.09 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 13.15.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 13.15.

2 § Val av ledamöter och suppleanter till Nordiska rådets svenska delegation

Företogs val av 20 ledamöter och 20 suppleanter till Nordiska rådets svenska delegation.

Valberedningen hade enhälligt beslutat om gemensamma listor för valen av ledamöter och suppleanter till Nordiska rådets svenska delegation.

Sedan en promemoria innehållande de gemensamma listorna delats ut och godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på respektive lista, valda för riksmötet 2011/12:

Ledamöter

Cristina Husmark Pehrsson (M)
Karin Åström (S)
Hans Wallmark (M)
Billy Gustafsson (S)
Jessica Polfjärd (M)
Ann-Kristine Johansson (S)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)
Anders Karlsson (S)
Anita Brodén (FP)
Peter Johnsson (S)
Åsa Torstensson (C)
Maria Stenberg (S)
Isabella Jernbeck (M)
Christer Adelsbo (S)
Anders Andersson (KD)
Erik Almqvist (SD)
Jan Lindholm (MP)
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Marianne Berg (V)
Göran Montan (M)

suppleanter

Anna Kinberg Batra (M)
Jan-Olof Larsson (S)
Cecilia Widegren (M)
Kerstin Haglö (S)
Katarina Brännström (M)
Peter Jeppsson (S)
Johan Forssell (M)
Phia Andersson (S)
Christer Winbäck (FP)
Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S)
Johan Linander (C)
Helén Pettersson i Umeå (S)
Staffan Anger (M)
Håkan Juholt (S)
Penilla Gunther (KD)
Mattias Karlsson (SD)
Agneta Börjesson (MP)
Lars Hjalmered (M)
Lars Ohly (V)
Ulf Berg (M)

Föredrogs och hänvisades

Motioner

2011/12:A1 och A2 till arbetsmarknadsutskottet

2011/12:Kr1 och Kr2 till kulturutskottet

4 § Tillämpningen av EU:s straffrättsliga lagstiftning på frågor som rör frihetsberövande

Föredrogs

justitieutskottets utlåtande 2011/12:JuU2

Tillämpningen av EU:s straffrättsliga lagstiftning på frågor som rör frihetsberövande (KOM(2011)327).

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.

(Beslut fattades under 12 §.)

5 § Bättre förutsättningar för skatteväxlingar mellan kommuner och landsting

*Bättre förutsättningar
för skatteväxlingar
mellan kommuner
och landsting*

Föredrogs

finansutskottets betänkande 2011/12:FiU7

Bättre förutsättningar för skatteväxlingar mellan kommuner och landsting (prop. 2010/11:156).

Anf. 118 JÖRGEN HELLMAN (S):

Herr talman! I dag förstärker riksdagen det kommunala självstyret.

Jag fick förtroendet att sitta i kommittén som utredde den kommunala utjämningen. Dagens kommunala inkomstutjämningssystem garanterar alla kommuner 115 procent av medelskattkraften och landstingen garanterar vi 110 procent av medelskattkraften. Med olika garantinivåer i inkomstutjämningen när det gäller kommuner respektive landsting blir det omfördelningseffekter när kommuner och landsting växlar verksamhet eller om man växlar huvudmannaskap med varandra.

Kommittén informerades av utredningen om att hälften av alla landsting såg över sina huvudmannaskapsförändringar. Man satt med kommunerna och funderade på om denna verksamhet kunde vara bättre i landstingsverksamheten eller om den var bättre inom den kommunala verksamheten. Tio landsting höll på att jobba med att växla verksamhet. Då är det inte rimligt att ett utjämningssystem i praktiken bestämmer vem som är huvudman i ett län.

Som exempel kan vi ta kollektivtrafiken där det faktiskt bestäms utifrån utjämningssystemet vem som är huvudman. Det är inte rimligt att ha ett utjämningssystem som gör det, utan det måste vara respektive kommunfullmäktige respektive landstingsfullmäktige och regionfullmäktige som beslutar var de här verksamheterna ska vara. Det kan inte vara så att utkomsten av ett statligt inkomstutjämningssystem bestämmer detta.

Kommittén gjorde i december 2010 en särskild framställan till regeringen med förslag till ändring i lagen om kommunalekonomisk utjämning i syfte att eliminera de oönskade effekter på skatteväxling som uppstår när de här två organisationerna har olika garantinivåer.

Med dagens beslut, med samma nivå på medelskattkraft både för landsting och för kommuner, kommer kommunerna och landstingen att själva kunna bestämma vem som är huvudman. Alltså förstärker vi i dag det kommunala självstyret.

Med det yrkar jag, herr talman, bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 12 §.)

6 § Rättelse i lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag

Föredrogs

finansutskottets betänkande 2011/12:FiU18

Rättelse i lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag.

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.

(Beslut fattades under 12 §.)

7 § Kompletterande förfaranderegler för vissa biobränslen

Föredrogs

skatteutskottets betänkande 2011/12:SkU2

Kompletterande förfaranderegler för vissa biobränslen (prop. 2010/11:154).

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.

(Beslut fattades under 12 §.)

8 § Nytt unionsregister för utsläppsrätter

Föredrogs

miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2011/12:MJU4

Nytt unionsregister för utsläppsrätter (prop. 2010/11:151).

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.

(Beslut fattades under 12 §.)

Föredrogs
socialförsäkringsutskottets betänkande 2011/12:SfU3
Vissa socialförsäkringsfrågor m.m. (prop. 2010/11:142).

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 12 §.)

10 § Rätt till förlängt barnbidrag för elever i gymnasiesärskolan

Föredrogs
socialförsäkringsutskottets betänkande 2011/12:SfU5
Rätt till förlängt barnbidrag för elever i gymnasiesärskolan (prop. 2010/11:168).

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 12 §.)

11 § Förbättringar inom familjepolitiken

*Förbättringar inom
familjepolitiken*

Föredrogs
socialförsäkringsutskottets betänkande 2011/12:SfU4
Förbättringar inom familjepolitiken (prop. 2010/11:146).

Anf. 119 ANNELIE KARLSSON (S):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 3.

I Sverige finns över 1 260 000 familjer med hemmaboende barn. Familjer ser olika ut. Det kan vara familjer där barn växer upp med två biologiska föräldrar, familjer där barn växer upp med en ensamstående förälder, familjer med en biologisk förälder och en bonusförälder, eller familjer med två mammor, två pappor, eller barn som växer upp med två familjer på olika adresser.

Familjer bor i Stockholm på Söder, på Östermalm eller i Rinkeby. Familjer bor i norr med långa avstånd, ibland där vuxna tvingas jobba långt ifrån familjen och på det sättet inte kan ha vardagskontakt med familjen i övrigt. Familjer bor hemma i Skåne i min stad Kristianstad. I en del familjer har båda föräldrarna arbete med goda inkomster. I andra familjer saknar en förälder jobb, i värsta fall båda föräldrarna. I några familjer finns en ensamstående mamma som har blivit utförsäkrad från sjukförsäkringen och helt saknar möjlighet att försörja sig och sin familj.

Det finns många olika varianter. Oavsett hur familjen ser ut är det barnens förutsättningar vi ska utgå från i en familjepolitik som gör vardagen bra för alla barn. Vardagen för barnfamiljer är på många sätt ett pussel – hämta, lämna i förskolan, handla, fixa mat, se till att det finns regnkläder nu när höstrusket kommer, minnas tandläkartider, föräldramöten, läxor, och på fredagen få till ett fredagsmys med tacos eller annat gott.

Förutsättningarna är olika. Många barns uppväxtförhållanden är långt sämre än vi skulle önska. Det krävs en politik för att ge människor möjlighet att fungera med bra boende, med jobb, med förskola och skola. Det ska finnas en fungerande föräldraförsäkring med möjlighet att ta hand om sjuka barn och förutsättningar för familjer med barn med särskilda behov att ändå få en väl fungerande vardag.

Vårt uppdrag är att underlätta för alla dessa familjer så att alla barn får den trygghet, uppväxtmiljö och start i livet som de så väl förtjänar.

Vi har saknat förslag på familjepolitiska reformer från regeringen. De tre delar som behandlas i dag är inte nog för att helt förbättra situationen för barnfamiljer med den stress det innebär att förena familjeliv och arbetsliv. Den första delen i föräldraförsäkringen som möjliggör för föräldrar att vara hemma samtidigt under 30 dagar är bra. Det har vi socialdemokrater fört fram tidigare, och vi välkomnar detta. Vi ser fördelar med att pappor ges möjlighet att redan från starten under en längre tid vara hemma med barnet. Det kommer att stärka banden mellan barnen och papporna. Pappornas delaktighet innebär självfallet en avlastning för mamman, särskilt om man väljer den dubbla ledigheten under barnets första tid. Jag säger papporna eftersom det är i de flesta fall dessa som kommer att ges bättre förutsättningar, men det finns givetvis den omvända modellen.

Detta kan också vara ingången till ett mer jämställt uttag av föräldraförsäkringen i övrigt – precis som vi ser att införandet av pappamånaden påverkade uttaget i rätt riktning.

Vad gäller den förenklade jämställdhetsbonusen är vi socialdemokrater positiva till förslaget, som kan bidra till en ökad jämställdhet i hemmet och i arbetslivet. Vårt mål är tydligt. Vi önskar ett jämställt uttag av föräldraförsäkringen. Vi anser att alla förslag som kan bidra till barns ökade tillgång till båda sina föräldrar och ett jämställt föräldraskap ska tas i beaktande. Därför har vi hela tiden haft en positiv grundinställning till förslaget om att införa jämställdhetsbonus för att stödja utvecklingen mot ett mer jämställt uttag. Vi påpekade redan från början att det fanns flera frågetecken att rätta ut för att vi helhjärtat skulle ställa oss bakom införandet av jämställdhetsbonusen. Förslaget var krångligt till sin konstruktion och väckte fler frågor än svar.

Vi välkomnar att regeringen vill ha en förenklad jämställdhetsbonus. Detta är givetvis inte tillräckligt, utan andra mer verkningsfulla åtgärder krävs. Vi redovisar dessa i vår familjepolitiska motion. Familjer måste ges bättre förutsättningar att få en balans i vardagen, få ihop arbete, barn, livet och tiden. Detta är en av de stora utmaningarna. Vår utgångspunkt är mer tid med barnen. Det förutsätter ett jämställt föräldraskap. Familjepolitiken i sin helhet bör utvecklas så att den bidrar till en förstärkt arbetslinje för både män och kvinnor.

Då kommer jag naturligt in på den tredje delen, nämligen vårdnadsbidrag. Vårdnadsbidraget är inte bara en kvinnofälla som håller kvinnorna borta från arbetsmarknaden. Det fråntar också barnen rätten till förskola och att utvecklas där. Man beskriver att familjer ges valfrihet genom att erbjudas vårdnadsbidrag. Valfrihet för vem? 3 000 kronor i månaden är för de flesta familjer inget ekonomiskt alternativ. I debatten glömmer man barnens rätt till förskolan.

Förskolan är viktig, inte minst för familjer och barn med utländsk bakgrund. Barnen behöver stärka sina sociala kontakter och ges möjlighet att utveckla sitt eget språk och det svenska språket.

I de fall som familjer använder vårdnadsbidrag tvingas papporna oftast jobba mycket. Ja, det är den modellen man ser, mammorna tar hand om barnen och papporna försörjningen. De går då miste om möjligheten att vara en aktiv del av barnens uppväxt. Mammorna hamnar efter på arbetsmarknaden. Det är ett märkligt avsteg från den arbetslinje som för övrigt påhejas av alla här i kammaren.

I dag uppgår kvinnors lönenivå till 86 procent av männens lönenivå. I dag består 20 procent av familjerna med hemmaboende barn av ensamstående mammor. I dag tas bara drygt 20 procent av föräldraförsäkringen ut av pappor.

Visst har vi ett jobb att göra. Ett jämställt föräldraskap skapar förutsättningar för goda relationer och en bra vardagskontakt med båda föräldrarna under barnets hela uppväxt. Det är våra barn värda. Bara en dryg fjärdedel av barn med separerade föräldrar bor växelvis hos både mamma och pappa. Det handlar om familjers valfrihet, men framför allt handlar det om barnens rätt. Låt oss välja barnen och barnens rätt till två närvarande föräldrar.

I en undersökning som visas på SCB:s hemsida svarar barn i nedre tonåren på frågan om de anser att föräldrarna har tid att lyssna följande. 95 procent av barnen eller ungdomarna säger att mamma har tid att lyssna, medan bara 75 procent anser att pappa har tillräckligt med tid.

Herr talman! Låt oss ge våra barn rätt till tid tillsammans med både mamma och pappa.
(Applåder)

Anf. 120 MAGNUS EHRENCRONA (MP):

Herr talman! Miljöpartiets barn- och familjepolitik sätter barnen i centrum. Vi menar att det är viktigt att ha tid för sina nära och kära. Vi vill göra ett modernt föräldraskap möjligt, ett som ger utrymme för både förvärvsarbete, studier och barn. All grön politik genomsyras av ett barnperspektiv där vi försöker förstå vilka konsekvenser förslagen får för barn i olika familjer.

Familjer kan se olika ut. De kan bestå av mamma-pappa-barn men lika gärna av pappa-barn, pappa-pappa-barn eller mamma-mamma-barn. Det finns många olika konstellationer.

Olika typer av familjebildningar, så kallade stjärnfamiljer, ställer ökade krav på nytänkande när det gäller familjepolitik. Den traditionella synen på föräldraskap bygger på heteronormativ tvåsamhet. Begreppet stjärnfamiljer, där kärnfamiljen är en av flera olika familjetyper, är bättre anpassat för dagens Sverige.

Det är färre än 10 procent av föräldrarna som delar lika på föräldraförsäkringen i Sverige. Studier visar att ett mer jämställt uttag skulle ha stor betydelse för kvinnors löneutveckling, och pension naturligtvis i förlängningen.

Regeringen talar med kluven tunga eftersom man har infört en jämställdhetsbonus för att å ena sidan belöna föräldrar som delar lika, men å andra sidan vill de inte erkänna att en mer individualiserad föräldraförsäkring mycket snabbare skulle få effekt.

Herr talman! Miljöpartiet förespråkar en mer individualiserad föräldraförsäkring än i dag för att ge barn mer tid med sina föräldrar. Vårt förslag innebär att föräldraförsäkringen tredelas. En tredjedel av tiden viks till vardera föräldern, och den resterande tredjedelen bestämmer föräldrarna över tillsammans. Vi vill också göra det möjligt att låta en barnet närstående person ta del av föräldraförsäkringen om vårdnadshavarna anser att det är lämpligt i deras familjesituation.

Syftet med tredelad föräldraförsäkring är att skapa förutsättningar för en ökad jämställdhet, både i hemmet och på arbetsmarknaden. Båda föräldrarna får ta ett ökat gemensamt ansvar för barnuppfostran, hem och familj. För kvinnorna minskar risken då att hamna efter i löneutveckling och karriärmöjligheter. Att föräldrarna delar på föräldraförsäkringen kan förändra synsätt hos arbetsgivare så att det är lika förutsättningar för att anställa och satsa på kompetensutveckling oavsett kön. På sikt vill vi också utöka föräldrapenningen med 60 dagar till totalt 540 dagar.

I Sverige finns det högerkrafter som vill avskaffa dagens två papamånader och fördubbla vårdnadsbidraget. Vilka effekter får det? Hur skulle det underlätta utvecklingen till ett mer jämställt uttag av föräldradagar? Det ställer vi i Miljöpartiet oss verkligen frågande till.

Herr talman! Vårdnadsbidraget bidrar inte till jämlikhet eller jämställdhet. Värst konsekvens kan det få för barn till föräldrar med annat modersmål, som Socialdemokraterna var inne på här. Förskolan kan vara mycket viktig för dessa barns möjligheter att lära sig svenska. Hur kan då högerkrafter som annars betonar vikten av att lära sig svenska vara för ett bidrag som fördröjer möjligheten till detta för många barn? Det är väldigt egendomligt.

Miljöpartiet har tidigare föreslagit ett bidrag för att kunna gå ned i arbetstid, så kallad barntid. Vårt förslag är förenligt med såväl en arbetslinje som språklig utveckling för barn som samtidigt kan gå i förskolan. Vårdnadsbidraget innebär nämligen att man inte har rätt att gå i förskolan, utan det blir antingen-eller. Tyvärr har inte en majoritet av riksdagen ställt sig bakom förslaget om barntid.

För tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation nr 1, men jag står självklart bakom alla Miljöpartiets reservationer.

Anf. 121 WIWI-ANNE JOHANSSON (V):

Herr talman! Vi diskuterar betänkandet *Förbättringar inom familjepolitiken*, men jag är inte så säker på att jag tycker att det är några förbättringar. Det är i alla fall inga förbättringar när det gäller jämställdheten, vilket man skulle ha hoppats. Jag tycker att det är skrämt med jämställdheten över huvud taget här i dag. Vi har lyssnat på en partiledardebatt där det var en enda partiledare, som jag kan komma ihåg, som nämnde ordet jämställdhet, och det var Vänsterpartiets Lars Ohly.

Jag ska börja med att säga att det finns någonting bra i det här betänkandet i alla fall. Det är väldigt bra att föräldrar kan vara hemma samtidigt, för vi vet att barn behöver nära och tidiga relationer med båda sina föräldrar. Därför är det viktigt att båda föräldrarna tillbringar tid med barnet det första året. Alldeles särskilt viktigt är det förstås när barnet är nyfött. Därför tycker vi att det är bra att föräldrar ska kunna få föräldrapenning samtidigt i 30 dagar under barnets första levnadsår.

Däremot menar jag och Vänsterpartiet att jämställdhetsbonusen från början till slut är en fullständigt misslyckad jämställdhetsreform som bör skrotas.

I dag tar pappor ut 23 procent av föräldraledigheten. Trots att pappors uttag av föräldradagar har ökat något skulle det med dagens takt ta 31 år innan uttaget är jämställt mellan kvinnor och män.

Syftet med regeringens jämställdhetsbonus var att få män och kvinnor att dela mer lika på föräldraledigheten, men antalet pappor som verkligen gör det har inte blivit större på grund av bonusen, enligt en rapport från Försäkringskassan. Vi var kritiska till jämställdhetsbonusen redan när den infördes, och nu är det uppenbart att den inte fyllt sitt syfte. Därför bör den avskaffas. Inte ens med de föreslagna förenklingarna tror vi att jämställdhetsbonusen har en framtid och inte heller att den tjänar sitt syfte.

Det märkliga i förslaget är att de föräldrar som väljer, enligt det nya erbjudandet, att vara hemma samtidigt i 30 dagar inte vinner något ekonomiskt på det i er förenklade jämställdhetsbonus. De förlorar i stället 3 000 kronor på det.

Herr talman! Så har vi då det inte så jämställda vårdnadsbidraget, om man säger så – det är ett understatement. Det är direkt kontraproduktivt om man räknar med att ni också vill ha en jämställdhetsbonus och vill förenkla den.

När det gäller vårdnadsbidraget tas det i de allra flesta fall ut av kvinnor och av kvinnor som saknar ett fast arbete. Bidraget på 3 000 kronor i månaden är det väl ingen som kan försörja sig på, och inte ger det några pensionspoäng heller. Reformen ökar i stället kvinnors beroende av en partner som försörjer dem. Följden blir också en försvagad förankring på arbetsmarknaden. Det blir sämre pension, sämre ekonomisk trygghet vid arbetslöshet och sjukdom och sämre möjligheter till karriär och löneutveckling. Vid en separation, som tyvärr alltför ofta blir fallet, kan konsekvenserna för kvinnan som har varit hemma med vårdnadsbidrag bli direkt förödande för hennes möjligheter att sedan försörja sig.

Vårdnadsbidraget ökar också klyftorna mellan barnen. För att få ut fullt vårdnadsbidrag ska barnet inte delta i förskola. Vi vet att barn som inte går i förskolan riskerar att få sin språkutveckling försenad. Det gäller förstås speciellt för barn som har föräldrar som inte har svenska som sitt modersmål. Vi är väldigt oroade över att de här klyftorna mellan barnen nu ökar.

En anledning till att förskolan subventioneras i första hand är att det är en pedagogisk verksamhet som är bra för barnen, som utvecklar barnens sociala förmåga. Att då använda skattepengar till att hålla barnen borta från förskolan är därför en utveckling i totalt fel riktning.

Dessutom har regeringens egen expertgrupp konstaterat att vårdnadsbidraget är en fattigdomsfälla för invandrade kvinnor utan arbete.

Vårdnadsbidraget bör därför skrotas.

Herr talman! Vänsterpartiet vill genomföra en verkligt jämställd föräldraförsäkring i stället för bonusar och bidrag. Kvinnor och män behöver få lika möjligheter att delta både i arbetsliv och i familjeliv, och barn behöver få möjlighet till nära relationer med båda sina föräldrar. Det finns också många män som vill ta ut mer föräldraledighet men som då motarbetas av sina arbetsgivare. Men med en jämställd fördelning av

Prot. 2011/12:15
12 oktober

*Förbättringar inom
familjepolitiken*

dagarna mellan föräldrarna skulle arbetsgivarna tvingas acceptera att män tar ut ledigheten och göra det mer acceptabelt socialt på manligt dominerade arbetsplatser. Det är bra för alla.

De flesta partier här i riksdagen är överens om att föräldraansvaret måste delas mer lika mellan kvinnor och män. I över 30 år har det gjorts kampanjer med pappamånader och med bonusar, men mäns uttag av föräldradagar har ökat bara marginellt. Arbetsgivarna vet att kvinnor enligt statistiken är borta från arbetet mer än vad männen är för att vara hemma med barnen i stället. Ur arbetsgivarnas perspektiv är det väl då ganska rimligt att tänka att det är bättre att anställa män. Själva föräldraförsäkringen skapar alltså en ojämsställd arbetsmarknad, och alla är förlorare på det.

Kvinnor förlorar när det gäller karriär och ekonomiskt inflytande, barn förlorar när det gäller konflikter med sin ena förälder och män förlorar när det gäller delaktighet i sin egen familj. Föräldradagarna bör därför delas lika mellan föräldrarna.

Vänsterpartiet vill inte se vare sig vårdnadsbidrag eller jämställdhetsbonusar, utan en jämställd föräldraförsäkring.

Jag yrkar därför bifall till reservationerna 2 och 3.

Anf. 122 GUNILLA NORDGREN (M):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga motioner i ärendet.

Familjepolitik handlar om att med olika politiska medel bidra till förbättrade förutsättningar för en god ekonomisk levnadsstandard samt verka för att stärka föräldrars makt över sin livssituation och därmed öka familjens valmöjligheter.

Familjepolitiken ska vidare underlätta för föräldrar att kombinera yrkesliv med familjeliv genom att förbättra möjligheterna för bägge föräldrarna att delta i arbetslivet, samtidigt som de ska kunna ta hand om barnen medan de är små. Därtill bör familjepolitiken förbättra förutsättningarna för jämställdhet mellan män och kvinnor.

Dagens ärende gäller vissa förbättringar inom familjepolitiken – åtgärder som är aviserade sedan tidigare. Många fler förbättringar inom familjepolitiken återfinns i regeringens budgetförslag för 2012, som när det gäller familjepolitiken ska debatteras här den 12 december. I vår budgetproposition framgår tydligt att målet är att stödja dem som behöver stödjas mest. Det finns alltså en tydlig fördelningsinriktning.

Herr talman! Dagens ärende gäller tre förbättringsförslag.

Det första är ge möjlighet för föräldrar att få föräldrapenning och vara hemma samtidigt i 30 dagar under barnets första levnadsår. Att bli förälder är en stor omställning, och det finns föräldrar som känner behov av att vara tillsammans fler dagar än de så kallade pappdagarna. Vi vill ge dessa föräldrar chansen att också vara det.

Majoriteten av alla föräldrar kanske känner att dessa tio dagar är tillräckliga. Men vi vill ge de föräldrar som önskar ta ut fler dagar gemen- samt en möjlighet att göra det. Vi vill öka familjernas valmöjligheter.

Om detta verkar vi vara överens över partigränserna, och det är ju bra.

Det andra förbättringsförslaget gäller förenkling av reglerna för jämställdhetsbonus. Denna bonus är tänkt som ett medel att öka jämställd-

heten i uttaget av föräldraförsäkringen. Reglerna har dock varit svårtydda och krångliga, och jag är helt övertygad om att det har påverkat så att relativt få personer hitintills har utnyttjat denna bonus.

Förslaget innebär att bonusen ska betalas ut i så nära anslutning till uttaget av föräldrapenning som möjligt. Bonusen ska lämnas till föräldrarna när den förälder som har tagit ut lägst antal dagar med föräldrapenning tar ut föräldrapenning, det vill säga vara en stimulans till att öka jämställdheten i uttagandet av föräldrapenning.

Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Sverigedemokraterna vill avskaffa jämställdhetsbonusen. Oavsett anledning förvånar det mig.

Regeringen avser att följa uttagandet av denna jämställdhetsbonus mycket noga. Skulle det behövas får vi väl göra ytterligare förbättringar.

Herr talman! Det tredje förbättringsförslaget gäller en förkortad karenstid för när man kan påbörja ny period med vårdnadsbidrag.

Vi anser att tre månader är en väl avvägd tid även för kommunerna, som ska ha tid för förberedelser vid planeringen av förskoleplatser. Vårdnadsbidraget ger en valfrihet för de föräldrar som av olika anledningar väljer att vara hemma med sina barn när de är mellan ett och tre år.

I reservationen från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet, där man säger att man vill avskaffa vårdnadsbidraget, framförs det att det riskerar att kvinnor stannar hemma och därmed går miste om pension.

De så kallade barnåren i pensionen gäller barn som är under fyra år. Det mest intressanta tycker jag är att de partier som är emot vårdnadsbidraget och i stället vill avskaffa detsamma helt säger att man tar ifrån barnen deras rätt till förskola.

Vi vill ge föräldrar rätt att bestämma över sin situation och vad de anser är bäst för just deras barn i just deras familj. Vi vill ge valfrihet för föräldrar att själva bestämma hur de vill lösa sin situation från en dag till en annan. Vi anser att föräldrar har rätt till sina barn och att barnen också har rätt till sina föräldrar.

De partier som är emot vårdnadsbidraget anser tydligen att det är politiker som ska bestämma åt dem. Politiker förutsätts veta bäst hur familjer ska leva sina liv.

Vad avser de barn som inte har svenska som sitt första språk är det rätt att det är viktigt att de lär sig språket. Men det kan ju finnas andra sätt än att gå på förskola. Man kan gå på andra verksamheter som anordnas i kommunerna.

Förskolan är en viktig förutsättning för att underlätta för barn med annat modersmål att lära sig svenska, men det är inte det enda sättet. Det finns också barn som av en eller annan anledning mår bättre av att vara hemma längre än ett år.

Vi anser alltså att det är bäst om föräldrarna själva kan få bestämma vad som passar just dem.

Det andra man skriver i sin reservation är att barnens möjlighet att utvecklas åsidosätts. Menar man på fullt allvar att barn inte utvecklas om de är hemma och inte går på förskola förrän de är tre år gamla?

Förskolan gör ett jättebra jobb och ska ha all heder av det. Där arbetar fantastiskt duktiga pedagoger. Men att gå så långt som att mena att barn inte utvecklas om de inte går på förskola är väl ändå att ta i! Hur har alla

Prot. 2011/12:15
12 oktober

*Förbättringar inom
familjepolitiken*

de barn som i dag är vuxna och som inte har gått på förskola från ett års ålder kunnat utvecklas på ett bra sätt?

Vi har i Sverige en väl utvecklad förskola med mycket hög kvalitet där det bedrivs mycket bra verksamhet. Det finns många europeiska länder som tittar på oss och tycker att det kan vara något att ta efter. Inte minst har vi träffat franska parlamentariker och berättat om detta.

I och med att verksamheten är så bra och det finns tillgång till förskola är det ganska hög förvärvsfrekvens i vårt land, vilket kommer att vara nödvändigt framöver med en alltmer åldrande befolkning. Så det är allt gott. Fler måste jobba för att vi ska ha råd med mer välfärd för alla.

Men detta innebär inte, som jag ser det, att man ska ta ifrån människor en valfrihet att själva välja vad som passar just dem bäst. Det är inte vi politiker som alltid vet bäst, utan det är de enskilda människorna och de enskilda föräldrarna. Det är kanske det synsättet som mest skiljer oss åt.

Anf. 123 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (FP):

Herr talman! Om man gör en öppen bukoperation blir man ofta sjukskriven i fyra eller fem veckor, fast det beror på vilket jobb man har och vilka arbetsuppgifter som ingår. Om man gör ett kejsarsnitt, som också är en öppen bukoperation, blir man inte sjukskriven. Men det är precis samma ingrepp och samma rehabiliteringstid.

Tidigare har det funnits de så kallade pappdagarna. Det är tio dagar som kan tas ut i samband med att barnet är litet, i samband med förlösning eller vid adoption, när man kommer hem med barnet. De kommer att finnas kvar. Men nu kommer det ytterligare 30 dagar som föräldrarna har möjlighet att ta ut samtidigt.

Hur föräldrarna använder denna möjlighet och om de använder den över huvud taget är upp till föräldrarna. Men om man har förlöst med kejsarsnitt, som jag talade om tidigare, är det ett tillfälle när man kan ha stor nytta av de 30 dagarna, så att man har möjlighet att vara hemma tillsammans och avlasta varandra.

Att bli förälder är en stor omställning för alla. Även pappan kan behöva landa i den nya tillvaron innan han återvänder till jobbet. Ja, nu säger jag ”mamma och pappa”, men självklart kan familjer ha andra konstellationer. Men jag tror att det finns lika många användningsområden för de 30 dagarna som det finns familjer.

Det är familjen som ska ha makten över sin situation. Vi politiker ska bara ge möjligheter till olika alternativ som föräldrarna själva kan välja utifrån.

Jag och Folkpartiet har varit starka förespråkare för jämställdhetsbonusen. Tyvärr har det inte blivit den framgång som vi hoppats på. Reglerna har varit krångliga. Ersättningen har kommit ganska långt efter att uttaget är gjort, och man har haft svårt att se sambandet.

Nu gör vi en förändring till det bättre. Det innebär att man omedelbart kommer att få ut jämställdhetsbonusen tillsammans med sin föräldrapeng. Man kommer att se kopplingen på ett helt annat sätt. Detta välkomnar jag, och jag hoppas verkligen att det kommer att få önskvärd effekt.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 124 ANNELIE KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Liberaler, i synnerhet liberala kvinnor, rosar införandet av pappamånader, som har lett till en ökad jämställdhet i föräldraförsäkringen.

Det finns starka röster i Folkpartiet om vikten av en jämställd försäkring. Vi socialdemokrater ser också de fördelarna när det gäller kvinnors situation på arbetsmarknaden, när det gäller barn och när det gäller samhällets utveckling. Det är väl känt.

Men när liberaler så tydligt värnar ett jämställt föräldraskap blir min fråga till Emma Carlsson Löfdahl: Vad ser Folkpartiet för fördelar med vårdnadsbidraget, som verkar i motsatt riktning?

Anf. 125 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (FP) replik:

Herr talman! Vi har haft den här diskussionen tidigare. Jag kan aldrig utifrån ett jämställdhetsperspektiv försvara vårdnadsbidraget. Däremot anser jag att det fyller en funktion utifrån möjligheten för föräldrarna att välja det som är bäst för deras familj.

Anf. 126 ANNELIE KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Då är min följdfråga till Emma: Är det ett val för familjer i stort när man har ett vårdnadsbidrag på 3 000 kronor? För hur många familjer är detta ett val? Tycker Emma Carlsson Löfdahl att det har fått den effekt som ni har önskat i Alliansen? Ni har faktiskt under fem år haft fördelen att sitta i regeringsställning och kunnat påverka familjepolitiken. Har det gått i den riktning som liberaler och Emma Carlsson Löfdahl önskat?

Anf. 127 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (FP) replik:

Herr talman! Jag tycker att vi ska ha olika saker som vi serverar föräldrarna, där de har möjlighet att välja. Jag har tidigare sagt att jag ser de olika alternativen i föräldraförsäkringen som ett smörgåsbord. En del har möjlighet att nyttja allt. En del väljer att bara nyttja några saker. Men det ska finnas möjligheter att välja utifrån den situation som man själv är i.

Anf. 128 SOLVEIG ZANDER (C):

Herr talman! I vårt trygghetssystem har vi något som heter föräldraförsäkring. Då kan man undra: Varför har vi en föräldraförsäkring? Är det för föräldrarnas skull? Är det för samhällets skull? Är det kanske för att man ska räta ut eventuella frågetecken mellan föräldraskap och arbetsliv? Eller är det möjligen för barnens skull?

Det är naturligtvis det senaste. Det är ju barnen som har rätt att ställa krav på sina föräldrar. Föräldrarna ska tillgodose barnets behov. Ett barn behöver båda sina föräldrar för att få behoven tillgodosedda.

Hur skapar man då de möjligheterna? Jo, det gör man till exempel genom att föräldrarna får vara hemma tillsammans under en viss tid. Det är guld värt exempelvis om man har ett barn, en bebis, som har kolik. Alla vet hur bra det vore att kunna få dela den jobbiga tiden. Dessutom ammar förmodligen de flesta mammor under den första tiden. Pappans enda sätt att kunna vara hemma tidigt och knyta kontakten med sitt barn är då att vara hemma tillsammans med mamman.

Men då kan man säga så här: Mitt uppe i att vi ska tillgodose barnens behov ska vi också tillgodose föräldrarnas möjligheter till jämställdhet. Det handlar om att man ska få jämställda villkor på arbetsmarknaden. Man ska få pension, löneutveckling och karriär, inte minst.

Hur ska man då lösa det? Kvotering, säger några. Men föräldraförsäkringen är inte till för att lösa jämställdheten på arbetsmarknaden. Nej, det är den verkligen inte. Och den föräldraförsäkring vi har, mina vänner, hindrar inte ett jämställt uttag. Den är faktiskt könsneutral.

Men vad är det då som styr att vi inte delar den rätt av, vi mammor och pappor, eller vi som är föräldrar? Högskolan i Malmö gjorde en undersökning 2007. Där säger man att det är ekonomin som styr och andra könsroller, det vill säga attityder.

När det gäller ekonomin kan man ju säga att man med jämställdhetsbonusen löser en del av det. Det är alltså morötter i stället för piskor, och det är en vinkling som vi från Centerpartiet gillar.

Jag, som riksdagsledamot, står inte för detta med kvotering, för jag vill inte sitta i den här kammaren och trycka på knappen och bestämma hur föräldrarna ska ta ut sin ledighet. Nej, det tycker jag är fel.

Vi skulle kanske göra som Sverigedemokraterna vill, nämligen höja ersättningsnivån i föräldraförsäkringen till 90 procent. Nej, det tycker jag inte heller är jämställt, för det ökar bara skillnaden i ekonomin för mammor och pappor. Det är inte bra.

I reservationerna från Vänsterpartiet och från Miljöpartiet ser jag att det enda rätta är kvotering, som sagt. Men det ställer jag inte upp på.

Oavsett vad vi tycker om vårdnadsbidraget, för att komma in på den tredje delen i detta betänkande, är det bra när man ska regelförenkla detta. Men då säger man från den rödgröna sidan: Det innebär att invandarmödrar blir knutna till hemmet. De lär sig aldrig svenska. De får inget jobb, och de blir isolerade. Barnen får inget språk, och barnen utvecklas inte.

Oavsett hur vi disponerar föräldraförsäkringen har vi nu sett att pappornas uttag har fördubblats under de senaste tio åren. Men det är framför allt svenska män med god ekonomi som är hemma mer. Då måste vi se till att även i andra sammanhang medverka till att fäder, till exempel i invandrarfamiljer, är hemma mer.

Hur ska vi göra detta, om jag nu inte företräder kvoteringslösningen? Jo, herr talman, det är ganska enkelt att uttala men inte lika lätt att genomföra. Det handlar nämligen om att ändra attityder.

Hur ska vi då ändra attityderna? Ja, hur ser utbildningen ut, till exempel? Jag var i morse på ett jättebra frukostmöte med Anna Ekström som var här och pratade om detta. Hur ser genuspedagogiken ut i skolan? Det är redan där vi måste börja med det jämställda samhället. Hur ser det till exempel ut med pappaverksamheter för de pappor som väljer att vara hemma med sina barn?

Sist men inte minst: Sverigedemokraterna hade en idé om att höja nivån i föräldraförsäkringen till 90 procent. Det kanske inte vore så dumt att höja den till 100 procent. Jag skulle nämligen vilja se den pappa som väljer bort att vara hemma med sin gosiga lilla unge om han fick lika mycket när han var hemma som när han jobbar.

Ska vi lyckas med det handlar det om attityder. Det handlar om att pappor *måste* ställa krav på mammorna att även de ska arbeta utanför hemmet. Det är oerhört viktigt för deras skull och för familjens skull.

Vi har som sagt mycket kvar att göra inom den jämställda föräldraförsäkringen. Jag tänker till exempel på studenter och företagare. De har det inte så jämställt.

Jag vill ha ett jämställt samhälle. Låt det börja vid köksbordet. Låt ingen annan bestämma över hur det ska gå till. Valfrihet är det bästa. Vi måste få en ärlig chans att dela lika, och där är jämställdhetsbonusen bra. En förenkling av vårdnadsbidraget är också bra, för det ställer inte till några problem.

Med detta, herr talman, vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 129 WIWI-ANNE JOHANSSON (V) replik:

Herr talman! Det är nästan lite svårt att veta var man ska börja, för det var väldigt många saker som Solveig Zander ville ändra på.

Framför allt börjar allting hos Alliansen nu hemma vid köksbordet. Ni inför väldigt oförenliga reformer: å ena sidan vårdnadsbidraget som tycks vara till för eller i alla fall används av kvinnor som inte har någon förankring på arbetsmarknaden, å andra sidan en jämställdhetsbonus som väldigt få har upptäckt fördelarna med.

Ni vill också ändra attityder, och vi vet ju hur fort det går att ändra attityder.

Papporna ska bara ha morötter. De behöver liksom inget annat, men vi ska också ordna pappaverksamhet åt dem så att de ska vilja vara hemma. Det ska även vara 100 procent av lönen, för då kanske papporna är hemma.

Kvotering vill man absolut inte ha. Vi har dock aldrig pratat om kvotering.

Jag undrar lite grann hur ni får ihop hela den här ekvationen.

Jag vill veta hur Solveig Zander tycker att vårdnadsbidraget bidrar till att öka den jämställdhet hon och Centerpartiet säger sig vilja ha. Vad är bra med vårdnadsbidraget? Vad är bra med att man inte låter sitt barn gå i offentlig förskola? Varför är det bra, och varför är det i så fall jämställt?

Anf. 130 SOLVEIG ZANDER (C) replik:

Herr talman! Jag tror att jag hörde fel från Wiwi-Anne Johansson. Vänsterpartiet föreslår ju en individualiserad föräldraförsäkring – det står i er budget. En individualiserad föräldraförsäkrad är kvotering som jag ser det. Det måste vara ändå vara rätt och riktigt.

Det är inget fel på vårdnadsbidraget. Möjligheten finns för alla att kunna ta ut vårdnadsbidrag. Om vi sedan medverkar till att till exempel invandrarkvinnor är hemma mer än andra är det inte själva vårdnadsbidraget det är fel på, utan då är det fel på möjligheten för dessa kvinnor att blir förankrade på arbetsmarknaden. Då måste vi ha en helt annan migrations- och invandringspolitik så att vi medverkar till att dessa kvinnor också får ett helt annat stöd, en helt annan hjälp och en helt annan motivation att gå ut och arbeta.

Det handlar om svenskundervisning. Det handlar om oerhört mycket som har med invandringen att göra. Det är inte vårdnadsbidraget det är

fel på, utan det är vad vi medverkar till och hjälper dessa invandrare med. I detta sammanhang handlar det också om männen. Det är inte bara kvinnorna som bär ansvaret för detta.

Herr talman! Jag är övertygad om att det är hemma, när man har fått barnet, som man löser vem som ska ta hand om det. Det gör man inte ute på gator och torg eller i arbetslivet, utan det gör man hemma vid köksbordet eller möjligen vid bebisens säng. Men det kan väl inte vara fel att man löser det hemma vid köksbordet.

Anf. 131 WIWI-ANNE JOHANSSON (V) replik:

Herr talman! Jag har inga större problem med vilket bord man löser saker och ting vid när man fattar beslut om hur man ska göra när man får barn, i vilken familjekonstellation man än befinner sig i. Men vi – definitivt Alliansen – pratar egentligen uteslutande om familjer som består av mamma–pappa–barn. Vi vet att det ser annorlunda ut och att vi har många olika typer av familjekonstellationer.

Det jag frågade om var på vilket sätt vårdnadsbidraget är bra och jämställt när vi vet hur det ser ut. Vi vet vilka som tar ut det till största delen. Solveig Zander säger då att om det nu är invandrarkvinnor som tar ut det mest så får vi väl göra andra saker så att de inte gör det.

Jamen, gör då det! Varför förbättrar man inte villkoren för dessa kvinnor så att de också kommer ut på arbetsmarknaden? Man försvårar dessutom för deras barn som inte får en svenskundervisning på förskolan, vilket de så väl behöver. Det är dokumenterat att dessa barn har det mycket svårare när de börjar i den vanliga skolan, eftersom de har en försenad språkutveckling. Det kan väl ändå inte vara det som Solveig Zander menar är att hjälpa dem in på arbetsmarknaden. Det här slår ju i flera generationer.

Dessutom undrar jag vem som kan klara sig på 3 000 kronor i månaden. Man måste naturligtvis ha någon annan som försörjer en, och då är det en konserverande och gammaldags 50-talsmodell man är ute efter. Jag undrar också var arbetslinjen är, den som Alliansen hela tiden talar om.

För övrigt vill jag säga att vi inte kvoterar någon föräldraförsäkring. Vi vill se en individuell föräldraförsäkring på samma sätt som vi i andra fall har individuella försäkringar. För mig är det inte samma sak som kvotering. Där vill jag göra en skillnad.

Men jag undrar fortfarande: Hur är det bra och jämställt med 3 000 spänn i månaden i vårdnadsbidrag när det endast är kvinnor som inte har någon förankring på arbetsmarknaden som kan ta ut det, eftersom de har någon som försörjer dem?

Anf. 132 SOLVEIG ZANDER (C) replik:

Herr talman! I den allra bästa av världar får vi en rosenkindad liten bebis som mår väldigt bra och som i princip kan börja på dagis eller i någon annan barnomsorg efter mycket kort tid.

Men vi har också barn som har behov av att vara hemma längre med sina föräldrar. Jag började mitt inledningsanförande med att säga att vi har en föräldraförsäkring som är till för barnen och inte för föräldrarna. I det sammanhanget fyller vårdnadsbidraget en mycket stor funktion.

Wiwi-Anne Johansson sade också vi skulle se till att medverka till att det då inte blir invandrarkvinnor som stannar hemma, som hon sade. Wiwi-Anne vet mycket väl att den migrationspolitik som vi driver i dag medverkar till att alla som kommer till Sverige ska få en helt annan och ärlig chans att få hjälp och stöd och motivation till att komma ut på arbetsmarknaden. Det gäller även kvinnor från andra länder, om det nu är ett problem att de tar ut mer.

Vårdnadsbidraget fyller en funktion för barnens skull, herr talman – inte för föräldrarnas skull. Jag vet också att det finns familjer som har två pappor eller två mammor. Men man kallar dem för pappa och mamma, så att jag använder orden ”pappa” och ”mamma” är inte för att jag tror på kärnfamiljen som det enda saliggörande, utan det är för att benämna föräldraskapet som ju är för både mamma och pappa.

Jag menar att valfrihet utifrån barnet är det viktigaste, och där är pallen som finns med jämställdhetsbonus, föräldraförsäkring, vårdnadsbidrag och en utökad förskola det som Alliansen driver och som Centern tror på.

Anf. 133 EMMA HENRIKSSON (KD):

Herr talman! Det går en skiljelinje i politiken. På den ena sidan står de som ser familjepolitiken som ett verktyg i den sociala ingenjörskonstens verktygslåda. Med de verktygen ska det micklas och mecklas; det ska styras och ställas. Med hjälp av några kilar och tvingar ska man förmå män och kvinnor att göra de politiskt korrekta valen. På den andra sidan finns vi som ser familjepolitiken från ett helt annat perspektiv. Vi betraktar mammor och pappor som stöttepelare, som kärleksgivare och som trygghetsskapare.

När vi går in i familjen tar vi ett nytt steg in i en ny och viktigare roll. Vi ser samhällets och framför allt barnets behov av fungerande familjer. Vi ser att familjen behöver stöd, inte styrning. Familjen behöver svängrum, och familjen behöver livsrum.

De förslag vi i dag ska fatta beslut om är några små steg för att öka det utrymmet. Det är små steg, men de går i en riktning som bemyndigar föräldrar. Det är steg som gör det lite lättare att lägga livspusslet.

Även vi politiker kan ha synpunkter, ibland ganska välgrundade idéer om vad som kan tänkas vara i alla medborgares intresse. Som politiker kan vi gärna säga vad vi tycker och vad vi tror är rätt prioriteringar för att samhället ska utvecklas bra och för att de människor som bor i samhället ska få det bättre. Därför säger jag gärna att jag tror på föräldrarna som de absolut viktigaste för sina barn. Jag tror på att barn behöver en nära och trygg anknytning till båda sina föräldrar. Barnen, mamman och pappan mår bra av att tillbringa tid tillsammans – alla mår bra av att tillbringa tid tillsammans. Relationen stärks för den förälder som under en sammanhängande tid får ägna all sin tid åt sitt föräldraskap. Det är framför allt det som är den stora bristen i vårt samhälle – bristen på tid. Tiden är vår knappaste resurs. Dygnet har bara 24 timmar, även när nattens vila störs av nattvak. Året har bara 365 dagar, även under den tid då varje vecka innebär stora språng, nya erfarenheter och helt nya färdigheter.

Jag tror inte att medvetenheten om vad föräldraskapet innebär är större hos oss politiker än hos föräldrarna själva. Jag är övertygad om att de mammor och pappor som väljer att prioritera tid med sina barn och tid

Prot. 2011/12:15
12 oktober

*Förbättringar inom
familjepolitiken*

med familjen är medvetna om vad valet innebär. Jag tror att de är fullt medvetna om den ekonomiska konsekvens det innebär och också om att det kan innebära att några pinnar på karriärstegen riskerar att falla bort. Frågan är om jag som politiker ska ta beslutet åt föräldrarna eller om jag ska erkänna att det är något som var och en ska ha rätt att besluta om själv. Vilket liv vill jag leva? Vad prioriterar jag? Ska vi politiker alltid styra så att människor alltid prioriterar pengar framför tid?

I partiledardebatten i förmiddags hörde vi Åsa Romson erkänna att det är styrandet av familjen som Miljöpartiet numera är ute efter. Det är väldigt tråkigt. Förut har Miljöpartiet, tillsammans med oss kristdemokrater, stått upp för mer tid för familjen. Nu verkar man inte vara inne på den linjen längre. Jag beklagar att man har tagit bort det ur sin budget och att det inte är något man eftersträvar.

Herr talman! Jag vill vända mig emot den retorik som vi har hört från talarstolen i flera inlägg i dag. Det är en retorik som låter påskina att föräldrar i det närmaste är en fara för sina barn. Det är väl inte så att vi sätter barn till världen för förskolans skull? De omständigheter jag och min man befann oss i när vi fick vårt första barn gjorde att vi valde att låta henne börja i förskolan samma vecka som hon fyllde ett år. Det var ett enkelt beslut. Det var så vi ville ha det. Det var det som fungerade bäst i vår situation. Det var en utmärkt förskola. Hon trivdes så bra att vi redan då, innan rätten till 15 timmar för alla föräldrar fanns, begärde att hon skulle få stanna kvar när vi fick vårt andra barn tre år senare. Förskolan är en utmärkt plats när förskolan fungerar, men det finns mycket vi kan göra för att förskolan ska bli bättre.

Sluta tuta i föräldrarna att de inte duger. En förälder som är hemma med sitt barn kan självklart stå för det barnets utveckling och göra det minst lika bra som en förskolepedagog som har mitt barn och kanske 17, 18, 19 eller 20 andra barn samtidigt. Den tid man som förälder kan engagera sig i sitt eller sina barn när man är hemma ger ju helt andra möjligheter än de möjligheter barnen får i förskolan.

Vi ska inte ställa förskolan och möjligheten för föräldrar som gör valet att stanna hemma mot varandra. Det behöver inte ställas mot varandra. Vi måste ge föräldrarna makten och möjligheten att själva styra över sin och sina barns tid.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

I detta anförande instämde Roland Utbult (KD) och Gunilla Nordgren (M).

Anf. 134 ANNELIE KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att tydliggöra att vi genom föräldraförsäkringen har skapat ekonomiska förutsättningar för föräldrar att vara hemma med sina barn. Det är en försäkring som jag tycker att vi har all anledning att känna oss nöjda med och stolta över.

Jag tror inte alls mindre på föräldrarnas roll i barnets uppväxt än vad någon annan gör. Jag är helt övertygad om att vi socialdemokrater ser föräldrars möjlighet att tillbringa tid med sina barn som lika värdefull som du och Kristdemokraterna, Emma Henriksson. Vi ser också verkligheten. Vi ser att av barn med separerade föräldrar bor mer än hälften enbart hos sin mamma. Bara en fjärdedel av barn med separerade föräld-

rar bor hos båda föräldrarna. Det finns 255 000 ensamstående mammor i vårt land. 280 000 barn växer upp i familjer med förvärvsinkomster som är mindre än 60 procent av medianen. Kvinnors löner på arbetsmarknaden är mycket lägre än mäns; det har vi pratat om tidigare. Vi ser alltså verkligheten. Vi behöver verkligen fundera över familjepolitiken. Det borde vi göra tillsammans.

Emma Henriksson är en ivrig påhejare av vårdnadsbidraget som skulle vara barnfamiljernas räddning. Men det är väl egentligen ingen som riktigt tror på vårdnadsbidraget som lösning längre – inte ens din egen partiordförande, Emma Henriksson.

För vem är vårdnadsbidraget en lyckad reform? Vem har valfriheten att för 3 000 kronor stanna hemma och ta hand om sina barn? Vilka barnfamiljer i Sverige har någon nytta av vårdnadsbidraget?

Anf. 135 EMMA HENRIKSSON (KD) replik:

Herr talman! Det är ett stort problem att vårdnadsbidraget finns som en möjlighet bara i drygt 100 av landets kommuner. Det är visserligen en majoritet av landets befolkning – lite drygt hälften – eftersom många av de kommunerna är stora, men det är klart att det är ett bekymmer.

Jag får brev från mammor och pappor som har valt att använda vårdnadsbidraget och är överlyckliga över att vi har infört en reform som ger dem det lilla ekonomiska utrymme som har varit den puff som behövts i just deras situation för att de ska kunna välja den vardag som de vill ha de allra första åren i barnets liv. Jag får också ganska många brev och samtal från föräldrar som inte kan göra det valet eftersom de bor i fel kommun, eller för att de har så knappa ekonomiska resurser att de inte ens med 3 000 kronor i vårdnadsbidrag kan få vardagen att gå ihop. De skulle behöva något mer och bättre, en ytterligare ekonomisk möjlighet att göra det val som de i grunden känner är rätt.

Jag träffar föräldrar och hör om föräldrar som beskriver känslan av att ha fött barn för att lämna över dem till förskolan. De känner sig maktlösa; det finns inget annat val. De känner att de inte själva kan bestämma över sina liv.

Vårdnadsbidraget är inte på något sätt tillräckligt. Vi vill mer, och vi vill skapa mer utrymme för föräldrar. Vi vill titta på föräldraförsäkringen.

I dag debatterar vi ett betänkande där det är små justeringar och små förbättringar för att ge makten tillbaka till föräldrarna där den hör hemma. Men det behövs mer, både i föräldraförsäkringen och under den första tid av barnets liv som kommer därefter.

Anf. 136 ANNELIE KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Det finns naturligtvis all anledning att diskutera hur vi ska skapa förutsättningar för familjer att få ihop sitt pussel och i synnerhet att små barn ska ha bra förutsättningar att starta livet.

Jag tror att Emma Henriksson börjar bli ganska ensam om att tro på vårdnadsbidraget som en modell för att skapa bättre förutsättningar. Jag tror att vi tillsammans måste försöka ta steget mot ett jämställt uttag av föräldraförsäkringen och tillsammans måste se till att vi utjämnar löneskillnader och ser till att män och kvinnor inte bara i familjen utan också på arbetsmarknaden får hyfsat lika förutsättningar. Vi måste be-

Prot. 2011/12:15
12 oktober

*Förbättringar inom
familjepolitiken*

stämma oss för att vi ska utrota barnfattigdomen, och vi måste bestämma oss för att se till att alla barn får trygghet och en uppväxt som de förtjänar.

Jag tror att Emma Henriksson och övriga borgerliga kamrater har partikamrater i kommunerna som har insett detta. Av den anledningen har de valt att inte införa vårdnadsbidraget eftersom kommunpolitiker ser att 3 000 kronor inte är något alternativ för de allra flesta familjer. Jag har aldrig, Emma Henriksson, träffat någon som har sagt: Hemma i min kommun, i Kristianstads kommun, hade vi kunnat stanna hemma och ta hand om våra barn om vi hade fått 3 000 kronor.

Det är möjligt att jag umgås med fel personer. Men för de allra flesta barnfamiljer är 3 000 kronor inget som helst ekonomiskt alternativ även om de hade önskat att få vara hemma.

Det handlar också om att borgerligheten inte tror på sitt eget förslag, och då debatterar man i riksdagen som om det vore det allenarådande för att förbättra familjernas förutsättningar.

Jag tror därför på en bred överenskommelse om en familjepolitik som skapar möjligheter för alla barn, och jag tror inte på några bidrag som trycker ut kvinnor från arbetsmarknaden.

Anf. 137 EMMA HENRIKSSON (KD) replik:

Herr talman! Jag tror inte att jämställdhet kan mätas i antalet uttagna dagar i föräldraförsäkringen. Det visar nämligen i ganska liten utsträckning det faktiska antal dagar som mamman respektive pappan är hemma. Beroende på när under barnets första tid som man väljer att ta ut ledigheten – mammorna ofta i början – kan man dra ut på ledigheten genom att ta lite mindre varje vecka. På så sätt förlänger man ledigheten.

Det finns också forskare som har gjort djupintervjuer med pappor som har tagit ut lite mer föräldraledighet. Forskarna har frågat: Hur kommer det sig att du tog ut mer ledighet?

Då har de fått svaret: Jag har inte varit hemma alls. Det var deras fru som hade bett dem skriva under papperet. Sedan plockade de ut ledighet under fredag, lördag och söndag. Det kan man nämligen göra efter att barnet har fyllt ett år. Mamman är hemma hela veckan, men pappan har fortfarande inte tagit ut en sammanhängande ledighet där han har burit det fulla ansvaret för barnens omsorg.

Det är lätt att titta sig blind på statistik. När vi politiker går in och tror att vi kan styra och ställa över föräldrars vardag kommer vi att misslyckas därför att det inte är vi som ska ha makten, utan makten ska tillbaka till föräldrarna. Det är föräldrarna som ska ha den. Den är deras.

Om man tycker att jämställdhetsfrågan ska styra all familjepolitik tycker jag att det är synd att man helt och hållet glömmer hur jämställdheten ser ut i förskolan. Det må vara bara 7 procent av vårdnadsbidraget som plockas ut av pappor. Men det är bara 1 procent av förskolepersonalen som är män. Det finns fler pappor i hemmen än i förskolan.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 12 §.)

Kammaren beslutade kl. 14.24 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

12 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

JuU2 Tillämpningen av EU:s straffrättsliga lagstiftning på frågor som rör frihetsberövande

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU7 Bättre förutsättningar för skatteväxlingar mellan kommuner och landsting

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU18 Rättelse i lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU2 Kompletterande förfaranderegler för vissa biobränslen

Kammaren biföll utskottets förslag.

MJU4 Nytt unionsregister för utsläppsätter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SfU3 Vissa socialförsäkringsfrågor m.m.

Kammaren biföll utskottets förslag.

SfU5 Rätt till förlängt barnbidrag för elever i gymnasiesärskolan

Kammaren biföll utskottets förslag.

SfU4 Förbättringar inom familjepolitiken

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Förenklad jämställdhetsbonus)

1. utskottet

2. res. 1 (MP)

Votering:

272 för utskottet

23 för res. 1

19 avstod

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 98 M, 21 FP, 22 C, 18 SD, 16 KD

För res. 1: 23 MP

Avstod: 18 V, 1 -

Frånvarande: 15 S, 9 M, 2 MP, 3 FP, 1 C, 1 SD, 1 V, 3 KD

Punkt 3 (Avskaffad jämställdhetsbonus)

1. utskottet

2. res. 2 (SD, MP, V)

Votering:

253 för utskottet

61 för res. 2

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 S, 98 M, 21 FP, 22 C, 16 KD

För res. 2: 1 S, 23 MP, 18 SD, 18 V, 1 -

Frånvarande: 15 S, 9 M, 2 MP, 3 FP, 1 C, 1 SD, 1 V, 3 KD

Punkt 4 (Förkortad karenstid för kommunalt vårdnadsbidrag)

1. utskottet

2. res. 3 (S, MP, V)

Votering:

175 för utskottet

138 för res. 3

1 avstod

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 M, 21 FP, 22 C, 18 SD, 16 KD

För res. 3: 97 S, 23 MP, 18 V

Avstod: 1 -

Frånvarande: 15 S, 9 M, 2 MP, 3 FP, 1 C, 1 SD, 1 V, 3 KD

13 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Proposition

2011/12:12 Rätt till namn som förvärvats i en annan stat inom EES

EU-dokument

KOM(2011)594 Förslag till rådets direktiv om ett gemensamt system för en skatt på finansiella transaktioner och om ändring av direktiv 2008/7/EG

KOM(2011)609 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska unionens program för social förändring och social innovation

Anmälades att följande interpellationer framställts

den 11 oktober

2011/12:34 Miljörisker med planerat kärnkraftverk i Pyhäjoki

av *Jonas Sjöstedt* (V)

till miljöminister *Lena Ek* (C)

2011/12:35 Vanvård i privat äldreomsorg

av *Eva Olofsson* (V)

till statsrådet *Maria Larsson* (KD)

2011/12:36 Minskade utsläpp inom EU

av *Jens Holm* (V)

till miljöminister *Lena Ek* (C)

2011/12:37 Högskolan i Skövde

av *Monica Green* (S)

till utbildningsminister *Jan Björklund* (FP)

2011/12:38 Diskriminering av hbt-personer i vården

av *Marianne Berg* (V)

till socialminister *Göran Hägglund* (KD)

den 12 oktober

2011/12:39 Vårdnadsbidragets inläsningseffekter

av *Peter Persson* (S)

till statsrådet *Nyamko Sabuni* (FP)

2011/12:40 Åtgärder mot skatteläckage

av *Jacob Johnson* (V)

till finansminister *Anders Borg* (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 18 oktober.

15 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 11 oktober

2011/12:25 Upphandling av bandvagnar

av *Mikael Oscarsson* (KD)

till försvarsminister *Sten Tolgfors* (M)

den 12 oktober

2011/12:22 Skydd av Piteälven

av *Nina Lundström* (FP)

till miljöminister *Lena Ek* (C)

2011/12:23 Stöd till kolkraftverk i Kosovo

av *Sara Karlsson* (S)

till statsrådet Gunilla Carlsson (M)

2011/12:24 Det svenska utsläppsreduktionsåtagandet enligt Cancún Agreements

av *Sara Karlsson* (S)

till miljöminister Lena Ek (C)

2011/12:26 Reglerna inom telekom

av *Monica Green* (S)

till näringsminister Annie Lööf (C)

2011/12:27 Kontrolluppgiftsbelopp

av *Hans Olsson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2011/12:28 Dubbelbeskattning av appar

av *Mats Pertoft* (MP)

till finansminister Anders Borg (M)

2011/12:29 Tyst godkännande

av *Hans Olsson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2011/12:30 Ej höjda alkoholskatter

av *Jennie Nilsson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 18 oktober.

16 § Kammaren åtskildes kl. 16.06.

Förhandlingarna leddes

av talmannen från sammanträdets början till och med 1 § anf. 61 (delvis),

av andre vice talmannen därefter till och med 1 § anf. 117 (delvis),

av talmannen därefter till ajourneringen kl. 14.24 och

av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

KATHRIN FLOSSING

/Eva-Lena Ekman

Välkomsthälsning	1
Anf. 1 TALMANNEN	1
1 § Partiledardebatt.....	1
Anf. 2 HÅKAN JUHOLT (S).....	1
Anf. 3 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	3
Anf. 4 HÅKAN JUHOLT (S) replik	4
Anf. 5 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	5
Anf. 6 HÅKAN JUHOLT (S) replik	5
Anf. 7 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik.....	5
Anf. 8 HÅKAN JUHOLT (S) replik	6
Anf. 9 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik.....	6
Anf. 10 HÅKAN JUHOLT (S) replik	7
Anf. 11 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik	7
Anf. 12 HÅKAN JUHOLT (S) replik	7
Anf. 13 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik	8
Anf. 14 HÅKAN JUHOLT (S) replik	8
Anf. 15 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	9
Anf. 16 HÅKAN JUHOLT (S) replik	9
Anf. 17 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	10
Anf. 18 HÅKAN JUHOLT (S) replik	10
Anf. 19 LARS OHLY (V) replik.....	11
Anf. 20 HÅKAN JUHOLT (S) replik	11
Anf. 21 LARS OHLY (V) replik.....	12
Anf. 22 HÅKAN JUHOLT (S) replik	12
Anf. 23 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik.....	12
Anf. 24 HÅKAN JUHOLT (S) replik	13
Anf. 25 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik.....	14
Anf. 26 HÅKAN JUHOLT (S) replik	14
Anf. 27 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	14
Anf. 28 HÅKAN JUHOLT (S) replik	17
Anf. 29 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	17
Anf. 30 HÅKAN JUHOLT (S) replik	18
Anf. 31 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	18
Anf. 32 ÅSA ROMSON (MP) replik	19
Anf. 33 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	19
Anf. 34 ÅSA ROMSON (MP) replik	20
Anf. 35 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	20
Anf. 36 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	21
Anf. 37 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	21
Anf. 38 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	22
Anf. 39 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	22
Anf. 40 LARS OHLY (V) replik.....	22

Anf. 41	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik.....	23
Anf. 42	LARS OHLY (V) replik	24
Anf. 43	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik.....	24
Anf. 44	ÅSA ROMSON (MP)	24
Anf. 45	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik.....	27
Anf. 46	ÅSA ROMSON (MP) replik.....	28
Anf. 47	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik.....	28
Anf. 48	ÅSA ROMSON (MP) replik.....	28
Anf. 49	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	29
Anf. 50	ÅSA ROMSON (MP) replik.....	29
Anf. 51	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	30
Anf. 52	ÅSA ROMSON (MP) replik.....	30
Anf. 53	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik.....	31
Anf. 54	ÅSA ROMSON (MP) replik.....	31
Anf. 55	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik.....	32
Anf. 56	ÅSA ROMSON (MP) replik.....	32
Anf. 57	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	33
Anf. 58	ÅSA ROMSON (MP) replik.....	33
Anf. 59	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	34
Anf. 60	ÅSA ROMSON (MP) replik	34
Anf. 61	LARS OHLY (V) replik	35
Anf. 62	ÅSA ROMSON (MP) replik.....	35
Anf. 63	LARS OHLY (V) replik	36
Anf. 64	ÅSA ROMSON (MP) replik.....	36
Anf. 65	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik	36
Anf. 66	ÅSA ROMSON (MP) replik.....	37
Anf. 67	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik	38
Anf. 68	ÅSA ROMSON (MP) replik.....	38
Anf. 69	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	38
Anf. 70	HÅKAN JUHOLT (S) replik.....	41
Anf. 71	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	41
Anf. 72	HÅKAN JUHOLT (S) replik.....	42
Anf. 73	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	42
Anf. 74	ÅSA ROMSON (MP) replik.....	43
Anf. 75	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	43
Anf. 76	ÅSA ROMSON (MP) replik.....	43
Anf. 77	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	44
Anf. 78	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	44
Anf. 79	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	45
Anf. 80	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	45

Anf. 81 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	
replik.....	46
Anf. 82 LARS OHLY (V) replik.....	46
Anf. 83 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	
replik.....	47
Anf. 84 LARS OHLY (V) replik.....	47
Anf. 85 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	
replik.....	48
Anf. 86 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	48
Anf. 87 ÅSA ROMSON (MP) replik	50
Anf. 88 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik	51
Anf. 89 ÅSA ROMSON (MP) replik	51
Anf. 90 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik	51
Anf. 91 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	52
Anf. 92 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik	52
Anf. 93 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	53
Anf. 94 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik	53
Anf. 95 LARS OHLY (V) replik.....	53
Anf. 96 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik	54
Anf. 97 LARS OHLY (V) replik.....	55
Anf. 98 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik	55
Anf. 99 JIMMIE ÅKESSON (SD)	55
Anf. 100 LARS OHLY (V) replik.....	58
Anf. 101 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	58
Anf. 102 LARS OHLY (V) replik.....	59
Anf. 103 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	59
Anf. 104 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD)	
replik.....	60
Anf. 105 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	60
Anf. 106 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD)	
replik.....	61
Anf. 107 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	61
Anf. 108 LARS OHLY (V)	62
Anf. 109 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	
replik.....	64
Anf. 110 LARS OHLY (V) replik.....	65
Anf. 111 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	
replik.....	65
Anf. 112 LARS OHLY (V) replik.....	66
Anf. 113 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik	66
Anf. 114 LARS OHLY (V) replik.....	66
Anf. 115 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD)	
replik.....	66
Anf. 116 LARS OHLY (V) replik.....	67
Anf. 117 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	67
Ajournering.....	70
Återupptagna förhandlingar	70

2 § Val av ledamöter och suppleanter till Nordiska rådets svenska delegation	70
3 § Hänvisning av ärenden till utskott	71
4 § Tillämpningen av EU:s straffrättsliga lagstiftning på frågor som rör frihetsberövande	71
Justitiekommitténs utlåtande 2011/12:JuU2	71
(Beslut fattades under 12 §.)	71
5 § Bättre förutsättningar för skatteväxlingar mellan kommuner och landsting	71
Finansutskottets betänkande 2011/12:FiU7	71
Anf. 118 JÖRGEN HELLMAN (S)	71
(Beslut fattades under 12 §.)	72
6 § Rättelse i lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag	72
Finansutskottets betänkande 2011/12:FiU18	72
(Beslut fattades under 12 §.)	72
7 § Kompletterande förfaranderegler för vissa biobränslen	72
Skatteutskottets betänkande 2011/12:SkU2	72
(Beslut fattades under 12 §.)	72
8 § Nytt unionsregister för utsläppsrätter	72
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2011/12:MJU4	72
(Beslut fattades under 12 §.)	72
9 § Vissa socialförsäkringsfrågor m.m.	73
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2011/12:SfU3	73
(Beslut fattades under 12 §.)	73
10 § Rätt till förlängt barnbidrag för elever i gymnasiesärskolan	73
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2011/12:SfU5	73
(Beslut fattades under 12 §.)	73
11 § Förbättringar inom familjepolitiken	73
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2011/12:SfU4	73
Anf. 119 ANNELIE KARLSSON (S)	73
Anf. 120 MAGNUS EHRENCRONA (MP)	75
Anf. 121 WIWI-ANNE JOHANSSON (V)	76
Anf. 122 GUNILLA NORDGREN (M)	78
Anf. 123 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (FP)	80
Anf. 124 ANNELIE KARLSSON (S) replik	81
Anf. 125 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (FP) replik	81
Anf. 126 ANNELIE KARLSSON (S) replik	81
Anf. 127 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (FP) replik	81
Anf. 128 SOLVEIG ZANDER (C)	81
Anf. 129 WIWI-ANNE JOHANSSON (V) replik	83
Anf. 130 SOLVEIG ZANDER (C) replik	83
Anf. 131 WIWI-ANNE JOHANSSON (V) replik	84
Anf. 132 SOLVEIG ZANDER (C) replik	84
Anf. 133 EMMA HENRIKSSON (KD)	85
Anf. 134 ANNELIE KARLSSON (S) replik	86
Anf. 135 EMMA HENRIKSSON (KD) replik	87

Anf. 136 ANNELIE KARLSSON (S) replik	87	Prot. 2011/12:15
Anf. 137 EMMA HENRIKSSON (KD) replik.....	88	12 oktober
(Beslut fattades under 12 §.).....	88	
Ajournering.....	89	
Återupptagna förhandlingar	89	
12 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	89	
JuU2 Tillämpningen av EU:s straffrättsliga lagstiftning på frågor som rör frihetsberövande	89	
FiU7 Bättre förutsättningar för skatteväxlingar mellan kommuner och landsting	89	
FiU18 Rättelse i lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag	89	
SkU2 Kompletterande förfaranderegler för vissa biobränslen	89	
MJU4 Nytt unionsregister för utsläppsrätter	89	
SfU3 Vissa socialförsäkringsfrågor m.m.	89	
SfU5 Rätt till förlängt barnbidrag för elever i gymnasiesärskolan.....	89	
SfU4 Förbättringar inom familjepolitiken	89	
13 § Bordläggning.....	90	
14 § Anmälan om interpellationer.....	91	
15 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	91	
16 § Kammaren åtskildes kl. 16.06.....	92	

Tryck: Elanders, Vällingby 2011